



**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM
TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİNİN,
UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ
VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
ARAŞTIRILMASI**

Büşra ÇAKMUR

Doktora Tezi

Temel Eğitimi Ana Bilim Dalı

2024

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA
DÜZEYLERİNİN, UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ VE
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN ARAŞTIRILMASI**

(Investigation Classroom Teachers' Usage Level of Information Technology, Attitudes About
Distance Education, and Issues They Confront)

DOKTORA TEZİ

Büşra ÇAKMUR

Danışman: Doç. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN

Erzurum
Eylül, 2024

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Büşra ÇAKMUR tarafından hazırlanan “Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının ve Karşılaştıkları Sorunların Araştırılması” başlıklı çalışması 13/09/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Prof. Dr. Levent AKGÜN <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Danışman:	Doç. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Ali YILDIZ <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU <i>Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Büşra KOÇAK MACUN <i>Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

... / ... / 20..

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Doktora tezi olarak sunduğum “Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının ve Karşılaştıkları Sorunların Araştırılması” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

13/09/2024

Aslı Islak İmzalıdır

Büşra ÇAKMUR

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Lisans ve doktora beri her zaman yol gösteren bilgilerini paylaşan değerli danışmanım Doç. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN'a sonsuz teşekkür ederim. Doktora boyunca bilgi ve görüşlerini paylaşan, destek olan Prof. Dr. Ali YILDIZ hocama, Prof. Dr. Levent AKGÜN hocama, Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU hocama, Dr. Öğr. Üyesi Büşra KOÇAK MACUN hocama teşekkür ederim. Araştırmanın veri toplama sürecinde yardımlarını esirgemeyen her zaman yanımda olan meslektaşlarıma sonsuz teşekkür ederim. Yaşamımın her anında yanımda olan sevgili aileme minnettarım. Çalışma sürecinde bana destek olan eşime, mutluluk kaynağım sevgili kızım Bilge'ye teşekkür ederim.

Büşra ÇAKMUR

ÖZ

DOKTORA TEZİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİNİN, UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN ARAŞTIRILMASI

Büşra ÇAKMUR

Eylül 2024, 131 Sayfa

Amaç: Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını, bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini, uzaktan eğitime yönelik düşüncelerini ve uzaktan eğitim uygulamalarında karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara çözüm önerilerini sunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada, hem nitel hem de nicel verileri birleştiren karma bir araştırma yaklaşımı olan açıklayıcı sıralı karma desen kullanılmıştır. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Erzurum ili Palandöken, Yakutiye ve Aziziye merkez ilçelerinde görev yapan 1218 sınıf öğretmeni araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Oranlı tabakalı örnekleme tekniği ile araştırma örneklemini için 454 sınıf öğretmeni seçilmiştir. Nitel araştırma için kolay örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşmeler ve gözlemler kullanılmıştır. Araştırmada, nicel verilerin analizinde bağımsız grup t-testi, regresyon analizi, varyans analizi, Tamhane ve Bonferroni testleri kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları, cinsiyet, mesleki kıdem ve öğrenim durumu gibi kriterlere göre anlamlı fark göstermiştir. Bilişim teknolojileri kullanım düzeyine göre cinsiyet, kıdem, bilgisayar kullanım düzeyinde ve internet kullanım süresi gibi değişkenlere göre bilişim teknolojilerinin kullanımında anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuçlar: Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini yüksek düzeyde kullandıkları ve uzaktan eğitime yönelik tutumun orta düzeye yakın olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre uzaktan eğitimin yüz yüze kadar etkili ve verimli olmadığı, uygulamada sıkıntılar olduğu, mecburi kalındığında kullanılabileceği, bilişim teknolojilerinin hayatı kolaylaştırdığı, bilgiye kısa yoldan ulaşmayı sağladığı, görsel açıdan çocukların ilgisini çektiği, okuldaki eğitimi desteklediği, hayatın parçası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde materyal eksikliği, bağlantı sorunları, dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik ve dönüt gibi sorunlar yaşadıkları, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara uzman yardımı, ders tekrarı, veli ile iletişim, materyal yardımı, dersi eğlenceli hale getirme şeklinde çözüm önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim teknolojileri, sınıf öğretmenleri, uzaktan eğitime yönelik tutum, uzaktan eğitim

ABSTRACT

MASTER THESIS

INVESTIGATION CLASSROOM TEACHERS' USAGE LEVEL OF INFORMATION TECHNOLOGY, ATTITUDES ABOUT DISTANCE EDUCATION, AND ISSUES THEY CONFRONT

Büşra ÇAKMUR

September 2024, 131 Pages

Purpose: This study aims to determine the attitudes of classroom teachers towards distance education, their level of use of information technologies, their thoughts on distance education and the problems they encounter in distance education applications and to present solutions.

Method: This study used an explanatory sequential mixed design, which is a mixed research approach combining both qualitative and quantitative data. The universe of the research consists of 1218 classroom teachers working in the central districts of Palandöken, Yakutiye and Aziziye in Erzurum province in the 2022-2023 academic year. 454 classroom teachers were selected for the research sample with the proportional stratified sampling technique. Convenience sampling method was used for qualitative research. Semi-structured interviews and observations were used to collect data. In the study, independent group t-test, regression analysis, variance analysis, Tamhane and Bonferroni tests were used in the analysis of quantitative data. Content analysis was used in the analysis of the qualitative data of the research.

Findings: Classroom teachers' attitudes towards distance education showed significant differences according to criteria such as gender, professional seniority and educational status. A significant difference was found in the use of information technologies according to variables such as gender, seniority, computer use level and internet use duration.

Conclusions: It has been determined that classroom teachers use information technologies at a high level and their attitude towards distance education is close to a moderate level. According to the opinions of the classroom teachers, it has been concluded that distance education is not as effective and efficient as face-to-face education, there are problems in practice, it can be used when necessary, information technologies make life easier, provide shortcuts to information, attract children's attention visually, support education at school and are a part of life. It has been concluded that classroom teachers experience problems such as lack of materials, connection problems, distraction, indiscipline and feedback in distance education, and that they suggest solutions to the problems they encounter in distance education such as expert help, lesson repetition, communication with parents, material assistance and making the lesson fun. **Keywords:** Information technologies, classroom teachers, attitude towards distance education, distance education

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Problem Cümlesi.....	5
Alt Problemler.....	6
Araştırmanın Sınırlılıkları	6
Varsayımlar	6
Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	7
Uzaktan Eğitim.....	7
Neden Uzaktan Eğitim?	8
Uzaktan Eğitimin Avantajları	9
Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları ve Dezavantajları.....	10
Uzaktan Eğitimin Amacı.....	11
Uzaktan Eğitim Çeşitleri	11
Dünya’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi.....	12
Türkiye’de Uzaktan Eğitim.....	13
Uzaktan Eğitim Nasıl Verilir?.....	15
Uzaktan Eğitimin Gelişmesini Sağlayan Etkenler	16

Uzaktan Eğitimde Öğretmen ve Öğrenci Roller	17
Uzaktan Eğitimde Kullanılan Sistemler	20
Uzaktan Eğitimde Kullanılan Araçlar	21
Uzaktan Eğitimde Kullanılan Yazılımlar	22
Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması	22
Bilişim Teknolojileri	24
Bilişim Teknolojileri Okuryazarlığı	25
Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	25
Öğretmenlerin Bilişim Teknoloji Yeterlikleri	26
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	26
Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları	27
Uzaktan Eğitimle İlgili Yapılan Çalışmalar	28
Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Araştırmalar	31
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumla İlgili Yapılan Araştırmalar	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	38
Yöntem	38
Araştırma Deseni	38
Çalışma Grubu	39
Veri Toplama Araçları	40
Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Belirleme Ölçeği	41
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği	41
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	41
Gözlem Formu	42
Veri Analizi	42
Pilot Uygulama	42
Pilot Uygulama Verilerinin Analiz Sonuçları	43
Ders Gözlemleri	45
Pilot Uygulama Sonrası Yapılan Düzenlemeler	45
Asıl Uygulama	46
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Normallik Analizi	46
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Varyansların Homojenliği	47
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Varyansların Homojenliği	50
Veri Analizi	50
Araştırmacının Rolü	51
Geçerlik ve Güvenirlik	51

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	53
Bulgular ve Yorumlar	53
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	53
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	53
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular	54
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	56
Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyine Yönelik Bulgular ve Yorumlar	57
Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bulgular .	58
Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Mesleki Kıdem Değişkenine Yönelik Bulgular	59
Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Bilgisayar Kullanım Düzeyi Değişkenine Yönelik Bulgular	61
Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde İnternet Kullanım Süresi Değişkenine Yönelik Bulgular	63
Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeyleri ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	65
Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Kullanımına İlişkin Nitel Bulgular ve Yorumlar	66
Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Uygulamalarına İlişkin Bulgular	69
Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Bulgular ..	73
Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Çözüm Önerilerine Yönelik Bulgular	74
Uzaktan Eğitim ve Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımı ile İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular	76
Gözleme Yönelik Bulgular	83
BEŞİNCİ BÖLÜM	85
Sonuç ve Tartışma	85
Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Sonuç	85
Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine İlişkin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Sonuç	88
Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ile Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tartışma ve Sonuç	90
Öneriler	91
Gelecekte Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler	91
KAYNAKÇA	92

EKLER	105
EK-1. Uzaktan Eğitime Yöneliktutum Ölçeği	105
EK-2. Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojisini Kullanım Düzeylerini Belirleme Ölçeği	106
EK-3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	107
EK-4. Gözlem Formu.....	108
EK-5. Kişisel Bilgi Formu	109
EK-6. Ölçek İzinleri	110
EK-7. Etik Kurul Onay Formu.....	111
EK-8. Araştırma Kurul İzni.....	114
ÖZ GEÇMİŞ.....	115



TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Uzaktan Eğitimin Küresel Bağlamda Dönem ve Evreleri (Bozkurt, 2016).....</i>	12
Tablo 2. <i>Uzaktan Eğitimin Türkiye Bağlamında Dönem ve Evreleri (Bozkurt, 2017).</i>	13
Tablo 3. <i>Araştırmanın Nicel Boyutuna Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri.</i>	39
Tablo 4. <i>Araştırmanın Nitel Boyutuna Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri .</i>	40
Tablo 5. <i>Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyi Ölçeği Maddelerinin Alt Boyutlara Göre Dağılımı</i>	41
Tablo 6. <i>Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema</i>	43
Tablo 7. <i>Bilişim Teknolojilerine Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema</i>	43
Tablo 8. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Gerekliliğine Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema</i>	44
Tablo 9. <i>Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema</i>	44
Tablo 10. <i>Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkili Kodlar ve Tema</i>	45
Tablo 11. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanmasına İlişkili Kodlar ve Tema</i>	45
Tablo 12. <i>Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Normalliğe İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları</i>	46
Tablo 13. <i>Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeğinin Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları...</i>	47
Tablo 14. <i>Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeğinin Normalliğine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları</i>	47
Tablo 15. <i>Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Bilgisayar Kullanım Düzeyi Normalliğine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları</i>	48
Tablo 16. <i>Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği İnternet Kullanım Süresine Göre Normalliğe İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları</i>	49
Tablo 17. <i>Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Ölçeğinin Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları</i>	50
Tablo 18. <i>Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği ve Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel İstatistikler</i>	53
Tablo 19. <i>Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları</i>	54
Tablo 20. <i>Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Mesleki Kademelere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları</i>	54

Tablo 21. <i>Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları</i>	55
Tablo 22. <i>Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları</i>	56
Tablo 23. <i>Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre t-Testi Sonuçları</i>	57
Tablo 24. <i>Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyi Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular</i>	57
Tablo 25. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Cinsiyete Göre Kullanım Düzeyleri Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları</i>	58
Tablo 26. <i>Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar</i>	59
Tablo 27. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdeme Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analiz Sonuçları</i>	60
Tablo 28. <i>Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar</i>	61
Tablo 29. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanım Düzeyine Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analizi Sonuçları</i>	62
Tablo 30. <i>Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar</i>	63
Tablo 31. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanım Süresine Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analizi Sonuçları</i>	64
Tablo 32. <i>Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiye Ait Regresyon Analizi Sonuçları</i>	65
Tablo 33. <i>Uzaktan Eğitimin Eğitimde Kullanımına İlişkin Tema ve Kodlar</i>	66
Tablo 34. <i>Uzaktan Eğitim ile İlgili Öğretmen Düşüncelerine İlişkin Tema ve Kodlar</i>	67
Tablo 35. <i>Uzaktan Eğitimde Verimli Ders İşlemeye İlişkin Tema ve Kodlar</i>	68
Tablo 36. <i>Eğitimde Kullanılan Teknolojilere İlişkin İlişkin Tema ve Kodlar</i>	69
Tablo 37. <i>Eğitim Teknolojilerinin Kullanılma Sebebine İlişkin Tema ve Kodlar</i>	70
Tablo 38. <i>Bilişim Teknolojileri Konusunda Öğretmen Görüşlerine İlişkin Tema ve Kodlar</i> ..	71
Tablo 39. <i>Uzaktan Eğitim Konusunda Öğretmen Yeterliliğine İlişkin Tema ve Kodlar</i>	72
Tablo 40. <i>Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Kodlar ve Tema</i>	73
Tablo 41. <i>Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	74
Tablo 42. <i>Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Kadın Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	76
Tablo 43. <i>Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Düşük Kıdem Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	77

Tablo 44. <i>Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Lisanüstü Çalışma Yapmanın Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	78
Tablo 45. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Erkek Öğretmenlerin Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	80
Tablo 46. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Bilgisayar Kullanım Düzeyi Yüksek Olan Öğretmenlerin Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	81
Tablo 47. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında İnternet Kullanım Süresinin Etkisi İlişkin Kodlar ve Tema</i>	81
Tablo 48. <i>Bilişim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Eğitimde Kullanımında Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumun Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	82
Tablo 49. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğrencilerin Derse İlgisinin Etkisine İlişkin Gözlem Kodları ve Tema</i>	83
Tablo 50. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğrencilerin Derse Katılımına Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	83
Tablo 51. <i>Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema</i>	84

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar</i>	73
--	-----------



KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

COVID-19	: Yeni Koronavirüs Hastalığı
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
F	: Tek yönlü ANOVA sonucu
FATİH	: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
p	: Anlamlılık düzeyi
sd	: Serbestlik derecesi
t	: t testi
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TV	: Televizyon
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Bilişim teknolojilerinin gelişmesi ile bilgiye erişim hızlı ve kolay bir şekilde sağlanmaktadır (İşman, 2011). Bilgiye erişim yer, zaman, yaş gibi engelleri kaldırarak bireye özgü, yaşam boyu öğrenme imkânı sunmaktadır (Fidan, 2016). Bilgi ve teknolojiye yaşanan gelişmeler hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Hızla gelişen teknoloji ile birlikte insan yaşamında birçok değişiklikler meydana gelmektedir. Teknolojiye yaşanan hızlı değişiklikler bir çok alanı etkilemekte olup aynı zamanda da birçok kolaylık sağlamaktadır. Bu değişikliklere bağlı olarak eğitimde de yenilikler yaşanmaktadır (Holmberg, 2005; Kaya, 2002). Dünyada bilim, sanayi ve teknoloji alanında yaşanan değişimler insanların eğitim, iletişim ve sanayi alanındaki gelişmelere, küreselleşen dünyaya uyum sağlamalarını gerekli kılmaktadır (İşman, 2011).

Hızla değişen teknolojik gelişmeler eğitim alanı da etkisi altına almaktadır. 21. yüzyılda bireylere etkili bir eğitim sağlanabilmesi için teknoloji ile eğitimin bir bütün halinde olması gerekmektedir (Bodur, 2019). 2023 vizyonunda eğitim alanında bireysel farklılıklar gözetilerek bireylerin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren, kendine özgü öğrenme ve öğretme teknolojilerini kullanan, zaman ve mekândan kurtularak kendini yenileyen bir sistem planlanmıştır (TÜBİTAK, 2004). Teknolojinin gelişmesi ile eğitim alanında yapılan çalışmalar herkesin faydalanabileceği kişiye daha iyi, ucuz bir eğitim sağlama üzerine yoğunlaşmaktadır. Eğitimde yüz yüze eğitime alternatif olan uzaktan eğitim yaklaşımının gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Akça, 2006; Yenilmez & Ersoy, 2009).

Uzaktan eğitim ve bilişim teknolojileri konusunda sınıf öğretmenlerinin donanımlı ve istekli olmaları öğrencilerine gerçek manada ulaşmalarını etkili kılarak istenen hedeflere ulaşılmasını sağlayabilir. Bu çağda geleneksel eğitim kurumları birbirinden farklı öğrenme özelliklerine sahip olan bireylere ulaşmakta sınırlı kalabilmektedir. Bilgi çağının ve iletişimin hızla ilerlemesi farklı öğretme öğrenme fırsatı sunmaktadır. Teknoloji ile desteklenen öğrenme ortamları ile farklı tasarımlar ve gereksinimler ortaya çıkmaktadır. Bu durum uzaktan eğitime olan ihtiyacı doğurmaktadır (Valenta vd., 2001). United Nations (2020) küresel pandemi döneminde dünya genelinde yüz yüze eğitime ara verildiğini belirtmektedir. Devletler eğitimde devamlılığı sağlamak amacıyla uzaktan eğitime dönüşmesi kararı almıştır (Telli & Altun, 2020). Tüm dünya pandemi ile uzaktan eğitime yönelmiştir. Uzaktan eğitim,

öğretmen ve öğrencinin yer ve zaman kısıtlaması olmaksızın eğitim sağlamak için ders, materyal ve etkileşimi, iletişim teknolojilerini birlikte kullanarak uyguladığı bir eğitim modelidir (Horzum, 2003). Başka bir ifadeyle uzaktan eğitim, eğitici ve öğrencinin farklı ortamlarda bilişim teknolojileri ile buluşarak fırsat eşitliğinin sağlanması amacı ile yapılan geniş kitle eğitimidir (Yalın, 2005).

Problem Durumu

Uzaktan eğitim yaşam boyu öğrenme ihtiyacının karşılanmasına yönelik olduğu için uzaktan eğitime yönelik gereksinim giderek artmaktadır (Akça, 2006). Bu çağda sürekli değişen bilgiler bireylerin kendilerini geliştirmelerine yani onları yaşam boyu öğrenmeye sevk etmektedir. Gelişmiş ülkeler bilgi ve becerilerini sürekli yenileyen bireylere gereksinim duymaktadır (Hratinski, 2008). Uzaktan eğitim öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerinin gelişmesinde pozitif yönde etkiye sahip olma, bireysel imkân ve esneklik sağlama özelliği ile giderek yaygınlaşmaya devam etmektedir (Ağır, 2007; Sanders & Morrison-Shetlar, 2001). Uzaktan eğitim uygulamaları ile bilgiye daha kolay ulaşılabilmekte ve bireyler kendilerini geliştirebilmektedirler. Uzaktan eğitim uygulamalarında birçok soruna çözüm bulunmaktadır.

Eğitimin mihenk taşı olan öğretmenlerin uzaktan eğitime bakış açısı önemli olmaktadır. Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitime yönelik tutumun öğretmenler açısından nasıl algılandığı ile ilgili birçok araştırma olduğu görülmüştür (Ağır, 2007; Yavuz, 2016). Diğer tüm sistemlerde olduğu gibi uzaktan eğitim uygulamalarının da başarılı olabilmesi için eğitimcilere büyük görev düşmektedir. Öğreticinin uzaktan eğitim uygulama tutumları uzaktan eğitimin başarılı olmasında büyük etkiye sahiptir (Roca vd., 2006). Bilişim teknolojilerini eğitim öğretim alanında etkin kullanan ve yön veren öğretmenlerdir (Wright & Akgündüz, 2018). Bu yüzden nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde büyük rolü olan öğreticinin teknolojik anlamda faydalı olabilmesi için kendini geliştirmesi ve donanımlı olması gerekmektedir.

Teknolojik ilerlemenin en önemli aracı olan internet insan yaşamında vazgeçilmez bir duruma gelmiştir. İnternet eğitim alanında da kullanılan ve her geçen gün önemi artan bir etkiye sahiptir ve uzaktan eğitimde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bilgiyi paylaşıp değiştirebilen bilgiye bağlı kalmadan kendi fikirlerini üretebilen bilgisayar okuryazarı bireylere ihtiyaç vardır. Eğitim alanında bu entegrasyonu sağlamak için öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Eğitim alanında teknolojiyi etkin kullanan öğretmenlerin süreç içerisinde aktif bir şekilde hazırlayabilecekleri, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştiren, eğitim

ortamında kullanılan sınıf içi öğrenme ve öğretme etkileşimini artıran, kalıcı öğrenmeler sağlayacak bilgisayar teknoloji kullanım yeterliğine sahip olması gerekmektedir (Wright & Akgündüz, 2018). Alanyazında uzaktan eğitim ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde genellikle ortaöğretim ve yükseköğretim basamaklarında araştırmaların fazlaca yapıldığı ilkokullara yönelik daha az araştırmanın yapıldığı görülmüştür. Gelecek nesilleri eğiten, eğitimin temellerinin atıldığı ilkokullardaki sınıf öğretmenlerinin öğrenciler üzerindeki etkisi oldukça yüksek olduğu için bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin ve uzaktan eğitime yönelik tutumunun öğrenciler üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini, uzaktan eğitime yönelik tutumlarını, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını, bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini, uzaktan eğitime yönelik düşüncelerini ve uzaktan eğitim uygulamalarında karşılaştıkları sorunları belirlemek ve çözüm önerilerini sunmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

COVID-19 tüm alanları olduğu gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Hazırlıksız yakalanan bu durum eğitim alanında büyük bir krize neden olmuştur. Salgından dolayı insanlar dışarı çıkamadığı için acilen uzaktan eğitim uygulamalarına başlanmıştır (Bozkurt & Sharma, 2020). Türkiye'de COVID-19 salgınının yaygınlaşması ile birlikte eğitim kurumları yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitime geçmiştir. Aniden tüm dünyayı etkisi altına alan salgın Türkiye'yi de hazırlıksız yakalamış ve dersler uzaktan eğitim yoluyla verilmeye başlanmıştır (Mucuk vd., 2021). Uzaktan eğitimin yapıldığı derslerde öğrenci katılımlarının az olması, EBA TV yayınlarının her öğrenci seviyesine inememesi, öğrencilerin isteksizliği, materyal eksikliği sonucu yüz yüze eğitime göre düşüşler yaşanması ve fırsat eşitsizliğine neden olabileceği görülmüştür (Bennet vd., 2020; Canpolat & Yıldırım, 2021; Carillo & Flores 2020).

Türkiye'de yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun 2020-2021 yılları arasında COVID-19 salgını ile birlikte gerçekleştiği görülmüştür (Aksoy Kökosmanlı, 2022; Avcı & Akdeniz 2021; Canalcı Yaşamalı, 2021; Çetin, 2022; Şenkon Yılmaz, 2022). Uzaktan eğitim uygulamalarının devamlılığı ve sonuçları şimdilik kestirilemediği için (Can, 2019) bu konuda

eğitim süreçlerinin geliştirilmesi üzerine araştırmalar yapılması gerekmektedir. Bu araştırmalar eğitimcilere yol gösterici olacaktır (Kütükcü, 2020).

İlkokul düzeyinde eğitim veren öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarında karşılaştıkları eksiklikler ve aksaklıkların ortaya çıkarılmasının önemli olduğu ifade edilebilir. Tüm dünyada bütün eğitimcilerin COVID-19 ile yaşanan olumsuzluklar nedeniyle hiç karşılaşmadığı bir uygulama karşısındaki yaklaşımlarının eleştirel bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Aslında eğitimin devam etmesi için uzaktan eğitim ve teknoloji, eğitim öğretimin önemli bir unsuru haline gelmiştir. Mevcut eğitimin gelecekteki yeri belirsizliğini korurken eğitimde bilişim teknolojilerinin önemli bir rol oynaması olası görünmektedir (Marshall & Kostka, 2020).

Teknolojinin hızla ilerlediği çağımızda öğretmenlerin gelişen teknolojiye uyum sağlaması, teknoloji okuryazarı olması, görev ve rollerindeki değişiklikleri uygulayabilmesinde yeni teknolojileri, bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri ile yeni teknolojilere karşı nasıl bir tutum sergiledikleri önemlidir. Yaşam boyu öğrenmenin gereği olarak uzaktan eğitimin öğretmenler tarafından benimsenmesi, kullanılması ve yararlanılması gerekmektedir. Uzaktan eğitim uygulamalarının etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin bilişim teknoloji kullanım düzeylerini ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemek gerekmektedir. 21. yüzyılda yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak bilgi çağında internet ve bilgisayar ile hızlı bilgi paylaşımları yapılmaktadır (MEB, 2008). Bilişim teknolojileri hayatımızın her alanına yön vermekte ve ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Öğrencileri yetiştiren öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin yaygınlaştığı günümüzde kendilerini geliştirmeleri, gerekli donanımlara sahip olmaları, teknolojiyi eğitim ortamı ile bütünleştirmesi önemlidir (Prensky, 2001). Dünya genelinde ve Türkiye'de yaşanan COVID-19 salgını ile uzaktan eğitim uygulamalarında bilişim teknolojileri kullanımında belirli bir yeterlilik düzeyine sahip olmayan öğretmenler bu süreçte çok zorluk yaşamışlar ve uzaktan eğitime karşı olumsuz tutum geliştirmişlerdir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik düşünce ve tutumları uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı olmasında en önemli etmenlerden birini oluşturmaktadır (Yenilmez & Özabacı, 2003; Gagne & Driscoll, 1988).

Sonuç olarak bu çalışma sayesinde hayata hazırlanan, küçük yaşta eğitim alan öğrencileri eğiten, bu öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi, uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik tutumları ve bunlara yönelik görüşleri incelenerek uzaktan eğitim uygulamalarının yararları, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri belirlenerek alanyazına katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerine ilişkin görüşleri, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri nedir? Bu araştırma ile buna yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.



Alt Problemler

1. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyleri nedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma düzeyleri çeşitli değişkenlere (cinsiyete, mesleki kıdeme, bilgisayar kullanma düzeyine, internet kullanma süresine) göre farklılaşmakta mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ne düzeydedir?
4. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları çeşitli değişkenlere (cinsiyete, mesleki kıdeme, öğrenim durumu) göre farklılaşmakta mıdır?
5. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyleri ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?
6. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma ile ilgili görüşleri nelerdir?
7. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri nelerdir?
8. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
9. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri nelerdir?

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı Erzurum ili Palandöken, Aziziye ve Yakutiye ilçelerinde görev yapan 454 sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Yöntem açısından nicel ve nitel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntem modeliyle sınırlıdır.
3. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına verilen yanıtlar ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ölçeklerdeki maddeleri ve görüşme sorularını içtenlikle cevapladığı, gözlem esnasında da objektif oldukları varsayılmaktadır.

Tanımlar

Bilişim teknolojileri: Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bilginin toplanmasını, işlenmesini ve iletilmesini sağlayan araçlardır (Akbulut, 2008).

Uzaktan eğitim: Öğrencilerin kendi belirledikleri bir zamanda ve seçtikleri yerde öğretici ile yüz yüze gelmeden çalışmasıdır (Bates, 2005).

Uzaktan eğitime yönelik tutum: Bireyin uzaktan eğitim ve sonuçlarına yönelik olgu veya olaylara karşı duyduğu ilgi, duygu ve düşünceye dayalı davranışa hazırlayıcı eğilim (Fazio vd., 1982).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Uzaktan Eğitim

Dünyadaki hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmeler eğitim kurumlarındaki eğitim gereksinimlerinin değişmesine neden olmuştur. Bu hızlı değişimin getirdiği küreselleşme ile bilgiye ulaşan, bilgiyi değerlendiren, düşünen ve bilgiyi ezberlemek yerine anlayıp kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi önemli hale gelmiştir. Eğitimci ve yetiştirdiği öğrencinin özellikleri de değişmektedir. Bilgi çağında teknolojilere uyum sağlayan öğrencilerin yetiştirilmesi ve bilgiye ulaşmada hayat boyu öğrenme eğitimin vazgeçilmez unsuru olmuştur. Uzaktan eğitim bu gereksinimlerin karşılanabilmesine fırsat sağlamıştır. Bilgiye ulaşabilmek için kolaylıklar sağlanmaya başlamıştır. İstenen öğretim metodu kullanılabilir hale gelmiştir. Birtakım engeller ile eğitime devam edemeyen kişiler için önemli katkılar sağlanabilmektedir (Şakar, 1997). Okullardaki eğitimin etkili olması için çalışılmaktadır. Geleneksel eğitim anlayışının yerine geniş bir kitleye daha iyi ve ucuz eğitim sağlama ve eğitimin yaygınlaştırılması ile bütün bireylerin faydalanması amaçlanmaktadır.

Uzaktan eğitim, öğretici ve öğrencinin yer ve zaman kısıtlaması olmaksızın iletişim ve etkileşimde olduğu öğretim yöntemidir. Uzaktan eğitimde iletişim bazı bilişim teknolojileri aracılığı ile gerçekleşmektedir (Singh & Thurman, 2019). Uzaktan eğitim, öğrencilerin kendi belirledikleri bir zamanda ve seçtikleri yerde öğretici ile çalışmasıdır. Burada uzaktan eğitim teknoloji ile yapılmaktadır (Bates, 2005). Uzaktan eğitim öğretici ve öğrencinin yer ve zaman kısıtlaması olmaksızın eğitim sağlamak için bilişim teknolojilerini kullandığı bir eğitimidir (Horzum, 2003). Başka bir ifadeyle uzaktan eğitim öğretici ve öğrencinin teknoloji ile biraraya gelerek onu kullanıldığı bir eğitimidir (Johnson, 2003). Uzaktan eğitim, eğitim öğretim faaliyetlerinin iletişim teknolojileri ile gerçekleştirildiği bir eğitim modelini ifade etmektedir (İşman, 2011). Uzaktan eğitim uygulamaları, yer ve zamana bağlı kalmadan teknolojiyi kullanarak derslerden öğrencilerin faydalanmasını sağlayan bir uygulamadır (Yalın, 2005). Uzaktan eğitim özel iletişim yöntemlerinden faydalanılarak normal öğretme işleminin değişik mekânlarda meydana getirildiği planlı bir öğrenme şeklini oluşturmaktadır (Moore, 1973).

Dünya ve Türkiye’de COVID-19 salgını sosyal, ekonomik alanları ve eğitim alanını etkilemiş ve uzaktan eğitim uygulamalarına geçiş zorunlu hale gelmiştir. COVID-19 salgını

ile eğitimde önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Uzaktan eğitim hem örgün eğitimi desteklemede hem de özellikle bazı kriz durumlarında (salgın hastalık, savaş, doğal afet, terör vb....) da önemli avantajlar sağlamaktadır. Ancak ilk defa uzaktan eğitimle eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren küçük yaş grubuna ders veren öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik düşüncelerinin ve tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Uzaktan eğitim uygulamalarında son teknolojiler kullanılarak bilgi paylaşımı ile bireysel becerileri geliştirmek, sürekli eğitim ve bilgi birikimi sağlamak amaçlanmaktadır.

Uzaktan eğitim tanımlarında vurgulanan temel noktalar şu şekildedir (Uşun, 2006):

- Öğrenci ve öğretmenin aynı yerde bulunma zorunluluğunun bulunmaması,
- Belirli yaş ve öğrenim seviyesi olma zorunluluğunun olmaması,
- Zaman esnekliğinin olması,
- Öğrenci ve öğretmenin farklı yer ve zamanda olabilmesi,
- Bulunulan yerden Dünyanın öbür ucundaki bilgilere ulaşımın sağlanması,
- Öğretmen ve öğrenci arasında çift yönlü iletişimin gerçekleşmesi,
- Bireyin kendi kendine çalışabilmesini sağlayan sistematik düzenlemenin olması,
- İletişim teknolojileri kullanılarak eğitimin gerçekleşmesi

Sonuç olarak uzaktan eğitim farklı mekânlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin planlı bir şekilde eğitim-öğretimi bilişim teknolojilerinden faydalanarak gerçekleştirdiği bir eğitim sistemi olarak tanımlanabilir.

Neden Uzaktan Eğitim?

Uzaktan eğitim ile öğrenciler ve eğitimciler birçok sınırlamalardan kurtulmuşlardır. Ayrıca geniş bir öğrenci kitlesi bu eğitimden yararlanmaya başlamıştır. Öğrencinin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak öğrencinin seviyesine, öğrenme hızına ve öğrenme biçimine uygun olarak öğretim yöntemleri hazırlanabilir (Keskin & Kılınç, 2015). Birtakım sebeplerle okul sırasında verilen örgün eğitime devam edemeyip yarıda bırakanlar ve kendilerini geliştirmek isteyenler için büyük faydalar sağlamaktadır. Öğrencinin kendi öğrenme hızına ve öğrenme biçimine uygun eğitim yöntemleri geliştirebilmesi sağlanmaktadır. Mekândan bağımsızlığı, çeşitliliği ve her türlü öğrenciye ulaşabilme imkânı sağlaması gibi özellikleri dikkate alındığında öğrenci merkezli bir sistem olduğu söylenebilir (Kaya, 2002). Kişiler eğer kendi programlarına uygunsa istedikleri seçimleri yaparak eşzamanlı eğitimlere katılabilir, video şeklinde kaydedilmiş derslerden web ortamındaki yazılı materyallerden istedikleri zamanlarda faydalanabilir. Mekân açısından esneklik uzaktan eğitimde öğrencinin istediği uzaklıktan dersi alabilmesini sağlamaktadır. Uzaktan eğitim

ekonomik açıdan büyük sorunlar yaşayabilen insanlara ulaşım, yiyecek, kalacak yer gibi ekonomik giderlerden kurtularak istenilen zaman ve şartlarda eğitim fırsatı sağlamaktadır (Yurdakul, 2005). Sonuç olarak uzaktan eğitim yaşam boyu öğrenme imkânı sağlaması, öğrenci merkezli olması, yer ve zaman sınırlılığının olmaması, ekonomik açıdan uygun şartlar sağlaması, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamasından dolayı tercih edilmektedir.

Uzaktan Eğitimin Avantajları

Uzaktan eğitim çalışmaları her geçen gün artan bir profil çizmektedir. Yapılan çalışmalar gerekli metot ve teknolojilerden yararlanılarak öğrencilerle sürekli iletişim sağlandığında uzaktan eğitimin çok daha etkili olduğunu göstermektedir (Aldım, 2013). Dünya nüfusunun artışı, yaşanan ekonomik krizler, doğal afetler ile birlikte birçok problem ile karşılaşmaktadır. Gelişmiş ülkeler eğitim alanında yenilikler yapmaya başlamaktadır. Yaşadıkları problemleri çözmek için yaşam boyu eğitim anlayışını geliştirmek ve eğitim kalitesini artırmak için çözüm yoluna gitmektedirler. Bunun için eğitim alanında yenilikler ön plana alınmaktadır. Bireylerin eğitiminde onların ilgi ve ihtiyaçları, yetenekleri göz önüne alınarak çalışmalar yapmak gerekmektedir. Günümüzde bu sorunların çözümü için de teknolojik olanaklardan faydalanılması gerekmektedir. Eğitim alanında teknolojinin kullanılması ile birlikte yeni bir eğitim modeli olan uzaktan eğitim modeli ortaya çıkmaktadır. Uzaktan eğitim modeli eğitimde karşılaşılan sorunlara yönelik birtakım faydalar sağlamaktadır (Yurdakul, 2005). Bunlar aşağıda açıklanmıştır.

Farklı öğrenme teknikleri: Okullarda uygulanan yüz yüze eğitimde öğretme öğrenme yöntemleri uzaktan eğitime göre biraz daha kısıtlıdır. Teknolojik araçlarla uygulanan programlarla farklı öğretme ve öğrenme yöntemleri mümkün olabilmektedir. Bilgi oyunlaştırılarak eğlenceli bir şekilde sunulup daha iyi kavratılabilmektedir (Li vd., 2022).

Esneklik: Zaman ve mekan zorunluluğu olmadan eğitim alabilme ve kaydedip sonradan izleme imkânı sağlayabilmektedir (Antalyalı, 2004).

Aynı anda birden fazla kişiye erişim: Öğrencilere Dünyanın öbür ucundaki insanlardan eğitim alma ve geniş bir perspektifte öğrenme imkânı sunabilmektedir (Kauffman, 2015).

Herkese uygun öğrenme yöntemi: Öğretme yöntemleri açısından çok çeşitlilik sunmaktadır. Bu sayede öğretmen en uygun öğretim yöntemini, öğrenciler de kendisine en uygun öğrenme yöntemini seçebilmektedir. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre eğitim şekillendirilerek verilebilmektedir (İşman, 2011).

Düşük maliyet: Barınma, zaman ve mekân, ulaşım, temizlik gibi birçok açıdan tasarruf sağlanabilmektedir (Kaya, 2002).

Zaman esnekliği: Devamsızlık, yoklama zorunluluğu olmadığı için mesai saatleri, hastalık, özel durum sebebiyle derse katılamama gibi durumları ortadan kaldırarak istenen saatte ve sayıda eğitim alınabilmesi sağlanabilmektedir (Okan & Arapgirlioğlu, 2020).

Dezavantajlı öğrenciler: Fiziksel engelli bireylerin belli bir mekânda eğitim alma zorunluluğunu ortadan kaldırarak eğitime katılabilmeleri, istedikleri anda eğitim alıp bilimsel çalışmalar yapmaları sağlanabilmektedir (Harasim vd., 1996). Bazı coğrafi bölgelerde çeşitli nedenlerle eğitimine devam edemeyen, çeşitli kısıtlamalar yaşayan eğitimleri yarım kalan, kendini geliştirmek isteyen kadınlar için faydalar sağlanabilmektedir. Meslek sahibi olmak isteyenlerin çalışmasına yönelik eğitim programlarına katılmaları sağlanabilmektedir (Özyürek & Demiray, 2010).

Gelişmiş ülkeler eğitim sorunlarını çözmek için eğitime büyük bir bütçe ayırıp bilişim teknolojilerinden faydalanmaktadır. Çağdaş yöntemler eğitim sorunlarını çözmede oldukça fayda sağlamaktadır (İşman, 2011). Özetle uzaktan eğitimin öğrenciye istediği yer ve zamanda istediği şekilde öğrenme olanağı sunduğu, bir işte çalışırken bile kendini geliştirmesine olanak sağladığı, hem bireysel hem mesleki gelişimine zorluk yaşamadan imkân sağladığı, herkes için her ortamda ve her yaşta mümkün olabildiği ve ayrıca bireysel gelişimine olanak sağladığı ve hayat boyu öğrenme imkânı sunduğu söylenebilir.

Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları ve Dezavantajları

Uzaktan eğitimin istenilen şekilde uygulanmasının önünde birtakım engeller olabilmektedir. Bunlar:

- Uygulamaya yönelik derslerde kullanımı pek uygun değildir. Örneğin atölye ve uygulama derslerinin doğrudan uygulanması gerektiği için öğretmen kontrolünde yapılması gereken derslerde uzaktan eğitim faydalı olmamaktadır. Öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlara öğretmen ve öğrenci farklı yerlerde olduğu için müdahale imkânı olmamaktadır. Bu da aksaklıklar yaşanmasına neden olabilmektedir (Horzum vd., 2012).
- Okul ortamındaki gibi teneffüslerde arkadaşları ile konuşup sohbet etme ortamı olmadığından öğrencilerin sosyalleşmesi sağlanamamaktadır (Turan, 2002).
- Motivasyonu düşük olan, kendi kendine çalışma alışkanlığı henüz kazanamamış küçük öğrencilerde ve öğrenme isteği ve disiplini olmayan öğrencilerde çalışma zorluğuna sebep olabilmektedir (Seilkhan vd., 2022).

- İnternet altyapısının olmadığı yerlerde maddi durum sıkıntısı yaşayan, teknoloji okuryazarı olmayan kişiler problem yaşayabilmektedir (Yumbul, 2021).
- Eğitimdeki bireylerin sayısı arttıkça eğitmenin çok sayıdaki öğrenciye cevap vermesinde sıkıntılar yaşanabilmektedir. Örgün eğitimdeki gibi birebir etkileşim olmadığı için iletişim sorunu yaşanabilmektedir (İşman, 2011).
- Uzaktan eğitimdeki en büyük eksiklik yüz yüze iletişim eksikliği yaşanmasıdır. Ayrıca bireylerle etkili iletişim sağlamak için e-öğrenme ortamları oluşturulmaktadır. Bu ortamlar ile bazı avantajlar sağlanmasına rağmen yüz yüze eğitimdeki iletişim sağlanamamaktadır. Uzaktan eğitim ortamlarında öğrencilerin motivasyonunu artırmak, bireylere geribildirim sağlamak amaçlanmaktadır (Barteit vd., 2020)

Sonuç olarak uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsızlık sağlamasına rağmen etkileşim imkânının olmaması, bireyin sosyalleşmesini engellemesi, bireysel farklılıklardan doğan yetersizlikler, internet bağlantılarındaki sorunlar, öğrenme güçlüğü'nün çözülememesi gibi dezavantajlar oluşturabilmektedir.

Uzaktan Eğitimin Amacı

Büyük kitlelere eğitim götürerek, beklentileri karşılamak, uzak mesafeleri yakınlaştırıp eğitim giderlerini en aza indirmek, bireysel öğrenme ile istenildiği kadar tekrar ile öğrenmeyi sağlamak amaçlanmaktadır. Ayrıca her yaştan ve her bireyin eğitim alması ile fırsat eşitliği sağlanması amaçlanmaktadır (İşman, 2011). Uzaktan eğitimde teknolojiden faydalanılarak bilgi paylaşımı ve erişim ile eğitim yaygınlaştırılarak öğrencilerin hedeflerine yönelik gelişmesini sağlamak amaçlanmaktadır (Ağır, 2007).

Uzaktan Eğitim Çeşitleri

Uzaktan eğitim çeşitleri eş zamanlı (Senkron) ve ayrı zamanlı (Asenkron) eğitim sistemleridir. Senkron eğitim, aynı zaman diliminde farklı yerdeki katılımcı ve eğitmeni buluşturan etkili iletişim sağlayan eğitimidir.

Eş zamanlı (Senkron) eğitim;

- Aynı zamanda gerçekleşir.
- Farklı yerlerden katılımcıları buluşturur.
- Tekrar olanağı yoktur.
- Sorulara hemen cevap alınabilir.

Asenkron eğitim önceden kaydedilen derslerin istenildiğinde girildiği bir uzaktan eğitimidir.

Ayrı zamanlı (Asenkron) eğitimde;

- Zaman sınırlılığı yoktur.
- Dersler kaydedilir, istenildiği kadar tekrar olanağı sağlar.
- Öğrenciler sorularına hemen cevap alamazlar (Romiszowski, 2004).

Dünya’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Tarihsel gelişiminde teknolojinin etkili olduğu bilinmektedir. Tarihi 1700'lere dayanan uzaktan eğitim ilk olarak mektuplaşma ile başlamaktadır. Uzaktan eğitimin teknolojiye bağlı olarak her dönemin bir öncekini kapsayıp ilerlediği bir eğitim olduğu bilinmektedir (Çoban, 2013). İlerleyen dönemlerde ses kaydedici kasetler ile uzaktaki öğrencilere eğitim imkânı sağlanmış ve sorular telefon hatları üzerinden iletilerek görüşülmüştür. Böylece anında iletişim kurulması sağlanmıştır. 1990'lı yıllarda kablolu yayın teknolojisi kullanılmaya başlanarak içerik görsel olarak zenginleştirilmeye başlanmıştır (Adıyaman, 2002). Aşağıda Tablo 1’de uzaktan eğitimin küresel bağlamda dönem ve evreleri sunulmuştur:

Tablo 1. Uzaktan Eğitimin Küresel Bağlamda Dönem ve Evreleri (Bozkurt, 2016)

Dönem	1. Dönem Yazışarak	2. Dönem Görsel-İşitsel araçlarla			3. Dönem Bilişim Tabanlı
Evre	1720 Mektupla	1925 Radyo ve TV	1970 Açık Üniversite	1980 Telekonferans	1990 İnternet-Web
Değişim	Öğretim Merkezli				Öğrenen Merkezli
	Uzaktan Eğitim				Açık ve Uzaktan Öğrenme

Tablo 1 incelendiğinde teknolojik gelişmelerle paralellik gösteren uzaktan eğitimin tarihi incelendiğinde ilk olarak mektupla eğitim şeklinde işe başlanmıştır. İsveç'te 20 Mart 1728 tarihli gazetenin baskısındaki ilanda yer almıştır. 1833 yılında ise mektup aracılığıyla gerçekleştirilen eğitim yer almıştır (Uşun, 2006). Daha sonra mektup ile başlayan uygulamaların yerini radyo programları almıştır. 2 Kasım 1920 tarihinde ilk radyo yayını başlamıştır. 1923 tarihinde Amerika'daki okullarda eğitici radyo programları yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca Arjantin, Avustralya, İsviçre ve Norveç'te radyo yayınları yapılmıştır. İlerleyen dönemlerde ise televizyonlar kullanılmaya başlanmıştır. Dünyada ilk kez 1932 ve 1937 yılları arasında televizyonda eğitim uygulamaları yapılmıştır. İngiltere'de okul

programlarında eğitimler verilmeye başlanmıştır. 1995 yılında İngiltere’de sanal üniversiteler açılmıştır. İngiltere'nin en büyük üniversitelerinden United Kingdom Open University 223 binin üzerinde öğrencisi bulunan en büyük üniversitelerden birini oluşturmaktadır (Kurt, 2006).

Özetle dünyada uzaktan eğitimin bilim ve teknolojik gelişmelerle paralellik gösterdiği mektupla başlayıp sonra radyo ve televizyon teknolojileri ile geliştiği söylenebilir. Uzaktan eğitimle ilgili gelişmeler daha sonrasında eğitim programlarında yer alarak önemli bir noktaya gelmiştir. Bilim ve teknolojinin etkisiyle gelişen uzaktan eğitim programları ile eğitime yön verildiği internetin yaygınlaştığı ve her alanda olduğu görülmektedir. Gelecekte de uzaktan eğitime büyük bir talebin olabileceği söylenebilir.

Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Tablo 2’de Türkiye’de uzaktan eğitimin gelişmesine yönelik dönem ve evreler verilmiştir.

Tablo 2. *Uzaktan Eğitimin Türkiye Bağlamında Dönem ve Evreleri (Bozkurt, 2017).*

Dönem	1. Dönem Tartışma ve Öneriler	2. Dönem Yazışarak	3. Dönem Görsel-İşitsel Araçlarla	4. Dönem Bilişim Tabanlı
Evre	1923-1955 Kavramsal	1956-1975 Mektupla	1976-1995 Açık Üniversite	1996-İnternet- Web
Değişim	Yaygın Eğitim Uzaktan Eğitim Açık ve Uzaktan Öğrenme Öğrenci Merkezli  Öğrenme Merkezli			

Türkiye’de uzaktan eğitim kavramı ilk kez 1927’de eğitim konulu bir toplantıda yer almıştır (Khoshemehr, 2013). Bazı eğitim kurumlarındaki fiziki eksikliklerle birlikte uzaktan eğitime yönelim artmaya başlamıştır. Gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri incelenerek mektupla öğretim yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. 07.11.1960 tarihinde mektupla öğretim başlamıştır. MEB bünyesinde kurulan uzaktan eğitim uygulamaları ile 26 Şubat 1966’da Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü açılmıştır. Bu sistem zamanla eğitimin tüm derecelerinde aktif bir şekilde kullanılmıştır (Fidan & Okan, 1975). 1962’de 7. Milli Eğitim Şurasında Türkiye’de özellikle okula devam edemeyenler için mektupla öğretim tavsiye edilmiştir. Bu kararlar UNESCO’nun 1959-1960 yılında yaptığı toplantıdan etkilenecek oluşturulmuştur. 1974 yılında bakanlık onayı ile mektupla öğretim merkezi kurulmuştur. 1974-1975 yılları arasında 50 bin öğrenci bu şekilde eğitim görmüştür (İşman, 2011).

Görsel ve işitsel iletişim araçları, radyo televizyon özellikle haberleşme aracı olarak insanların yaşamında yer alsa da eğitim ve öğretim faaliyetlerinde de etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye’de 1968 yılında TRT kurulmuş ve eğitsel yayınlar vermeye başlamış, TRT stüdyolarında her 15 günde bir 15'er dakikalık yayınlar yapılmıştır. 1970 yılında ise her hafta 2 program olarak “Okul Televizyonu” adı altında 15 dakika yayınlanmıştır. 1974 yılında mektupla Yükseköğretim Merkezi kurulmuştur (Fidan & Okan, 1975). Uzaktan eğitim sistemini geliştirmek adına komiteler oluşturulmuştur. Yüksek Öğretmen Okulu kurulmuştur. Ancak başarılı olunamamış ardından 1978 yılında MEB tarafından Açık Üniversite kurulması önerilmiş ancak açılammıştır. Açık öğretimin temellerini oluşturan İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi 1958’de eğitim-öğretime başlamıştır. Daha sonra Anadolu Üniversitesi adını almıştır. Üniversite 1982-1983 yıllarında fırsat eşitliğini savunmuş ve açık öğretim ile eğitim vermiştir. 1999 yılında yapılan Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojileri Uzaktan Yüksek Öğretim çalışmaları ile Türkiye’de uzaktan öğretim çalışmaları düzenli bir şekilde uygulanmaya başlamıştır (Uşun, 2006). 1992 tarihinde açık öğretim lisesi kurulmuştur. Uygulamada örgün eğitim dışında kalanlar için iletişim teknolojisi yardımı ile uzaktan eğitim görmeleri amaçlanmıştır. Örgün eğitime devam edemeyen bireyler için bir fırsat sunulmuştur (Uşun, 2006). 1997 tarihinde açık ilköğretim okulu kurulmuştur. İlkokul bitirip ortaokula devam edemeyenler için uzaktan öğrenim görme olanağı sağlanmıştır (Gökdağ, 1986). 1960 ve 80’li yıllarda yırt dışı çalışmalar incelenerek araştırmalar yapılmış, 2000’li yıllarda birçok üniversitede lisansüstü, lisans ve ön lisans programları açılmıştır. Üniversitelerde Uzaktan Yükseköğretim yönetmeliği yayınlanarak uzaktan eğitim yaygınlaşmaya başlamıştır. Çeşitli üniversitelerde uzaktan eğitim alanında çalışan akademisyenler tarafından komiteler oluşturulmuştur (Yavuzalp vd., 2017). Günümüze geldiğimizde ise tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de uzaktan eğitim konusu önemli bir yere sahiptir. Türkiye’de birçok uzaktan eğitim merkezleri kurulmuş ve günümüzde de eğitime devam etmektedir. Gelişen teknolojiler internet teknolojisi ışığında yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye’de web odaklı uzaktan eğitim uygulamaları artmaya başlamıştır (İşman, 2011).

Türkiye’de uzaktan eğitim veren üniversitelerde çeşitlilik yaşanmaktadır. Türkiye’de uzaktan eğitim üniversitelerde ön lisans, lisans ve yüksek lisans seviyesinde verilmektedir. Ayrıca hizmet içi eğitimde ve lisans tamamlamak için de uygulanmaktadır. Bu hizmetleri bazı üniversiteler meslek yüksekokulları, uzaktan eğitim merkezleri, eğitim koordinatörlüklerine bağlı olarak, üniversitelerin bazıları ise herhangi birime bağlı olmadan hazır öğretim sistemleri ile vermektedirler. Yüksek Öğretim Kurumu eğitim konusunda serbest yönetmelik sunduğundan herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır (Gökdağ, 1986). Ancak uzaktan eğitim

2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nda yer almıştır. 1982'de 2809 sayılı yasa ile Açık öğretim Fakültesi uzaktan eğitimin yürütülmesi için görevlendirilmiştir (Özer, 1990).

Özetle uzaktan eğitim programlarının Türkiye'deki gelişimi mektupla öğretim ile başlamıştır. Deneme için Yüksek Öğretmen Okulu ve Yüksek Öğretim Kurumu açılmıştır. Ama başarılı olamamıştır. Daha sonraki aşamada Açık İlköğretim Okulları, Açık Öğretim Liseleri, Yükseköğretim Yasası'nın çıkması ile Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur. Anadolu Üniversitesinde başlayan ve daha sonra diğer üniversitelerde de yayılan uzaktan öğretim çalışmalarının günümüzde de devam ettiği bilinmektedir.

Uzaktan Eğitim Nasıl Verilir?

Uzaktan eğitim internet bağlantısı ile sanal ortamda sesli, görüntülü olarak verilen eğitimidir. Uzaktan eğitim öğretmen ve öğrencilerin aynı yerde bulunmasını gerektirmeksizin, internet bağlantısı ile eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü eğitim modelini oluşturmaktadır. Sanal sınıflar oluşturularak eğitim verilir. İnternet bağlantısı ile öğretmen ve öğrenciyi bir araya getirerek sınıftaymış gibi dersler verilmektedir. Öğretmenler oluşturulan sanal sınıflarda sesli, görüntülü, videolu içerikler kullanarak canlı bağlantı ile öğrencilerine ders anlatmaktadır. Öğrenciler sanal sınıflara görüntülü ve sesli olarak bağlanıp derse katılabilmektedir, akıllarına gelenleri mesaj yoluyla ya da söz alarak sorabilmektedir. Eş zamanlı yapılan dersler kaydedilip sonra isteyenlerle paylaşılabilir (Koca, 2021). Başka bir ifadeyle uzaktan eğitim bilişim teknolojilerinden faydalanılarak ses, yazı, veri, görüntü gibi çeşitli ve değişik şekillerde verilebilmektedir. Canlı yayınlanan ya da daha önceden kaydedilen dersler öğrencilere ulaştırılabilmektedir. Öğretimsel video araçları, görüntülü ve sesli görseller kullanılabilmektedir.

Bilgisayarlar en yaygın kullanılan bilgiye ulaştıran araçlardan birini oluşturmaktadır. Bilgisayar üzerinden gerçekleştirilen öğretim faaliyetleri e-posta ve bilgisayar konferansı aracılığı ile gerçekleştirilebilmektedir. İşitsel materyalleri ses dosyaları, radyo kayıtlar, telefon ve video konferanslar oluşturmaktadır. Uzaktan eğitim programlarının en temel ögesini basılı kaynaklar oluşturmaktadır. Bu basılı kaynaklar normal eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de önemli bir unsur oluşturmaktadır. Ders planları, ders kitapları, çalışma kitapları, yardımcı kaynak kitaplar basılı kaynakları oluşturmaktadır (Granger, 1990; Koca, 2021).

Sonuç olarak uzaktan eğitim bilgisayar teknolojisi vasıtasıyla sesli görüntülü ve canlı olarak verilebilen bir eğitimidir. Yer ve zaman gerektirmeksizin teknolojiden yararlanılarak öğretmen ve öğrencileri bir araya getirmektedir. Öğretmenler görüntülü ve sesli olarak ders

anlatır, yazı tahtası kullanır, materyalleri öğrencilerle paylaşabilir. Öğrenciler derse sesli ve görüntülü olarak bağlanabilmektedir. Kayıt altına alınan dersleri tekrar izlenebilmektedir.

Uzaktan Eğitimin Gelişmesini Sağlayan Etkenler

Uzaktan eğitimin gelişmesini sağlayan etkenler şöyle sıralanabilir (Granger, 1990; Kauffman, 2015; Kılınç, 2015; Moore, 1973).

- Normal eğitimden faydalanamayanlar için yeni olanaklar geliştirerek bireye kendi hızında, bireysel olarak bağımsız öğrenme fırsatı sunması,
- Eğitim uygulamalarında aksaklıkların oluşması bunun giderilmesinde mevcut eğitimin yetersiz kalması,
- Bazı durumlarda eğitim alamayan bireylere eğitim olanağı sunması, fırsat eşitsizliğinin giderilmesinde olanak sağlaması,
- Uzaktan eğitim, uzaktan öğretim, açık öğretim programları, bireysel öğretim, sürekli öğretim, yaşam boyu öğrenme, açık üniversite gibi kavram ve uygulamaların yaygınlaşmasını teşvik etmesi,
- Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle bu eğitime yönelik taleplerdeki artış,
- Uzaktan eğitim öğrenen ve öğretmenin fiziksel olarak birbirinden farklı uzaklıkta olduğu bir eğitim biçimi olma özelliği ile isteyeneye istediği yaşta istediği yer ve zamanda istediği hızda öğrenme imkânı sağlamasıdır.

Uzaktan Eğitim Programının Özellikleri

Uzaktan eğitimde de normal öğretimde olduğu gibi öğretmenlerin öğretimi planlama, plana uygun materyal geliştirme, uygun öğretim yöntem ve teknikleri ile dersi anlatma, ölçme değerlendirme ve rehberlik yapma, gelişime açık olma gerekmektedir (Uğur, 2014). Uzaktan eğitimde kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerinin internet teknolojileri ile uyumlu olması ve öğretmenin bu konuda yeterli olması önemli noktaları oluşturmaktadır. Uzaktan eğitimde bunların sağlanması için öğretmen, öğrenci, yönetici, asistan ve öğretim üyesinin iş birliği içerisinde olması gerekmektedir (Kılınç, 2015).

Öğrenme ortamları uzaktan eğitim gören öğrencilerin kaynak sıkıntılarını gidererek derse güdülenmesini sağlamaktadır. Uzaktan eğitim programının etkililiği ölçme değerlendirme ile tespit edilmektedir (İşman, 2011; Uşun, 2006). Değerlendirme uzaktan eğitimin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Değerlendirme ile konunun anlaşılıp anlaşılmadığı ve ne kadar anlaşıldığı belirlenmektedir (Gülbahar, 2008).

Uzaktan Eğitimde Öğretmen ve Öğrenci Roller

Öğretmen: Uzaktan eğitim programlarında başarının sağlanması için öğrencilerin yetiştirilmesi, nitelikli bir eğitimin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Nitelikli bir eğitimin gerçekleştirilmesi için de öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklerin belirlenmesi gerekmektedir (Seferoğlu, 2004). Bunlardan öğretmen yeterlilikleri, bilgi, beceri, tutum ve davranış özellikleri olarak ifade edilmektedir (MEB, 2017).

Öğretmen Yeterlilikleri

Öğretmen yeterlilikleri şöyle sıralanabilir (Altınay vd., 2004).

- Öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre planlama yapabilmeli,
- Teknolojiyi takip etmeli, güncel bilgilere sahip olabilmeli,
- Öğrencilere kendini ifade etme ortamı sunabilmeli,
- Öğrencilerin özelliklerine dikkat ederek eğitim materyallerini hazırlayabilmeli,
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk özelliklerine dikkat ederek yeni bilgileri inşa edebilmeli,
- Gerekli iletişim becerilerine sahip olabilmeli,
- Öğretme sürecinde öğrenciyi merkeze alarak aktif katılımı sağlayabilmeli,
- Öğrenciler için etkili ortam oluşturabilmeli,
- Etkili rehberlik ile öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine yardımcı olabilmeli,
- Kalıcı öğrenmeler için farklı metotları birlikte uygulayabilmeli,
- Öğrencilerin birlikte iş birlikli çalışmalarına ortam sağlayabilmeli,
- Kılavuzluk ederek gerekli dönüt verebilmelidir.

Öğretmen Roller. Zamana, toplumlara, insan modeline ve karşılaşılan sorunlara göre öğretmen rolleri şöyle sıralanabilir (Gülbahar, 2008; İşman, 2011; Uşun, 2006).

Temsilcilik: Öğrenciye, topluma, çevresine okulu gerektiği şekilde temsil etmesi gerekmektedir.

Liderlik/Başkanlık: Öğretmenin öğrencilerine önder olup çevresini yönlendirmesi gerekmektedir.

Öğreticilik: Öğrencilerin kişisel özelliklerine dikkat ederek eğitim faaliyetlerini gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Rehberlik: Öğretmenin toplumda uyulması gereken kurallar hakkında öğrencilerine bilgi vermesi gerekmektedir.

Pedagogik Rol: Öğretmenin eğitim öğretim faaliyetlerinde karşılaştığı problemlere çözümler geliştirebilmesi gerekmektedir.

Sosyal Rol: Öğretmenin eğitimin başarılı olması için öğrencilerin birbirleriyle iyi ilişkiler kurmasını, birlikte çalışmalarını ve öğrencilerin birbirlerine destek olmasını sağlaması gerekmektedir.

Yönetimsel Rol: Öğretmenin düzeni sağlayarak işleri kolaylaştırıcı olması gerekmektedir.

Lider Öğretmen: Öğrencinin başarılı olmasını sağlamak için öğrenciye bireysel destek vermesi, onu cesaretlendirmesi, onun motivasyonunu artırması gerekmektedir.

Materyal Üretici Öğretmen: Uzaktan eğitime uygun olacak şekilde gerekli olan yazılı, sesli görüntülü materyalleri bilişim teknolojilerini kullanarak hazırlayabilmesi gerekmektedir.

Ölçme Değerlendirme Uzmanı Öğretmen: Öğrencilerin süreçte öğrendiği davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçebilmesi gerekmektedir.

Sistem Uzmanı Öğretmen: Kendini geliştirerek eğitim sırasında karşılaşılabilecek sistem ile ilgili problemleri kontrol altına alabilmesi gerekmektedir.

Proje Yöneticisi Öğretmen: Öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak uygun yöntem ve tekniklerle dersi hazırlamalı ve dersini zamanında yapması gerekmektedir.

İletişim Uzmanı Öğretmen: Öğrencileri ile sürekli etkili bir iletişim içinde olmalı onların birbirleri ile iletişim kurmalarını sağlamalı ve iletişimden kaynaklanan problemlerin ortadan kaldırılmasında ve mesajın doğru iletilmesinde etkin rol alması gerekmektedir.

Motivasyon Sağlayıcı Öğretmen: Öğrencilerine destek olması, onların motivasyonlarını artırması gerekmektedir. Ders sürecini etkili hale getirmelidir.

Uzaktan Eğitim Uzmanı Öğretmen: Öğretmen, uzaktan eğitim konusunda kendini geliştirebilmeli, oluşabilecek teknik problemleri anında çözebilmelidir.

İçerik Tasarımcısı: Öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşması için öğrenci özelliklerine uygun olan öğretim materyalleri tasarlaması ve içeriği düzenlemesi gerekmektedir.

Teknik Rol: Öğretmen öğrencilere kullanılan teknolojiyi açıklamalıdır. Gerekli önlemleri almalıdır. Öğrenciler bir problemle karşılaştıklarında çözebilecek yeterlilikte olmalıdır.

Sonuç olarak öğretmenlerin geleneksel eğitimdeki gibi uzaktan eğitimde de öğretim süreci öncesinde, esnasında ve sonunda eğitim programlarında çeşitli roller üstlendiği, görev ve sorumluluklarının devam ettiği söylenebilir.

Öğrenci: Öğretmenlerini dinleyerek verilenleri kendilerine göre düzenleyip öğrenmek istediklerine ulaşmak için sorumluluk alır ve bilgiye ulaşmak için araştırma yapar (Karadağ & Şen, 2014).

Öğrenci Roller. Öğrenci rolleri şöyle sıralanabilir (Gülbahar, 2008; Işık vd., 2013; İşman, 2011).

Psikolog: Öğrenciler uzaktan eğitimde sorunlarla karşılaşabilirler. Karşılaştıkları sorunlara iletişim teknolojilerinden faydalanılarak çözüm bulabilirler.

Öğretici: Öğrenciler uzaktan eğitimde diğer öğrencilerle iletişim kurarlar, karşılaştıkları sorunlarda yardım ederek öğretici rol üstlenmektedirler. Onların öğrenmelerini destekleyip yapılacaklar konusunda yol göstermelidirler.

Teknoloji uzmanı teknisyen: İletişim teknolojilerinin yaygınlaştığı günümüzde öğrenciler de öğretmenler gibi iletişim sağlayabilmek için bilgi teknolojilerini kullanırlar. Uzaktan eğitimde öğrenciler karşılaştığı herhangi bir problemle ilgili çözümüne yönelik kendilerini geliştirerek teknik bilgiler elde etmektedirler.

Sosyalleşme uzmanı: Günümüzde uzaktan eğitim sistemlerinde öğrenciler web sayfalarını kullanarak arkadaşları ile sohbet edebilir. Sisteme düzenli bir şekilde giriş yaparak etkileşim içerisinde olurlar. Bu, öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurmalarını ve birbirlerini desteklemelerini sağlamaktadır. Bu yüzden öğrenciler birbiriyle etkileşim içerisinde olmaktadır.

Araştırmacı: Öğrenci başarılı olmak için kaynaklara ulaşp sorulara cevap bulabilmek için araştırma yapmaktadır.

Lider öğrenci: Diğer arkadaşlarının da sorunlarına çözüm bulmalıdır. Grup çalışmalarında sorumluluklarını paylaşabilmede arkadaşlarını cesaretlendirebilmelidir. Öğrenci uzaktan eğitim sistemini iyi tanımalı, görev ve sorumluluklarının bilincinde olmalıdır. Karşılaştığı problemler karşısında da çözüm üretebilmelidir.

İletişim Uzmanı: İletişim yöntemlerini etkili biçimde kullanabilmelidir. Çünkü bazen iletilmek istenilen mesaj yanlış anlaşılabilir. Öğrenci uzaktan eğitimde kendini güdüleyebilmeli, gerekli önlemleri alabilmek için teknik çözüm önerileri sunabilmelidir.

Sonuç olarak verilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerin ve öğretmenin karşılıklı etkileşim ve iletişim içerisinde oldukları uzaktan eğitimde öğrencilerin sosyalleşme, araştırmacı, lider öğrenci, psikolog gibi roller üstlendiği söylenebilir.

Uzaktan Eğitimde Kullanılan Sistemler

Uzaktan eğitim denildiğinde teknoloji akla gelmektedir. Daha öncesinde mektupla eğitimle başlayan uzaktan eğitim şimdi çevrimiçi verilen internet eğitimleri şeklindedir. Günden güne gelişen bilişim teknolojilerine bağlı olarak uzaktan eğitim E-öğrenme, internet destekli eğitim, web tabanlı eğitim ve çevrimiçi eğitim olarak anılmaya başlamıştır.

E-öğrenme; internet teknolojileri ile gerçekleştirilen web tabanlı eğitimle bilginin iletilmesini sağlamaktır. E-öğrenme, bilgisayar tabanlı eğitim kapsamında yer almaktadır. Eğitim içerikleri internet, görsel-işitsel materyaller, mobil cihazlar, uydu televizyonları aracılığı ile sunulmaktadır (Aytaç, 2003).

E- öğrenmenin özellikleri şöyle sıralanabilir (Kılınç, 2015).

- Çağa uygundur.
- Çeşitlidir.
- Öğrenci aktiftir.
- Zaman ve mekân sınırlılığı yoktur.
- Sonuçları değerlendirilebilir.
- Etkili öğrenmeyi sağlar.
- Sınıf eğitimlerine katkı sağlar.
- Verimli ders işlenir.
- Eğitimci ve öğrenen farklı ortamda olabilir.
- Eğitimcilere istedikleri zaman eğitim düzenleme, öğrencilere istedikleri zaman eğitime katılma alternatifi sunar.

Çevrim İçi Öğrenme: Çevrimiçi öğrenme ortamlarında, eğitim ve öğretim internete dayalı olarak gerçekleşmektedir. Bilgisayarlar içeriğin sunulmasında kullanılmaktadır. (Pearson & Trinidad, 2005).

Web tabanlı öğrenme: Web üzerinden yapılan uzaktan eğitimidir. HTML dokümanlarından oluşan kolayca ulaşılabilir bir yapıya sahiptir. Yaygın bir şekilde kullanılır. Web tabanlı öğrenme video, ses, grafik, animasyon gibi çok çeşitli materyallerle öğrencinin dikkatini çekerek kalıcı öğrenme sağlamaktadır (Tüysüz & Aydın, 2007).

Mobil Öğrenme: Akıllı telefon, tablet gibi araçların çıkması ile yaygın şekilde kullanılmaya başlamıştır. İnsanların sürekli yanında taşımaları, kolay erişiminin olması, sosyal etkileşim imkânı sağlaması, internete bağlanması, bireysel çalışmaya fırsat sağlaması gibi birçok alternatif sunmaktadır (Squire & Klopfer, 2007).

İnternet Destekli Öğrenme: Teknolojik gelişmelere bağlı olarak gelişen internet teknolojisi ile Dünyanın öbür ucundaki haberlere ve kütüphanelerde istenilen bilgilere kısa sürede ulaşılmasını sağlamaktadır (Kılınç, 2015).

Sanal üniversiteler: Bir üniversitede fiziki ortam dışındaki tüm özelliklerini barındıran ağlar üzerinden erişim sağlayarak eğitim imkânı sunan ortamlardır. Herkesin kullanabileceği, istenilen bilgilerin dinlenip, kopyalanıp, paylaşılabileceği yerdir. Eğitim almak isteyen her yaştaki bireylere eğitim imkânı sağlamaktadır ve özellikle dezavantajlı bireylere eğitim imkânı sunmaktadır (Karasar, 2004).

Özetle bilişim sistemlerindeki gelişmelerle birlikte internet destekli eğitim, e-öğrenme, web tabanlı eğitim ve çevrimiçi eğitim, mobil öğrenme, sanal üniversiteler uzaktan eğitim deyince akla gelen sistemlerdir.

Uzaktan Eğitimde Kullanılan Araçlar

Mobil Telefonlar. Teknolojinin getirdiği en büyük yeniliklerden olan akıllı telefonlar herkesin sürekli yanında taşıdığı, iletişim kurduğu, toplantılara katıldığı, gelen mailleri okuyup cevaplandığı en yaygın kullanılan araçlardır (Aldım, 2013).

Tablet Bilgisayarlar. İnternet erişiminin sağlandığı, fiziksel özellikleri ve kullanım kolaylığı sayesinde uzaktan eğitimde yaygın bir şekilde kullanılan araçlardan biridir. Müzik dinleme, film izleme, görüntülü ve sesli bağlantı kurma, canlı derslere katılma sağlanmaktadır. Tablet bilgisayarlar, insanların sürekli yanında taşıyabildiği, istenilen bilgiye kısa sürede ulaşıldığı araçlardır. Özellikle seyahat edenler için büyük kolaylık sağlamaktadır (Kılınç, 2015).

Dizüstü Bilgisayarlar. Laptop olarak da adlandırılan dizüstü bilgisayarlar masaüstü bilgisayarlardan daha çok kullanılmaktadır. Birçok donanıma sahip olması, her yerde internete bağlanma kolaylığı sunması ve özellikle istenilen yere taşınması ile uzaktan eğitimde tercih edilen araçlardandır (Aldım, 2013).

Özetle günümüz teknolojisine bağlı olarak dizüstü bilgisayarlar, mobil telefon, tablet kullanım kolaylığı, taşınabilir özelliği ile uzaktan eğitimde yaygın olarak kullanılan araçlardır.

Uzaktan Eğitimde Kullanılan Yazılımlar

Uzaktan eğitimde öğrencilerin etkin bir şekilde derse katılmasını sağlayan, basılı doküman kaynak bilgilerinin iletilmesini sağlayan yazılımlar kullanılmaktadır. Uzaktan eğitim yazılımları öğrencilerin özelliklerine göre zenginleştirilmeli ve öğrencilerin motivasyonunu sağlamalıdır. Animasyon, karikatür ve soru-cevap gibi etkinlikler uygulama yazılımlarında yer almalıdır (Aldım, 2013).

Adobe Connect. Dünya genelinde yaygın olarak kullanılan uzaktan eğitim uygulamalarının gerçekleştirildiği sanal uygulama platformlarından biridir. Mobil cihazlar, bilgisayar, tablet ile bağlantı sağlanabilmektedir. Video konferanslar, toplantılar, eğitim öğretim faaliyetleri gibi birçok amaçla kullanılmaktadır. Ses, görüntü, video, pdf dosyaları ekranda paylaşılabilmektedir. Yazı tahtası uygulaması ile yazı yazılmasını sağlamaktadır (Işık vd., 2010).

Zoom. Uzaktan eğitimde çok yaygın kullanılan bir yazılımdır. Genellikle dünyada video konferans yazılımı olarak kullanılmaktadır. Kullanıcılara konferans zamanlarını planlama, oturumu açan kişilere davet gönderme, ders saatlerini planlama fırsatı verir. Görüntü, video, ses paylaşımı ve yazı paylaşımını da sağlamaktadır. Uzaktan eğitimde sıkça kullanılan bir yazılımdır (Kohnke & Moorhouse, 2022).

Google Classroom. Hem uzaktan eğitimde hem de örgün eğitimde yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır. Öğretmenlerin kolayca ödev verip düzenlemesini, öğrencilerden geri bildirim almayı sağlayan bir sanal sınıf uygulamasıdır. Sanal sınıf üzerinden verilen ödevler, öğretmen belgelerinin kaydedilmesini sağlamaktadır. Fazladan zaman kazandırıp eksiklerin giderilmesine fırsat vermektedir (Zhang, 2016).

Moodle. Moodle, uzaktan eğitim sistemidir. Kullanımı kolay olup fazla dil seçeneği sunduğu için birçok ülkede kullanılmaktadır (Kılınç, 2015). Özetle uzaktan eğitimde son yıllarda animasyon, karikatür gibi yazılımlar, sohbet yazılımları görüntü yazılımları kullanılarak öğrencilerin ilgisi çekilmeye çalışılmaktadır. Adobe connect, zoom, google classroom, moodle gibi yazılımlar uzaktan eğitimde kullanılan yazılımlara örnek verilebilir.

Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması

COVID-19 pandemi süreci ile uzaktan eğitime yönelik gelişmeler yaşanmıştır. Eğitim sisteminde örgün eğitim ilk sırada yer almaktadır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim karşılaştırmalarında uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarından bahsedilmektedir. Öğretmenler uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olamadığını ancak salgın sürecinde aksaklıkları önlediği için uzaktan eğitimin faydalı olduğu görüşündedirler. Bu da farklı bakış

açılarına sebep olmaktadır. Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre bazı noktalarda artılarının ve eksilerinin olduğu söylenmektedir (Hanbay Tiryaki & Balaman, 2020). Bilimsel çalışmalarda açık bir sonuç geliştirilmediğinden artı ve eksilere hangi yönden bakılması gerektiği tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır. Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin karşılaştırılması bazı başlıklar altında yapılabilmektedir.

Kültürel Açıdan. Kitle iletişim araçları ile bireyler kültürel, ekonomik, psikolojik açıdan etkileşime geçmektedir. Bu etkileşim küresel boyuta taşınmaktadır. Kitle iletişim araçları ile bütün dünyada olup bitenler hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Kitle iletişim araçları özellikle bireylerin kişilik gelişimini ve sosyal yönünü etkilemektedir. Kitle iletişim araçlarını çok fazla kullanan bireyler çevresinden uzaklaşarak tek başına vakit geçirmektedir. Çevresiyle iletişim kurmayan bireyin sosyalleşmesini engellemektedir (Tezcan, 1995). Sanal ortamda gerçek sınıf ortamında gerçekleşen birebir iletişim ve etkileşim olmamaktadır. Geleneksel eğitimde kurulan iletişim ve sınıf kültürü sağlanamamaktadır (Antalyalı, 2004).

Sanal bir grup ile eğitimde yüz yüze eğitimdeki gibi sosyal ortam ve grup etkileşimi olmamaktadır. Bu durum başarıyı etkilemektedir. Grup üyeleri birbirlerini anlamadıkları için farklı görüş ve düşünce biçimlerini görememektedirler. Uzaktan eğitimde bireylerin tutumu eğitici tarafından da anlaşılamamaktadır (Birkök, 1998). Ancak uzaktan eğitim zaman ve mekân yönünden rahatlık sağlamaktadır. Bilgiye istenilen yer ve zamanda ulaşılabilir. Bu durum öğrencide öğrenme isteğini gerektirmektedir (Aktay, 2002).

Ekonomik Açıdan. Uzaktan eğitimde fiziksel donanım ihtiyacı bulunmamaktadır. Ancak uzaktan eğitimde internet masrafları ve donanım için de belli bir masraf gerekmektedir. Ekonomik sistemdeki sıkıntılar sistemin işleyişini etkilemektedir (Antalyalı, 2004). Uzaktan eğitimde hazırlanan ders sunumları tekrar tekrar kullanılabilir. Zaman ve mekân kısıtlamasının olmaması ve çok sayıda öğrenciye ulaşılması ile daha ucuza mal edildiği söylenebilir (Kılınç, 2015).

Eğitim Açısından. Bilgisayar teknolojilerine bağlı olarak gerçekleştirilen uzaktan eğitim hem görsel hem işitsel açıdan öğrencinin ilgisini çekmektedir. Teknoloji ile geçirilen süre öğrencinin yeterliliğini artırmaktadır (Antalyalı, 2004). Uzaktan eğitim ile öğrenciler sürece aktif olarak katılmakta, öğrencilerin bireysel çalışma ve problem çözme becerileri gelişmekte ve kendi hızına göre öğrenmesine imkan sağlanmaktadır (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim, zaman ve mekândan bağımsızlık özelliği ile büyük avantaj sağlamaktadır. Dünyanın öteki ucundaki kişilere bilgi sağlanmakta, öğrenciler istedikleri yer ve zamanda derslerini alabilmekte ve iletişim kurabilmektedir. Uzaktan eğitimde eğitim alan öğrenci sayısı örgün eğitimden daha fazladır. Uzaktan eğitim etkin bir şekilde kullanıldığında örgün eğitimin

eğitim ihtiyacını karşılamama durumuna çözüm olarak kullanılabilir (Antalyalı, 2004). Ayrıca uzaktan eğitim alan öğrenciler daha fazla sorumluluk taşımaktadır. Çünkü kendisinin bireysel istek ve çabası ile ortama katılması ve sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir (Kılınç, 2015).

İnternet teknolojilerini kullanma açısından öğretmenler öğrencilerini yönlendirmeli daha fazla düşüncelerini sağlamalıdır. Teknoloji kullanımı ile birlikte öğretmen ve öğrenciler birlikte üretim çalışmaya ve iş birliği ortamı oluşturmaya başlamaktadır (Antalyalı, 2004). Ancak öğrencilerin sahip olması gereken sosyal özellikler örgün eğitimle kazandırılmaktadır. Uzaktan eğitim bu yönü sağlayamamaktadır (Aldım, 2013).

Bilişim Teknolojileri

Bilişim teknolojileri bilginin bilgisayar teknolojileri ile birleştirilerek insanlığın hizmetine sunulduğu sistemin genel adıdır. Bilişim teknolojileri, bilgiye kolayca ulaşıp bilgiyi kullanabilmeyi, depolayıp iletebilmeyi sağlamaktadır (Akkoyunlu, 1996; Fox, 2013). Günümüzde hayatın birçok alanında bilişim teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Bilişim teknolojileri eğitim öğretim sürecinde bilginin elde edilmesi, kullanılması ve paylaşılmasında faydalı olmaktadır. Haberleşme, bilgi kaynaklarına ulaşma, oyun, eğlence, müzik dinleme, video izleme gibi insan hayatının bütün alanlarında bilişim teknolojileri kullanılmaktadır (Şengür, 2020).

Toplumda bilişim teknolojilerinin kullanımı incelendiğinde evlerde 2004 yılında bilgisayar kullanım oranı %23.6, internet kullanım oranı %18.8, internet erişim oranı %7.0'dir. 2016 yılında bilgisayar kullanım oranı %54, internet kullanım oranı %61.2, internet erişim oranı ise %76.3'tür. 2016 yılı itibarıyla evlerin %22.9'unda masaüstü bilgisayar, %36,4'ünde dizüstü bilgisayar %96.9'unda cep telefonu veya akıllı telefon, %29.6'sında tablet bilgisayar bulunmaktadır. Bu veriler toplumda bilişim teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanıldığını göstermektedir (TÜİK, 2016).

Bilişim teknolojileri bireylerdeki öğrenme durumunu kontrol edebilecek şekilde bilgi ve becerilerin kullanılabilir hale getirilmesidir. Araç gereçler kullanılarak bireylerin teknoloji ile etkileşimi ve bu teknolojik etkileşim sonucunda performans oluşturmaları sağlanmaktadır (Alkan, 1998). Öğrencilerin özel amaçları kazanmasını sağlayacak doğru yöntemlerin seçilerek uygulanması süreci şeklinde ifade edilmiştir. Eğitim ve teknoloji bir araya gelerek insan yaşamını kolaylaştırmaktadır. Eğitim sayesinde insanlar yeteneklerinin farkına vararak yeteneklerini kullanarak geliştirebilmektedir. Teknoloji eğitim yolu ile kazanılan bilgi ve becerilerin daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır (Yaylacı & Yaylacı, 2006).

Günümüzde öğrencilerin teknoloji imkânları olduğu için internet, cep telefonları ve bilgisayar oyunları yaşamlarının önemli bir parçası olmuştur. Öğrenmede ve öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesinde bilişim teknolojilerinin katkısı olduğu söylenmektedir. Bilişim teknolojileri öğrenme sürecinde bireylerin ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim öğretimini destekleyici bir rol oynamaktadır (Şengür, 2020). Teknolojik aletleri çok iyi kullanabilen teknoloji konusunda da yeterli donanıma sahip olan ve kendilerini geliştiren, öğrencilere yol gösteren öğretmenlerin olması gerekmektedir. Bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini belirlemek bu açıdan önemli olmaktadır.

Yeni teknolojilerin eğitim entegrasyonunu sağlayabilmek için teknolojik altyapısının güçlendirilmesi ve eğitimcilerin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir (Vrocharidou & Efthymiou, 2012). Bu yüzden eğitimcilerin teknoloji ile pedagoji arasında bağ kurmaları gerekmektedir. Eğitim kurumlarında bilişim teknolojilerinin yaygınlaşmasında öğretmenler önemli bir yere sahiptir. Öğretmenlerin teknolojik araçları etkili bir şekilde kullanıp öğrenme ortamlarına entegre ederek öğrencilerine yol gösterici olması beklenmektedir. Hizmet içi eğitimler ile teknolojik bilgi seviyelerinin artırılması sağlanmaktadır (Gülbahar, 2008; Haydn & Barton, 2007).

Bilişim Teknolojileri Okuryazarlığı

Bilgiyi üretmek, düzenlemek, sunmak ve saklamak için internet ve bilgisayar teknolojilerini kullanabilme becerisi şeklinde tanımlanmıştır (Matsuno, 2006). Dijital teknolojiler, iletişim araçları ve sosyal ağlar kullanılarak bilgiye ulaşma, bilgiyi yönetebilme, biçimlendirebilme ve değerlendirebilme becerisidir (Gilster, 1997). Başka bir ifadeyle bilişim teknolojileri okuryazarlığı; iletişim araçları ve teknolojilerini etkin bir şekilde kullanarak bilgiye ulaşma, bilgiyi yönetebilme, bilgiyi değerlendirebilme ve bilgiyi üretebilme becerisi olarak tanımlanabilir.

Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Bilginin yaygınlaşması teknolojinin gelişmesi ile paralellik göstermektedir. Bilişim teknolojilerini takip eden, etkili kullanan ve kendini sürekli yenileyen ülkeler bilgi toplumlarını oluşturmaktadır (Halis, 2002). Bilişim teknolojileri, günümüz dijital çağında birçok yenilik ve imkân sunarken, eğitim öğretimde de değişikliklere neden olmaktadır (Aytaç, 2006). Yani bilişim teknolojileri bütün alanlarda olduğu gibi artık eğitim alanında da yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Eğitimciler ders planını, anlatacağı sunuyu, görselleri, videoları, ödevleri, toplantıları, dijital içerikleri bilişim teknolojilerinden yararlanarak oluşturmaktadır (Yaşar, 2001). Ayrıca bilişim teknolojileri eğitim kurumlarında, eğitim

öğretim sürecinde laboratuvarlarda, sınıflarda, birçok etkinliklerde, toplantılarda etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da çeşitlilik sağlayarak eğitimi desteklemektedir. İnternet ile bireyler kısa sürede istediği bilgiye ulaşabilmektedir (Aggarwal, 2000).

Bilişim teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanılmasına yönelik Türkiye’de bazı projeler yapılmıştır. FATİH Projesi ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Projesi Türkiye’deki iki büyük projedir. EBA öğrenci düzeylerine uygun olarak oluşturulan içeriklerle öğrencilerin sosyalleşmesinin sağlandığı konu tekrarı ve değerlendirme yapılabilen bir internet platformudur (MEB, 2017). EBA COVID-19 sürecinde aktif bir şekilde kullanılmıştır. Öğrencilere ders içerikleri, ödev ve konu testleri gönderilmiştir. Öğrencilerin verdikleri doğru ve yanlış cevaplar görülebilmiş ve dönütler sağlanmıştır.

Öğretmenlerin Bilişim Teknoloji Yeterlikleri

- ✓ Bilişim teknolojilerini kullanarak öğrencilerine örnek olur. Öğretmen teknoloji okuryazarıdır. Bilişim teknolojileri kullanır ve yeni gelişmeleri takip eder. Bilişim teknolojilerini kullanarak bilginin paylaşılmasını sağlar (Algan, 2006).
- ✓ Bilişim teknolojileri ile bireysel farklılıklara dikkat ederek öğrencileri için uygun öğrenme ortamı oluşturur. Bilişim teknolojilerinden faydalananak ders planlarını oluşturur. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak eğitimde kullanacağı materyalleri oluşturur (Ar, 2016).
- ✓ Çevrimiçi ortamları inceleyip öğrencileri için güvenli, doğru ve uygun olanları tespit ederek yönlendirme yapar (Fidan vd., 2020).
- ✓ Teknoloji kullanımında öğrencilerine örnek olarak teknoloji konusunda bilgi verir.
- ✓ Teknolojinin sıklıkla kullanıldığı eğitim-öğretim ortamlarında öğrenci özelliklerini dikkate alarak farklı yöntemler geliştirir. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak bilgileri çözümler. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak diğer meslektaşlarını bilgilendirir (MEB, 2008).

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum

Tutum, bireyin olgu ya da olaylara karşı duyduğu inanç ve yaklaşımlardır (Yenilmez & Özabacı, 2003). Tutum, insanların genellikle çocukluk döneminde ailesinde, arkadaş ve sosyal çevresinde karşılaştığı olumlu veya olumsuz etkilenme sonucunda gerçekleşen durumdur (Brown, 2000). Yani tutum davranış sonucu oluşan tepkilere yönelik eğilim durumudur. Doğrudan gözlenemez. Birçok psikolojik değişken gibi tutum da doğrudan

ölçülemez ancak davranışlar sonucunda oluşan durum ile anlaşılabilir (Kağıtçıbaşı vd., 1988). Tutumu ölçmek için bireyin karşılaştığı olaylara karşı istenilen yönde bir değişiklik gözlemlendiğinde tutum hakkında bir fikir elde edilebilir (Özmenteş, 2006). İnançlarla kıyaslandığında en değişken tutumdur. Duygu, tutum ve inançlar kıyaslandığında en çabuk değişen duygular sonra tutumlar en son inançlar gelir. Tutum bu noktada duygu ve inanç arasında yer almaktadır denilebilir.

Uzaktan eğitime yönelik tutum bireyin yaşantı ve deneyimler sonucu uzaktan eğitime yönelik davranışı ve etkilenme durumunu kapsamaktadır (Senemoğlu, 2011). Gelişen teknolojiye paralel olarak öğretmenlerin bilgi, beceri ve tutumları sürekli olarak değişmektedir. Uzaktan eğitim programlarının öğretim programı ile uyumlu olması, etkileşim imkânı öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarına bağlı olmaktadır (Rose & Schaffer, 2013). Uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı olmasında öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik düşünce ve tutumları en önemli etmenlerden birini oluşturmaktadır. Bu tutum ve yaklaşımların olumlu olması uzaktan eğitimin amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır, olumsuz olması ise eğitimin amaçlarına ulaşmasını zorlaştırmaktadır (Yenilmez & Özabacı, 2003).

Tüm bu bilgiler ışığında uzaktan eğitime yönelik tutum bireylerin uzaktan eğitim uygulamalarındaki deneyimlerinin sonucunda oluşan duygu durumu olarak ifade edilebilir. Duygu, tutum ve inanç bakıldığında tutum, inanç kadar değişimi zor olmayan ve duygu kadar da anlık değişebilen bir kavram değildir. Belirli yönelimler sonucu tutumlarda değişimin şanması mümkün olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin gelişen teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları

Teknolojinin gelişmesi birçok alanı etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemekte ve gelişmesine olanak sağlamaktadır. Bilgisayar destekli eğitimle yaş sınırına bağlı olmadan bireyler kendi hızında ve istediği gibi kişisel gelişimini sağlayabilmektedir. Uzaktan eğitimle ilgili birçok alanda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Öğretmenler ve öğretmen adaylarıyla yapılan araştırmalar sonucunda uzaktan eğitime olumlu tutum gösterdikleri bulunmuştur (Ağır vd., 2007). Bu yüzden uzaktan eğitim teknolojisinin bireylerin eğitimleri için önemli bir getirisi olduğu düşünülebilir.

Eğitim sisteminde uzaktan eğitim programları giderek önemini artırmaya başlamıştır. Uzaktan eğitim programlarının sistemli bir şekilde organize edilmesi başarılı olmasında büyük öneme sahiptir. Uzaktan eğitim programlarının başarılı olması toplumun bakış açısı ile

öğretim programları ile uyumuna, eğitimcilerin teknoloji bilgisine, etkileşim imkânlarına, öğrencilerin öğrenme biçimine, donanımlı ortama, öğrenci ve öğretmenlerin çabalarına, ilgi, ihtiyaç ve tutumlarına bağlı olmaktadır (Kışla, 2016).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde uzaktan eğitim-öğretim programlarında bazı öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının olumlu, bazılarının ise olumsuz olduğu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bazı araştırma sonuçlarına göre öğretmen ve öğrenciler uzaktan eğitim kullanımına yönelik olumlu tutum sergileyerek faydalı bulduğunu, bazı araştırma sonuçlarında ise yüz yüze eğitimdeki iletişim imkânını sağlamamasından dolayı olumsuz tutum geliştirdiklerini belirtmişlerdir (Ağır, 2007; Kışla, 2016). Sonuç olarak teknolojik gelişmelere bağlı olarak hayatımıza giren uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin ne düşündükleri, uzaktan eğitimin eğitime ne gibi katkılar sağladığı, öğrenciye ne gibi imkânlar sunduğu önemlidir. Bilgiyi aktaran, öğrenciye rol model olan öğretmenin uzaktan eğitime yönelik nasıl bir tutum sergilediğini belirlemek önemli olmaktadır.

Uzaktan Eğitimle İlgili Yapılan Çalışmalar

Rüzgâr (2005) bireylerin uzaktan eğitim eğilimlerini ve beklentilerini araştırmayı amaçlamıştır. Marmara Bölgesi'ndeki 6 ilden rastgele seçilen 347 katılımcı ile yüz yüze görüşülmüştür. Açık öğretim programlarına kayıtlı 106 kişi daha çok ders çalışırken interneti kullandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda birçoğu uzaktan eğitimle zaman ve mekân kısıtlamasının kalktığını, kaydedilen derslerin istenildiği şekilde ders tekrarı sağladığını, yüz yüze ortamdaki baskıların olmadığını, öğrenmenin daha kolay olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı da uzaktan eğitim ile verilen eğitimin örgün eğitimdeki gibi olmadığını, örgün eğitimdeki kalıcı öğrenmenin olmadığını, örgün eğitimde alınan diplomanın uzaktan eğitimle alınan diploma ile eşdeğer olmadığını ve uzaktan eğitimle alınan diplomanın örgün eğitimde alınan diplomayla aynı değerlendirilmediğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı uzaktan eğitim sayesinde ev ve iş ortamında da eğitim imkânının olmasından dolayı öğrenim görmek istedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

İşman vd. (2006) yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin interneti kullanma nedenlerini ve düzeylerini araştırmayı amaçlamışlardır. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesindeki 61 yüksek lisans ve doktora öğrencisi araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmanın sonunda interneti araştırma sırasında bilgi toplamak, iletişim kurmak ve ders ödevi hazırlamak için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Yaman (2009) öğretmen adaylarının uzaktan eğitime bakış açısını belirlemeyi amaçlamıştır. Sınıf düzeylerini, ailenin aylık gelirini, bilgisayar ve internet olanaklarını incelemiştir. Sonuçta öğrencilerin uzaktan eğitim sayesinde eğitimde fırsat eşitliğinin sağlandığı görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimin yararlı olması için öğrencilerin bilgisayar donanımının ve internetinin olması ve bunları kullanabilecek bilgilere sahip olmaları gerektiği belirlenmiştir.

Küçük (2010) çevrimiçi öğrenme çevrelerinde öğrenme stratejileri, biçimi ve öğrenme stratejilerine yönelik araştırma yapmıştır. Karma yöntem ile veriler toplanmıştır. Nicel veri toplamada anket, nitel veri toplamada görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilerin eğitsel destek almak için eş zamansız tartışma ortamlarına katıldıkları, bu desteğin ulaşmasının zaman aldığı ifade edilmiştir. Öğrenme biçimleri ile öğrenme stratejileri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin çevrimiçi öğrenme stratejilerini yeterli düzeyde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgiç vd., (2011) yükseköğretim kurumlarında çevrimiçi öğretim ile sunulan uzaktan eğitim programlarının yapısı, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ihtiyaçları, uygulamada karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Uzaktan eğitim merkezlerinde, uzaktan eğitim meslek yüksekokullarında, uzaktan eğitim araştırma ve uygulama merkezlerinde, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümünde görevli 21 öğretim elemanı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada 36 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Uzaktan eğitimde eğitim konusunda pedagojik eksikliklerin olduğu ayrıca içerik hazırlama, teknik durumlar, zaman yetersizliği, öğrenci değerlendirilmesi ve geri dönüt konularında sorunlarla karşılaşıldığı ifade edilmiştir.

Tuncer ve Tanaş (2011) uzaktan eğitim programlarına yönelik akademisyenlerin görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. 59 akademisyen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Sonunda akademisyenlerin çoğunluğu uzaktan eğitimi kullanmadıklarını ama uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

Kuşkonmaz (2011) sınıf öğretmenlerinin mobil öğrenmeye yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini rastgele seçilen 610 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin çoğunun mobil öğrenmeye karşı olumlu algıları olduğu ve mobil öğrenme uygulamalarını gelecek dönemlerde de derslerinde kullanmak istedikleri sonuçları bulunmuştur.

Gündüz (2013) öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarını cinsiyet, okudukları program, sınıf düzeyleri, bilgisayara sahip olma ve internet bağlantısına sahip olma

değişkenlerine göre incelemiştir. Tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleminde 692 öğretmen adayı bulunmaktadır. Çalışma sonucunda cinsiyet, bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olma değişkenlerinde anlamlı fark gözlenmemiştir. Okudukları program ve sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olduğu sonucu elde edilmiştir.

Eygü ve Karaman (2013) Uzaktan Eğitim ve Araştırma Merkezi'nde Bilgisayar programcılığı ön lisans eğitimi alan öğrencilerin ders memnuniyetlerini belirlemek için anket geliştirilmesi ve sonuçların istatistiksel tekniklerle analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin yaş, bilgisayar kullanabilme düzeyi ve günlük bilgisayar kullanma süreleri ile memnuniyet faktörleri arasında ilişkiye bakılmıştır. Öğrencilerin yaşları ile öğrenme programından memnun olma faktörleri arasında ilişki bulunmuştur. Öğrenme stilleri ve sınıf ortamının özelliklerine yönelik memnuniyet algıları arasındaki ilişkide öğrenci memnuniyeti üzerine olumlu yönde etkili olduğu sonucu bulunmuştur.

Çelen vd. (2013) öğretmenlerin uzaktan eğitime olan yaklaşımlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Farklı şehirlerde görev yapan 95 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Anket kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada uzaktan eğitim faaliyetleri, katılımcılara göre uzaktan eğitim uygulamaları, değerlendirme yöntemleri, uzaktan eğitim sonunda alınan sertifikanın ve diplomanın geçerliliği sorgulanmıştır. Katılımcıların yarısından fazlası açık üniversite programlarını yeterli bulmadıklarını, katılımcıların yaklaşık yarıya yakını Türkiye'de faaliyet gösteren uzaktan eğitim programlarına güvenmediklerini belirtmişlerdir.

Nadeem (2013) uzaktan eğitim öğrencileri ve hizmet öncesi öğretmenlerinin eğitiminde kullanılan eğitim programlarını incelemeyi amaçlamıştır. Rastgele seçilen 490 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Dörtlü likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitimin zamanında yapılmasına rağmen fiziksel imkanların sağlanamaması sonucunda yetersiz hale gelen bir etkinlik olarak kabul edildiği tespit edilmiştir.

Taşlıbeyaz vd., (2014) öğretmenlerin motivasyonlarını etkileyen etmenler ve katıldıkları uzaktan hizmetiçi eğitim ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlamıştır. Uzaktan hizmet içi eğitimlere katılan 21 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen araştırma sonunda öğretmenler uzaktan hizmet içi eğitim uygulamalarının, uzaktan eğitime zaman-mekân serbestliği sağlaması ve dikkat çekiciliği ile erişilebilir olmasının olumlu olduğunu, bazı teknik aksaklık yaşanması, programın etkileşim sınırlılığının olması gibi olumsuz özelliklerinin olduğunu bildirmişlerdir.

Kırmacı ve Acar (2018) araştırmaları ile öğrencilerin eşzamanlı çevrimiçi eğitimde yaşadıkları problemleri ve nedenlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Veriler görüşme ve gözlemlerle edilmiştir. Betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğrenme ortamlarında altyapısal, etkileşime dayalı, yer ve zamana bağlı sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Öğrencilerin öğrenme yöntemi boyutunda iletişimsel, eğitimsel ve sistemsel sorunlar yaşadıkları, çevrim içi derslere giremedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmacı tarafından yapılan araştırmalar sonucunda uzaktan eğitim ile ilgili araştırmalarda örneklemlerin öğretmenler, öğretmen adayları, üniversite öğrencileri, üniversite öğretim elemanlarından oluştuğu görülmektedir. Araştırmalar konularında uzaktan eğitime yönelik tutumlar, algılar, görüşülen yaklaşımlar, uzaktan eğitime uyum, uzaktan eğitimden memnuniyet düzeyleri, uzaktan eğitim uygulamalarında karşılaşılan sorunlar, motivasyonu etkileyen etmenler yer almıştır. Araştırmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Araştırmalar

Usluel ve Aşkar (2003) öğretmenlerin internet kullanımları üzerine araştırma yapmayı amaçlamıştır. 638 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler tarama yoluyla elde edilmiştir. Sonuçta sınıf öğretmenlerinin kişisel amaçlı e-posta ve interneti daha yaygın bir şekilde kullandıkları, ayrıca öğretmenlerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe e-posta ve internet kullanımının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Van Braak vd. (2004) araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin bilgisayarların destekleyiciliği ve sınıflar arasındaki bilgisayar kullanımları arasındaki farklılıkları belirlemeyi amaçlamışlardır. 468 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin destekleyici bilgisayar kullanımı ile bilgisayar tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu, bilgisayarın destekleyiciliği ve sınıflar arasındaki kullanımlarındaki farklılıklarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Algan (2006) sınıf öğretmenlerinin bilgi teknolojilerini kullanma durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. 97 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Öğretmenlerin birçoğu da teknolojinin öğrencilerin yeni bilgiler öğrenmesinde ve mesleki gelişimlerini desteklemesinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

İşman vd. (2006) öğrencilerin interneti kullanma düzeylerini ve nedenlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Lisansüstü programına devam eden 85 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. İnternet kullanım düzeylerinin ve beklentilerinin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Öğrencilerin interneti daha çok araştırma

yapmak, e-posta ve iletişim kurmak, ders/ödev hazırlamak amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Adıgüzel (2010) sınıf öğretmenlerinin sınıfta kullandıkları teknolojik araçları, okuldaki teknolojik donanımı, okuldaki teknolojileri kullanmalarını engelleyen faktörleri öğretmen görüşlerine göre belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuçta okullarda bilişim teknolojilerinin yetersiz olduğu ve öğretmenlerin eğitim sürecinde bilişim teknolojilerini kullanmadıkları belirlenmiştir.

İlhan (2011) sınıf öğretmenlerinin materyal geliştirme becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. İlişkisel tarama modelindeki araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin materyal geliştirme becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Materyal geliştirme becerileri ile sınıf yönetimi beceri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Katrancı ve Uygun (2013) sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde kullanılan teknolojik araçlara yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubu 30 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sonuçta Türkçe dersinde daha çok görsel okuma, görsel sunu ve dinleme alanlarında teknolojik araçları kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Varol (2013) sınıf öğretmenlerin bilişim teknolojilerine karşı tutumlarını ve bilişim teknolojileri ile etkileşimlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 125 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin bilişim teknolojisi bilgisi ve öğretimde bilişim teknolojileri kullanım seviyesinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Shin vd. (2014) sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımında etkili olan içsel ve dışsal faktörler ile kullanımlarının pedagojik inancına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada eşitlik modeli kullanılmıştır. Sonuçta teknoloji kullanımında içsel ve dışsal faktörlerin etkili olduğu belirlenmiştir. Teknoloji kullanımındaki içsel ve dışsal faktörlerin öğretmenlerin teknoloji kullanımda etkili olduğu sonucu elde edilmiştir.

Erdemir ve Bakırcı (2016) öğretmen adaylarının öğretim elemanlarından bilgi teknolojileri kullanma konusundaki beklentilerini belirlemeyi amaçlamışlardır. 300 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Teknolojiyi Kullanma Tercih Anketi ile veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının genelde olumlu görüş bildirdikleri ve özel üniversitedeki öğretmen adaylarının beklentilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurtdede vd. (2016) sınıf öğretmenlerinin EBA kullanımı ile ilgili görüş ve düşüncelerini belirlemeyi amaçlamıştır. Öğretmenler, EBA'nın öğrenmeye görsellik kattığı ve bilgiye ulaşımı kolaylaştırdığı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler derslerde EBA'yı kullandıklarını ve öğrencilerde ilgi ve katılımlarının arttığını ifade etmişlerdir.

Uyduran (2018) sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmada 715 sınıf öğretmeni ile karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin kullanım düzeyini belirleme ölçeği ile nitel verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Arı (2019) öğretim teknolojilerine yönelik öğretmen görüşlerini incelediği araştırmasında öğretim teknolojileri ve materyallerin derslerde kullanılmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Demir (2019) sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arcan ve Şahin (2020) sınıf öğretmenlerinin matematik dersine yönelik yeterliliğini belirlemeyi amaçlamışlardır. 2018-2019 öğretim yılında Çanakkale merkez ilçesinde çalışan 150 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında matematik öğretimi yeterlilik inanç ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin matematik öğretimine yönelik yeterlilik inançları yüksek çıkmıştır. Matematik öğretimine yönelik yeterlilik inanç düzeyi ile öğretmenlerin yaş ve yabancı dil bilme durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili yapılan araştırmalarda daha çok tarama modelinin kullanıldığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımı cinsiyet, kıdem, yaş, zihinsel inanç ve öz yeterlilik, tutum gibi değişkenlere göre incelenmiştir. Teknoloji kullanımına yönelik görüşlerin olduğu çalışmalar bulunmaktadır. Karma yöntemde yapılan araştırmaların da olduğu görülmüştür.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumla İlgili Yapılan Araştırmalar

Gültekin (2006) okul öncesi öğretmen adaylarının tutumlarını ve öğretmen yeterlik algı düzeyini uzaktan eğitim yaklaşımı ile belirlemeyi amaçlamıştır. 957 öğretmen adayına uygulanan anketle veriler toplanmıştır. Araştırmalarının sonucunda öğretmen adaylarının

olumlu tutuma sahip olduğu ve öğretmenlik yeterlik algı düzeyinin çok iyi olduğu bulunmuştur.

Ağır (2007) ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesini amaçlamıştır. 238 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin orta düzeye yakın olduğu ve uzaktan eğitime yönelik tutumun çalışılan kurum, cinsiyet, öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı fark göstermediği, mesleki kıdem ve uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olma değişkenlerine göre anlamlı fark gösterdiği sonucu bulunmuştur.

Dimri ve Chaturvedi (2009) uzaktan eğitimde başarılı öğrenenlerin algıları dikkate alınarak, öğrenci destek hizmetlerine ilişkin önemli konuların eleştirel bir şekilde analiz edilmesini amaçlamışlardır. 335 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin yüz yüze olan danışmanlık hizmetlerini daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitelerinde verilen hizmetler öğrencileri mutlu etmektedir. Cinsiyete göre öğrenciler arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Yıldız (2011) internet tabanlı senkron uzaktan eğitim teknolojisi ile öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı tutumları arasındaki değişim ve uzaktan eğitim teknolojilerini kabul etme davranışlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde İnsan ve Bilgisayar Etkileşimi seçmeli dersini alan 15 lisans öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanması ve analizinde karma yöntem kullanılmıştır. Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği nicel verilerin ölçülmesinde, nitel verilerin ölçülmesinde ise teknoloji kabul modeline yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çevrimiçi öğrenme ortamlarında öğretmen adaylarının yaşadıkları deneyimlerin olumlu yönde olduğu ve öğretmen adaylarının senkron sistemlerini faydalı buldukları görüşüne ulaşılmıştır.

Umurhan (2014) uzaktan eğitime teşvik eden faktörleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Uzaktan eğitim ile ders veren 98 öğretim elemanı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda uzaktan eğitimin yüz yüze derslere katılamayanlara ulaşmayı sağlaması, zaman ve mekân serbestliği, ders esnekliği sunmasının en çok teşvik eden özellikler olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanlarını uzaktan eğitime en az teşvik eden faktörlerin donanım masrafları, ödenekler, okulun getirdiği yükümlülük olduğu belirlenmiştir.

Arıfin (2014) Malezya'daki Kebangsan Üniversitesinin İslam Araştırmaları Fakültesinde uzaktan eğitim programı öğrencilerinin bütünleştirici öğrenmeye yönelik tutum ve araçsal yönelim düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Seçkisiz örnekleme tekniği ile seçilen 170 uzaktan öğretim öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın

sonucunda öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumları ve araçsal yönelim düzeyi yüksek bulunmuştur. Ayrıca öğrenme ortamlarına yönelik tutumları olumlu bulunmuştur. Araçsal öğrenmede mükemmel sonuçlar elde edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

George (2015) eğitimin genel kabul prosedürleri, çalışma merkezleri, multimedya öğretimi, danışma oturumları, kendi kendine öğrenme materyalleri, değerlendirme, diğer görevler gibi uzaktan eğitimin 8 alt boyutunda tutumları ölçmeyi amaçlamıştır. İki farklı üniversitede öğrenim gören kadın uzaktan eğitim öğrencileri araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada veriler Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Genel tutumlar arasında her iki üniversitede de anlamlı fark bulunmadığı ortaya konulmuştur. Uzaktan öğrenmeye yönelik tutumların beş alt alanında (kabul prosedürü, ödevler, danışmanlık, çalışma merkezi ve değerlendirme sistemi) öğrencilerin daha olumlu davranış sergiledikleri sonucu bulunmuştur.

Barış (2015) öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 282 birinci sınıf üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin tutumlarının düşük olduğu bulunmuş ve cinsiyete göre öğrenci tutumlarında anlamlı fark gözlenmezken bilgisayar sahibi olma ve internet erişim imkânı olma lehine fark bulunmuştur.

Yılmaz ve Güven (2015) öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. 150 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Uzaktan eğitim gören sınıf öğretmen adaylarının daha olumlu algılara sahip oldukları tespit edilmiştir. Teknik problemlerin yaşanması, ders dışında öğretmene soru sorma imkânının olmaması, derslerin blok halinde yürütülmesi gibi faktörlerin olumsuz algılandığı sonuçları bulunmuştur.

Fidan (2016) öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum ve epistemolojik inanç düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Uzaktan eğitim programlarına kayıtlı 330 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve Epistemolojik İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin cinsiyet ve bölüm değişkenlerinde uzaktan eğitime yönelik tutumunda anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum ile epistemolojik inanç düzeyleri arasında bir ilişki bulunmuştur.

Kışla (2016) öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemek için ölçek geliştirmeyi amaçlamıştır. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümü 3. ve 4. sınıftaki 83 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden uzaktan eğitimde kullanılan yöntemler, materyal kullanımı, ortamlar, uzaktan eğitimin

amaçları ve uzaktan eğitim ile ilgili bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Literatür taraması ve yazılan kompozisyonlar incelenip 83 maddelik bir form oluşturulmuştur. İçerik geçerliliği sağlanması amacıyla uzman görüşü ile 35 maddelik bir ölçek hazırlanmıştır.

Yavuz (2016) eğitim fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile İngilizce dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. 527 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veriler Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda uzaktan eğitime yönelik tutum ile İngilizce dersine yönelik tutumların ortalamasının üstünde değer aldığı ve uzaktan eğitimine yönelik tutum ile İngilizce dersine yönelik tutum arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Mukoviz (2016) sınıf öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmede uzaktan eğitime hazır olma durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmede uzaktan eğitime hazır olmalarının ortalama düzeyde olduğu ifade edilmiştir.

Mokoena (2017) Güney Afrika'da açık ve uzaktan eğitim alan öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemini orta öğretim öğretmenliği bölümü 4. sınıftaki 65 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Nicel veriler tanımlayıcı istatistikler kullanılarak, nitel veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmada öğrenciler zamanında okullara yerleştirilme, gözetim ve danışmanlık konusunda zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Baek vd. (2017) Kore'deki ilk ve ortaöğretim öğretmenlerinin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. İlk ve ortaöğretim okullarındaki 140 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Mobil Öğrenme Algılama Ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin mobil öğrenme tutumlarının düşük seviyede olduğu, kadın öğretmenlerin mobil öğrenme tutumunun erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu, ayrıca ortaöğretim öğretmenlerinin mobil öğrenme tutumlarının ilköğretim öğretmenlerinden önemli derecede yüksek olduğu bulunmuştur.

Cardullo vd., (2021) öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını geliştirmek amacıyla araştırma yapmıştır. Karma yöntem kullanılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan öğretim sırasında öğrencilerini motive etme yeteneklerine olan inancının olumlu olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını geliştirmek için mesleki çalışma yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

Kast vd. (2021) öğretmenlerin evde öğrenme döneminde risk altındaki öğrenciler hakkındaki tutumları ve öz yeterlilik inançlarının araştırılması amaçlanmıştır. 3467 öğretmene zorunlu uzaktan eğitime geçilmesinin ardından çevrimiçi anket uygulanmıştır. İlişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Pandemi sürecinde gerçekleşen uzaktan eğitimde sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin özel eğitime ihtiyacı olanlardan daha olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ma vd. (2021) 351 Çinli öğretmenle COVID-19 okul karantinasının başında ve sonunda çevrimiçi öğretim öz yeterliğini araştırmak için görüşme yapmışlardır. Karma yöntemin kullanıldığı çalışmada pandemi sırasında öğretmenlerin çevrimiçi uygulama ve öz yeterliliklerinde artış olduğunu tespit edilmiştir.

Sonuçta Türkiye’de ve yurtdışında uzaktan eğitim programları ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmaların uzaktan eğitime yönelik tutum, algı, uzaktan eğitimde hizmet öncesi öğretmen eğitimi, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının uzaktan eğitime hazır olma durumu, uzaktan öğrenme programı içinde öğretmen deneyimleri, öğretmenlerin çevrim içi özyeterlilikleri, uzaktan eğitim sistemi içindeki öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik tutumları, uzaktan öğretmen yetiştirme programları ile ilgili olduğu görülmüştür. Araştırmalarda elde edilen sonuçlar her çalışmada farklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmada nicel ve nitel araştırma yönteminin bir arada olduğu karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem nicel ve nitel verilerin toplanıp analiz edildiği araştırmalardır (Fraenkel vd., 2012; Creswell & Plano Clark, 2018). Karma yöntem nicel ve nitel yöntemlerin bir problem etrafında birleştirilerek eş zamanlı yürütülen, çalışmanın zenginleşmesini sağlayan yöntemdir (Mertens, 2019). Araştırmada nicel ve nitel veriyi birleştirerek verilerin analiz edilmesinden sonra nitel araştırmanın derinleştirilip açıklandığı açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemlerinin nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin güçlü yanlarını birleştirdiği ifade edilebilir (Creswell, 2012). Karma araştırma yöntemlerinin seçilmesinin sebebi sorunların daha iyi anlaşılıp açıklanmasının sağlanmasıdır (Hanson vd., 2005).

Araştırmada nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bir olguya ilişkin özellikleri betimlemek için yapılan çalışmalardır (Fraenkel vd., 2012). Bu araştırmanın nicel boyutunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve bilişim teknolojileri kullanım düzeyi incelenmiş ve analiz edilmiştir. Bu basamağın tamamlanmasından sonra katılımcıların ilgili olay, olgu ve yaşantıya ilişkin duygu ve düşüncelerinin ele alındığı durum çalışması kullanılmıştır (Patten, 2018).

Araştırmanın ilk aşamasında pilot uygulama yapılmıştır. Araştırmanın asıl uygulanmasında sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ve bilişim teknolojilerini kullanım düzeyini belirlemek için nicel çalışma yapılmıştır. Sonra sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri konusunda sınıf öğretmenlerinin bakış açılarını karşılaştırıp betimleyebilmek için nitel yaklaşımlar kullanılmıştır. Araştırmanın nicel aşamasından sonra araştırmanın derinleşmesi ve detaylandırılması amacıyla nitel veriler toplanmıştır. Araştırmanın nitel aşamasında yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları bilişim teknolojilerine yönelik görüşleri uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri incelenmiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada aksaklıkların önüne geçilmesi için pilot uygulama yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ve bilişim teknolojileri

kullanım düzeylerini belirlemek için nicel araştırma yapılmıştır. Çünkü önce nicel bulgular elde edilip raporlaştırılmıştır. Sonra nitel bulgular nicel bulguları destekleyecek şekilde verilmiştir. Nitel bölümünde yarı yapılandırılmış görüşme ve gözlem tekniği kullanılmıştır. Sonuç olarak bu çalışma ile bir bütünlük elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel kısmında evren 2022-2023 eğitim yılında Erzurum ili Palandöken, Yakutiye ve Aziziye merkez ilçelerinde görev yapan 1218 sınıf öğretmeninden oluşmuştur. Örneklemi ise 2022-2023 eğitim yılı Erzurum ili Palandöken, Yakutiye ve Aziziye merkez ilçelerindeki birleştirilmiş sınıflı olmayan ilkokullarda görev yapan oranlı tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen yaklaşık 454 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu yöntemin seçilmesinin sebebi farklı özellikleri içeren evren kendi içerisinde homojen tabakalara ayrılarak bu tabakalara odaklanmayı amaçladığı (Ergin, 1994) içindir. Erzurum ili merkez ilçelerinde yer alan 17 ilkokulda görevli, gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak seçilen 454 sınıf öğretmeni araştırmanın nicel kısmının örneklemini oluşturmıştır. Örneklem ile ilgili demografik bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur

Tablo 3. *Araştırmanın Nicel Boyutuna Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri*

<i>Değişkenler</i>	<i>Özellikler</i>	<i>N</i>
Cinsiyet	Kadın	311
	Erkek	143
	Toplam	454
Kıdem	0-10 yıl	70
	11-20 yıl	131
	21 yıl ve üzeri	253
	Toplam	454
Öğrenim durumu	Lisans	377
	Lisans üstü	77
	Toplam	454
Bilgisayar kullanım düzeyi	Orta	247
	İyi	177
	İleri	30
	Toplam	454
Haftada internet kullanım süresi	1-7 saat	246
	8-14 saat	107
	15-21 saat	59
	22 saat ve üzeri	42
	Toplam	454

Araştırmanın nitel kısmında ise amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılmasının sebebi araştırmacıya yakın olan telefon, çevrimiçi yollarla kolay ulaşılabilmesinin sağlamasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışma grubu çalışmaya gönüllü olarak katılan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Bu araştırmanın nitel kısmında çalışma grubunu çalışmaya gönüllü olarak katılan 35 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin 2 tanesi yüksek lisans mezunu, diğerleri lisans mezunu olup, meslekteki kıdemi 2'sinin 10 yılın altında diğerleri 10 yıl ve üzeridir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. *Araştırmanın Nitel Boyutuna Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri*

<i>Kod</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Kıdem</i>	<i>Öğrenim durumu</i>
Ö1	Erkek	19	Lisans
Ö2	Kadın	25	Yüksek lisans
Ö3	Kadın	18	Lisans
Ö4	Kadın	28	Lisans
Ö5	Kadın	27	Lisans
Ö6	Kadın	17	Lisans
Ö7	Kadın	18	Lisans
Ö8	Kadın	38	Lisans
Ö9	Kadın	24	Lisans
Ö10	Erkek	8	Lisans
Ö11	Erkek	20	Lisans
Ö12	Kadın	27	Lisans
Ö13	Kadın	27	Lisans
Ö14	Erkek	23	Lisans
Ö15	Kadın	27	Lisans
Ö16	Kadın	27	Lisans
Ö17	Erkek	27	Lisans
Ö18	Kadın	27	Lisans
Ö19	Kadın	27	Yüksek Lisans
Ö20	Erkek	27	Lisans
Ö21	Kadın	29	Lisans
Ö22	Kadın	21	Lisans
Ö23	Kadın	25	Lisans
Ö24	Kadın	27	Lisans
Ö25	Erkek	20	Lisans
Ö26	Erkek	30	Lisans
Ö27	Kadın	27	Lisans
Ö28	Kadın	22	Lisans
Ö29	Kadın	21	Lisans
Ö30	Kadın	26	Lisans
Ö31	Kadın	30	Lisans
Ö32	Kadın	28	Lisans
Ö33	Kadın	30	Lisans
Ö34	Kadın	25	Lisans
Ö35	Kadın	9	Lisans

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nicel veri toplama aracı olarak; sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını incelemek amacıyla “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” (Ek-1), bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla da “Bilişim Teknolojisi Kullanım Düzeyleri Belirleme Ölçeği” (Ek-2) kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış Görüşme Formu” (Ek-3), Gözlem Formu (Ek-4) kullanılarak nitel veriler toplanmıştır.

Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Belirleme Ölçeği

Araştırmada Bayraktar (2015) tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerini Belirleme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri .96 olarak bulunmuştur. Cronbach Alpha değeri Teknoloji Okuryazarlığı alt boyutunda .95, Derse Teknoloji Entegrasyonu alt boyutunda .92, Sosyal Etik ve Yasal Hükümler alt boyutunda .92, İletişim alt boyutunda .83 olarak bulunmuştur. Bu ölçekle ilgili bilgiler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. *Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyi Ölçeği Maddelerinin Alt Boyutlara Göre Dağılımı*

Ölçeğin Alt Boyutları	İlgili Maddeler
Teknoloji Okuryazarlığı	1, 2, 3 ,4, 5, 6, 7, 8, 9,10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,18,19
Derse Teknoloji Entegrasyonu	20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	29, 30, 31, 32, 33, 34
İletişim	35, 36, 37, 38

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri .74 olarak bulunmuştur. Cronbach Alpha değeri Avantaj alt boyutunda .90, Sınırlılık alt boyutunda .89 olarak bulunmuştur. Araştırmada kullanılan Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği uzaktan eğitimin avantajları ve uzaktan eğitimin sınırlılıkları olmak üzere iki alt boyuttan ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Uzaktan eğitimin avantaj alt boyutu 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 18, 20, 21 maddelerinden; uzaktan eğitimin sınırlılık alt boyutu 11, 12, 13, 14, 15 ,17, 19 maddelerinden oluşmaktadır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Çalışma grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitime yönelik tutumları, bilişim teknolojilerini kullanma düzeyleri, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara çözüm önerilerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla uzman görüşünden yararlanılarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Görüşmede amaç sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ve bilişim teknolojileri kullanımlarına yönelik olumlu ve olumsuz düşüncelerini, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerini daha ayrıntılı ele almak için 17 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşmeler yapılırken veri kaybını

engellemek için ses kayıtları alınmıştır. Görüşmeler katılımcılarla yapıldıktan sonra yazıya dönüştürülmüştür.

Gözlem Formu

Çalışma grubundaki katılımcı öğretmenlerin sınıfı ayrıca bir ders saati içerisinde gözlenmiştir. Gözlem notları tutulmuştur. Gözlemede amaç sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyini ve bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derse ilgisi ile katılımı üzerindeki etkisini belirlemektir.

Veri Analizi

Araştırma sürecinde gerekli izinler alınarak katılımcılardan gönüllülük esas alınarak veriler toplanmıştır. Nicel veriler SPSS paket programına aktarılmıştır. Parametrik testlerin koşulu olan normallik testleri yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği bulunmuştur. Post hoc testlerinden varyansların homojen dağıldığı eşit örneklem sayısı gerektirmeyen karşılaştırma testi olan bonferroni ve varyansların homojen dağılmadığı durumlarda kullanılan tamhane kullanılmıştır (Kayri, 2009). Araştırmanın nitel kısmında görüşme soruları ve gözlem aracılığı ile veriler toplanmıştır. Görüşme kayıtları bilgisayar ortamını aktararak analiz edildikten sonra gözlem için bir ders saati ders gözlemi yapılmıştır. Nitel veriler için kodlama yapılmış, kodlamaya göre temaların belirlenmiş, kod ve tema düzenlemesi yapılarak bulgular yorumlanmıştır.

Pilot Uygulama

Pilot uygulamada öğretmenlerle görüşülüp izinler alınmış, sonrasında ölçekler 10 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin Cronbach Alpha değeri .64, Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı .85, Bartlett Testi anlamlılık değeri .000, Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeğinin Cronbach Alpha değeri .95, Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı .88, Bartlett Testi anlamlılık değeri .000 bulunmuştur. Geçerlik ve güvenilirliğine bakıldıktan sonra asıl uygulamaya geçilmiştir. Çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik düşüncelerini ve bilişim teknolojileri kullanımlarına yönelik görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Görüşmede amaç uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerini, uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini, bilişim teknolojilerini kullanma sebeplerini, eğitim ortamında bilişim teknolojilerinin kullanılmasının gerekli olup olmadığını öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkarmaya yöneliktir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunu iki alan uzmanı incelemiş, düzenlemelerden sonra tekrar oluşturulmuştur. Rastgele seçilen 10 öğretmen ile ön görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerden soruların anlaşılabilirliği yönünde görüşler

alınmıştır. Pilot görüşme sonrasında sorular son halini almıştır. Görüşmeler cep telefonu ile kaydedilmiştir. Görüşmeler ders saatleri dışında okul çıkışı ve öğle arası gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle görüşmeye başlamadan önce yazılı hale dönüştürülmesi amacıyla seslerin kaydedilmesi için cep telefonu kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. Yapılacak görüşmelerin kimseyle paylaşılmayacağı belirtilmiş görüşmeleri kaydetmek için öğretmenlerden izin alınmıştır. Öğretmenlerin soruları doğru anladığını belirlemek için ek sorular sorulmuştur. Görüşmelerin sonunda “Eklemek istediğiniz bir şey var mı?” şeklinde soru yöneltilmiştir. Görüşme sonunda teşekkür edilerek görüşmeler bitirilmiştir. Yapılan görüşmeler 10-25 dakika arasında sürmüştür. Alınan kayıtlar yazıya dönüştürülerek içerik analizi yapılmıştır.

Pilot Uygulama Verilerinin Analiz Sonuçları

Uygulama sonunda sınıf öğretmenleriyle görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin içerik analizi yapılmıştır.

Tablo 6. *Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema*

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımı	Zaman mekandan bağımsızlık	10
	Pandemi	6
	Konfor	3
	Her yere eğitim	2

Tablo 6’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili görüşleri incelendiğinde uzaktan eğitimin zaman ve mekandan bağımsızlık sağladığı, pandemiye hatırlattığı, konfor sağladığı, her yere eğitim imkanı sunduğu belirlenmiştir. Bunlara yönelik katılımcı görüşleri aşağıdadır:

Ö3 “Uzaktan eğitimi evden eve mekandan mekana sınır tanımadan her yere eğitim olarak düşünüyorum.”

Ö4 “Uzaktan eğitimin mesafelerin ortadan kalktığı zaman kazandırma yönüyle konfor sağladığını söyleyebilirim.”

Ö9 “Pandemi aklıma geliyor.”

Ö8 “Uzaktan eğitim yüz yüze eğitime alternatif kullanılabilecek zaman ve mekandan bağımsız bir şekilde uygulanabilecek bir eğitimi ifade ediyor.”

Tablo 7. *Bilişim Teknolojilerine Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema*

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımı	Hayatı kolaylaştırır	10
	Vazgeçilmezimiz	3
	İletişim	3
	Vakitten tasarruf	2
	Yenilik	1

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri ile ilgili görüşleri incelendiğinde hayatı kolaylaştırdığı, vazgeçilmez yeniliği olduğu, iletişim sağladığı, vakitten

tasarruf sağladığını ifade ettikleri belirlenmiştir. Bunlara yönelik katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Ö4 “Hayatı kolaylaştıran teknoloji diye bakıyorum.”

Ö3 “Bilgiye kısa sürede ulaştıran teknolojik yeniliklerdir. Hayatı kolaylaştırır.”

Ö8 “Bilişim teknolojileri çağımızın gereği olarak her geçen gün yenilenip hayatımızın vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır.

Ö2 “Vakitten tasarruf sağlıyor. Bilgiye kolay erişim sağlıyor.”

Tablo 8. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Gerekliliğine Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde gerekliği	Görsellik	10
	Dikkat çekme	3
	Tekrar	3
	Zengin içerik	2

Tablo 8’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde gerekliği ile ilgili görüşleri incelendiğinde görsellik sunduğu, öğrencilerin dikkatini çektiği tekrar sağladığı ve zengin içerik sunduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir. Bunlara yönelik katılımcı görüşleri aşağıdadır:

Ö5 “Görsel olarak öğrenciye hitap ediyor. Dikkat çekiyor.”

Ö2 “Öğrenmeyi kolaylaştırıyor. Çoklu zeka kuramına uygundur.”

Ö3 “Tekrar sağlar. Öğrenmeyi destekler.”

Ö5 “Bilişim teknolojileri eğitim ortamında kullanılmalı. Çünkü geleceğin teknolojisi neredeyse zorunlu hale geldi. Zengin içerik sunuyor. Bizlere kolaylık sağlıyor.”

Tablo 9. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşleriyle İlişkili Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar	İnternet bağlantı problemi	8
	Materyal eksikliği	3
	Gürültülü ortam	3
	Dönüt	2

Tablo 9’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşleri incelendiğinde internet bağlantı problemi, materyal eksikliği, gürültü ortam ve dönüt şeklinde ifade etmişlerdir. Bunlara yönelik katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ö2 “Bakıldığında ilk etapta internet sorunu akla geliyor. Bağlantı sağlanamaması, internet bağlantısının olmaması.”

Ö3 “İletişim sorunu bağlantının sık sık kopması, öğrencilerle temasın olmaması,dönüt almanın zor olması gibi sorunlarla karşılaştım.”

Ö4 “Öğrencilerin kardeşleriyle ders saatleri çakışabiliyordu. Öğrenciler derse katılamıyordu. Ya da gürültülü ortamda olabiliyordu.

Tablo 10. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkili Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri	Teknik destek	8
	Uzman yardımı	3
	Veli ile iletişim	3
	Tekrar	2

Tablo 10’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri ile ilgili görüşleri incelendiğinde teknik destek alarak, uzmandan yardım alarak, veli ile iletişime geçerek, tekrar yaparak çözüm bulduklarını ifade etmişlerdir. Bunlara yönelik katılımcı görüşleri aşağıdadır:

Ö1 “Uzman kişilerle sürekli konuşurum.İnternet ortamında forumları okurum. Gerekli bilgilere sahip olmaya çalışırım.”

Ö3 “Derse katılmayan öğrencinin velisi ile görüşüp destek sağlıyorum.”

Ö4 “Derse katılamayan öğrencilerim olduğunda ders tekrarı yaparak ya da ders notlarını mesajla ileterek eksiklerini gidermeye çalıştım.”

Ders Gözlemleri

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanmasına İlişkili Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojileri kullanma	Dikkatli	5
	İstekli	5
	Ders anlatma	5
	Akıllı tahtayı kullanma	5

Tablo 10’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenin ders anlatırken akıllı tahta kullandığı, öğrencilerin dikkatli bir şekilde dersi dinlediği ve derse istekle katıldığı görülmüştür. Bunlara yönelik gözlem notları aşağıdadır:

G2 “Öğretmen akıllı tahtadan dersi işlerken öğrenciler dikkatli dinleyip sorulara cevap veriyordu. Sınıf genel olarak sessiz ve dikkatli bir şekilde dersi dinliyordu. Öğretmen soruyu çözerken öğrencilere sorular soruyordu.”

G1 “Öğrencilerin derse istekle katıldığı görülmüyordu.”

Pilot Uygulama Sonrası Yapılan Düzenlemeler

Uygulama sonrasında öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme formu incelenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun maddeleri üzerinde gerekli görülen düzenlemeler tez danışmanı ile birlikte yapılmış, uzman kontrolleri sağlanarak gerekli düzenlemeler yapılmış, asıl uygulama için son şekli verilmiştir.

Asıl Uygulama

Araştırmanın nicel kısmında önce izin belgesi ile araştırma yapılacak okullara tek tek gidilip öğretmenlerle görüşülmüştür. Ölçekler dağıtılarak doldurulması sağlanmıştır. Ölçeklerin bir kısmı elektronik ortamda doldurulmuştur. Ölçekler SPSS 20 paket programında analiz edilip raporlaştırıldıktan sonra nitel araştırma boyutuna geçilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu pilot uygulama yapıldıktan sonra uzman görüşü ile düzenlenip tekrar uygulanmıştır. Öğretmenlerle görüşülerek görüşme için gün ve saat ayarlaması yapılmıştır. Öğretmenlerin müsait olduğu öğle arası ve okul çıkış zamanlarında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin yazıya dönüştürülmesi için ses kaydı alınması gerektiği ve yapılacak görüşmenin kimseyle paylaşılmayacağı belirtilmiştir. İzin alınarak ses kaydı alınmıştır. Görüşme yapıldıktan ve analiz edildikten sonra gözlem için sınıf öğretmenleri ile görüşülüp bir ders saatinde sınıflarında gözlem yapılmıştır.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Normallik Analizi

Tablo 12. *Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Normallik İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları*

Alt Boyutlar	Değişken	N	$\bar{X}$	Mdn.	Çarpıklık	Basıklık
Avantaj	Kadın	311	36.61	37	-.200	-.343
	Erkek	143	34.25	34	.461	.935
Sınırlılık	Kadın	311	26.34	27	-.674	1.086
	Erkek	143	26.50	26	.364	.053
Uzaktan eğitim tutum	Kadın	311	62.95	64	-1.042	.276
	Erkek	143	60.76	61	.758	.403
Avantaj	0-10 yıl	70	39.17	39	-.135	-.522
	11-20 yıl	131	37.89	37	.079	.252
	21 yıl üzeri	253	33.91	35	-.079	-.287
Sınırlılık	0-10 yıl	70	25.91	26	.048	-.554
	11-20 yıl	131	26.49	26	-.365	.840
	21 yıl üzeri	253	26.47	27	-.802	1.036
Uzaktan eğitim tutum	0-10 yıl	70	65.08	65.5	-.263	-.087
	11-20 yıl	131	64.38	64	-.008	.420
	21 yıl üzeri	253	60.38	61	-.846	.305
Avantaj	Lisans	377	34.91	36	.035	.132
	Lisansüstü	77	40.55	42	-.443	-.582
Sınırlılık	Lisans	377	26.60	27	-.733	1.128
	Lisansüstü	77	25.37	25	-.255	-.839
Uzaktan eğitim tutum	Lisans	377	61.51	62	-.574	.251
	Lisansüstü	77	65.93	67	-.122	-.269

Tablo 12 incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği cinsiyet, mesleki kıdem ve öğrenim durumu değişkenlerinin medyan değerleri ile ortalama puanlarının 1 ile 1.5 puan arasında farklılaştığı belirlenmiştir. Normal dağılımlarda medyan ve ortalamanın eşit ya da

yakın olması gerekir (Seçer, 2013). Ortalama puanları ve medyan değerlerinden sonra grupların çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. George ve Mallery (2010) çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ve +2 değer aralığında olduğunda verilerin normal dağıldığını belirtmektedirler. Yine grupların dağılımına karar verebilmek için varyasyon katsayıları hesaplanmıştır. Varyasyon katsayısı 30'dan küçük olduğu için grubun normal dağıldığına karar verilmiştir (Hastie vd., 2009). Ölçümlerin normal dağıldığına karar verilmiştir.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Varyansların Homojenliği

Araştırmada katılımcıların puanlarının homojen dağılıp dağılmadığını belirlemek için Levene testi yapılmıştır. Verilerin sonuçları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13. *Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeğinin Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları*

<i>Değişken</i>	<i>Alt Boyutlar</i>	<i>F</i>	<i>Sd1</i>	<i>Sd2</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Avantaj	3.157	452		.076
	Sınırlılık	.235	452		.628
	Tutum	.983	452		.322
Kıdem	Avantaj	.683	2	451	.506
	Sınırlılık	1.015	2	451	.363
	Tutum	.119	2	451	.888
Öğrenim durumu	Avantaj	2.378	452		.101
	Sınırlılık	.205	452		.908
	Tutum	.000	452		.287

Tablo 13'e göre Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği verileri homojenlik varsayımını karşılamaktadır. Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeğinin normallğine ilişkin betimsel istatistik sonuçları aşağıda Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. *Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeğinin Normallğine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Değişken</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Mdn.</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Basıklık</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	Kadın	311	66.27	69	-.620	.073
	Erkek	143	73.5	76	-.641	-1.21
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Kadın	311	35.62	36	-1.026	2.03
	Erkek	143	36.92	36	1.305	2.06
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Kadın	311	26.41	27	-1.502	3.025
	Erkek	143	26.40	28	-2.29	4.153
İletişim	Kadın	311	14.52	15	-.662	.259
	Erkek	143	14.56	16	.716	-.001
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi	Kadın	311	142.82	144	-.618	.542
	Erkek	143	151.39	152	-.805	-.554
Teknoloji Okuryazarlığı	0-10 yıl	70	72.97	75	-.982	.287
	11-20 yıl	131	73.26	74	-.720	1.211
	21 yıl üzeri	253	64.88	66	-.335	-.364

Tablo 14. (Devamı)

Derse Teknoloji Entegrasyonu	0-10 yıl	70	37.12	36	-1.257	1.250
	11-20 yıl	131	37.58	36	-.647	1.124
	21 yıl üzeri	253	34.92	36	-1.007	1.708
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	0-10 yıl	70	26.82	28	-.616	-.832
	11-20 yıl	131	26.83	27	-.228	-1.304
	21 yıl üzeri	253	26.07	27	-2.041	-5.661
İletişim	0-10 yıl	70	14.42	15.5	-.949	.197
	11-20 yıl	131	14.90	15.5	-.986	1.261
	21 yıl üzeri	253	14.37	15	-.427	-.289
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi	0-10 yıl	70	151.35	152	-.821	.678
	11-20 yıl	131	152.58	152	-.604	1.609
	21 yıl üzeri	253	140.26	141	-.445	.057

Tablo 14 incelendiğinde teknoloji okuryazarlığı grubunun medyan değerlerin 2-2.5 puan farklılaştığı görülmüştür. Medyan değerlerinin birbirine yakın olduğu belirlenmiştir. Ortalama ve medyan sonrasında çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Sosyal etik ve yasal hükümler, derse teknoloji entegrasyonu gruplarının dışında çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile + 2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. George ve Mallery (2010) çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ve +2 değer aralığında olduğunda verilerin normal dağıldığını belirtmektedirler. Yine grupların dağılımına karar verebilmek için varyasyon katsayıları hesaplanmıştır. Varyasyon katsayıları normal dağılım göstermiştir. Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği bilgisayar kullanım düzeyi normalliğine ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Bilgisayar Kullanım Düzeyi Normalliğine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	N	$\bar{X}$	Mdn.	Çarpıklık	Basıklık
Teknoloji Okuryazarlığı	Orta	247	60.87	62	-.350	-.181
	İyi	177	76	76	-.779	1.418
	İleri	30	85	86	-.489	-.959
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Orta	247	33.86	35	-1.013	1.729
	İyi	177	38.18	37	-1.268	5.935
	İleri	30	41.23	41.5	-.360	-1.611
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Orta	247	25.65	25	-1.752	5.247
	İyi	177	27.19	28	-2.207	9.242
	İleri	30	28.03	29	-1.187	.561
İletişim	Orta	247	13.45	14	-.453	-.056
	İyi	177	15.66	16	-1.066	1.419
	İleri	30	16.76	18	-1.507	2.642
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi	Orta	247	133.86	136	-.454	.370
	İyi	177	157.49	159	-1.150	1.809
	İleri	30	171.06	175.5	-.508	1.017

Tablo 15 incelendiğinde bilişim teknolojileri kullanım düzeyi grubunun medyan değerlerinin 1.5 ile 4.5 puan farklılaştığı görülmüştür. Bu ölçümler dışında ortalama puanlar ile medyan değerlerinin birbirine yakın olduğu belirlenmiştir. Ortalama ve medyan sonrasında çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Sosyal etik ve yasal hükümler, derse teknoloji entegrasyonu gruplarının dışında çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Yine grupların dağılımına karar verebilmek için varyasyon katsayıları hesaplanmıştır. Varyasyon katsayıları normal dağılım göstermiştir. Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeğinin internet kullanım süresine göre normalliğine ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. *Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği İnternet Kullanım Süresine Göre Normalliğe İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Değişken</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Mdn.</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Basıklık</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	1-7 ssat	246	65.56	67.5	-.439	-.250
	8-14 saat	107	69.14	73	-.721	.358
	15-21 saat	59	75.08	75	-.466	-.040
	22 saat ve üzeri	42	75.33	79	1.293	1.816
Derse Teknoloji Entegrasyonu	1-7 ssat	246	35.04	36	-1.024	1.875
	8-14 saat	107	35.93	36	-1.505	4.433
	15-21 saat	59	38.57	38	-.503	-.140
	22 saat ve üzeri	42	38.5	38.5	-.045	-1.113
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	1-7 saat	246	26.26	27	1.79	5.607
	8-14 saat	107	26.01	26	-2.191	6.95
	15-21 saat	59	27.20	28	-.864	-.223
	22 saat ve üzeri	42	27.16	28	-.881	-.049
İletişim	1-7 ssat	246	14.20	15	-.673	.087
	8-14 saat	107	14.71	15	-.666	.577
	15-21 saat	59	15.76	16	-.728	-.209
	22 saat ve üzeri	42	14.30	15	-.700	-.041
Bilişim Tenolojileri	1-7 ssat	246	141.06	143.5	-.542	.177
	8-14 saat	107	145.81	147	1.039	1.091
	15-21 saat	59	156.62	158	-.232	-.796
	22 saat ve üzeri	42	155.30	159	-.628	-.041

Tablo 16 incelendiğinde teknoloji okuryazarlığı ve bilişim teknolojileri grubunun medyan değerlerinin 3.7 ile 3.9 puan farklılaştığı görülmüştür. Bu ölçümler dışında ortalama puanlar ile medyan değerlerinin birbirine yakın olduğu belirlenmiştir. Ortalama ve medyan sonrasında çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Sosyal etik ve yasal hükümler, derse teknoloji entegrasyonu gruplarının dışında çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Yine grupların dağılımına karar verebilmek için varyasyon katsayıları hesaplanmıştır. Varyasyon katsayıları normal dağılım göstermiştir.

Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Varyansların Homojenliği

Araştırmada katılımcıların puanlarının homojen dağılıp dağılmadığını belirlemek için Levene testi yapılmıştır. Verilerin sonuçları Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. *Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği Ölçeğinin Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları*

<i>Değişken</i>	<i>Alt Boyutlar</i>	<i>F</i>	<i>Sd1</i>	<i>Sd2</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Teknoloji Okuryazarlığı	.000	452		.983
	DerseTeknoloji Entegrasyonu	1.387	452		.239
	Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	2.130	452		.145
	İletişim	.890	452		.346
	Bilişim Tenolojileri	.540	452		.463
Kıdem	Teknoloji Okuryazarlığı	7.572	2	451	.004
	DerseTeknoloji Entegrasyonu	3.146	2	451	.093
	Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	4.607	2	451	.037
	İletişim	1.624	2	451	.611
	Bilişim Tenolojileri	6.396	2	451	.007
Teknolojikullanım düzeyi	Teknoloji Okuryazarlığı	12.801	2	451	.000
	DerseTeknoloji Entegrasyonu	2.748	2	451	.065
	Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	4.354	2	451	.013
	İletişim	.464	2	451	.032
	Bilişim Tenolojileri	4.878	2	451	.008
İnternet süresi	Teknoloji Okuryazarlığı	2.171	3	450	.091
	DerseTeknoloji Entegrasyonu	.371	3	450	.774
	Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	1.638	3	450	.180
	İletişim	1.957	3	450	.120
	Bilişim Tenolojileri	.499	3	450	.683

Tablo 17’de cinsiyet ve internet süresi değişkenlerinde verilerin homojenlik varsayımını karşıladığı, kıdem ve teknoloji kullanım düzeyindeki değişkenlerde homojenlik varsayımını karşılamadığı görülmektedir.

Veri Analizi

“Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği”nin ölçüm güvenirliği analizinde Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanarak ölçekteki maddelerin homojenliğine bakılmıştır. Bu değer .70 değerinin üzerinde olması gerekir (Özdamar, 2002). Verilerin analizinde SPSS 20.0 paket programı ile çözümleme sağlanmıştır. Araştırmada yüzde, frekans, bağımsız gruplar t testi, regresyon analizi, varyans analizi, Tamhane ve Bonferroni testleri kullanılmıştır. “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Ölçeği”nin ölçüm geçerliliğini belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmış ve uyum indeks değerleri belirlenmiştir.

Görüşmeler samimi içten günlük konuşmalar gibi yapılmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin anlamadığı sorularak açıklanarak yönlendirme yapılmadan tekrar sorulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Öğretmen ve sınıf gözlemleri araştırmacı tarafından yapılarak yazılan notlar bilgisayar ortamında düzenlenmiştir. Sonunda ham veriler bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir. Elde edilen bu nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi insan davranışlarının incelenmesini sağlayan veri analiz tekniğidir. İletişimdeki yazılı doküman, resim, video gibi kaynaklardaki mesajların anlaşılmasını ve derinlemesine incelenmesini sağlayan tekniktir (Neuman, 2014).

Araştırmacının Rolü

- Araştırmacı bütün araştırma sürecinde etkili bir şekilde çalışmıştır.
- Pilot uygulamayı gerçekleştirip gerekli düzenlemeleri yaparak asıl uygulamayı gerçekleştirmiştir.
- Uygulamada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.
- Uzman görüşü alınarak pilot uygulama sonrası görüşme formuna son şekli verilmiştir. Uygulama sürecinde verilerin toplanmasında araştırmacı bizzat özen göstermiştir.
- Görüşmeler sonucu cep telefonu ile kaydedilen görüşmeler bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir.
- Gözlemler sonucu kaydedilen notlar bilgisayar ortamında yazıya dönüştürülerek analiz edilmiştir.
- Araştırmacı nicel verilerin analizini ve bunun sonunda nitel verilerin analizini bizzat kendi yapıp araştırmayı raporlaştırmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik çalışmaları süresince yapılanlar aşağıda sunulmuştur.

- Çalışmanın planlanması ve veri toplama araçlarının geliştirilmesinde uzman görüşüne başvurulmuştur.
- Yarı yapılandırılmış görüşme formunun pilot uygulaması yapılarak verilerin açık olup olmadığına da bakılarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır.
- Görüşme formu ile ilgili alanyazın incelenerek ona göre görüşme formu hazırlanmıştır. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Belirleme Ölçeğinin bu araştırma için uygunluğu alanında uzman araştırmacılar tarafından incelenmesi gerçekleştirilmiştir.

- Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman araştırmacılar tarafından incelenmiş ve onların görüşlerine göre düzeltmeler yapılmıştır.
- Yarı yapılandırılmış görüşme formunun pilot uygulaması yapılarak verilerin açık olup olmadığı incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Güvenirlilik çalışmalarında yapılanlar ise şunlardır;

- Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyi Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık kat sayıları hesaplanmıştır. Görüşme formundaki maddelerin araştırma soruları çerçevesinde olup olmadığı kontrol edilmiştir.
- Görüşme maddelerini test etmek için pilot uygulama yapılmıştır.
- Ses kaydı yapılarak verilerin kaybı önlenmiştir.
- Verilerin toplanmasında katılımcıların gönüllülüğü esas alınmıştır. Elde edilen verilerin analizinde uzman görüşü alınmıştır.
- Uygulama sürecinde yapılanlar detaylı olarak verilmiştir. Bir uzman tarafından incelenip karşılaştırılarak kontrol edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine yönelik analizlerden elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin bulgular ve analiz sonuçları Tablo 18’de yer almıştır.

Tablo 18. *Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği ve Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Boyutlar	N	Minimum	Maksimum	$\bar{x}$	SS
Avantaj	454	14	70	35.85	10.02
Sınırlılık	454	7	35	26.40	5.14
Toplam	454	21	105	62.25	9.19

Tablo 18’de sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğinde avantaj alt faktöründen aldıkları en düşük puan 14, en yüksek puan 70’tir. Ortalama puan 35.85, standart sapma ise 10.02’dir. Sınırlılık alt faktöründen alınan en düşük puan 7, en yüksek puan ise 35’tir. Bu faktörde ortalama puan 26.40, standart sapma =5.14’tür. Ölçeğin tamamında en düşük puan 21, en yüksek puan 105, ortalama puan 62.25 standart sapma ise 9.19’dur.

Uzaktan eğitimin avantajları ortalama puanı 42, sınırlılıkları alt boyutu ortalama puanı 21 olarak belirlenmiştir. Uzaktan eğitimin avantajları alt boyutunda ortalama puan 35.85 bulunmuştur. Bu puan uzaktan eğitime yönelik tutumun avantajları alt boyutunda orta düzeyin altında olduğunu göstermektedir. Uzaktan eğitime yönelik tutum toplam ortalama puanı 63 olup ölçekten alınan orta değer 62.25’tir. Bu bulguya göre sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanlarının orta düzeye yakın olduğu söylenebilir.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgulara ve analiz sonuçlarına Tablo 19’da yer verilmiştir.

Tablo 19. *Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Uzaktan Eğitimin Avantajları	Kadın	311	36.61	10.31	2.325	452	.020*
	Erkek	143	34.25	9.35			
Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları	Kadın	311	26.34	5.22	-.306	452	.759
	Erkek	143	26.50	4.98			
Genel	Kadın	311	62.95	9.38	2.371	452	.018*
	Erkek	143	60.76	8.67			

*p<.05

Tablo 19 incelendiğinde bağımsız örneklem t testine göre uzaktan eğitimin avantajları alt faktöründe kadın öğretmenlerin ortalama puanları 36.61 ile erkek öğretmenlerin ortalama puanları 34.25 arasında [$t(452)=2.325$; $p=.020<.05$] kadın öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimin sınırlılıkları alt faktöründe kadın öğretmenlerin ortalama puanları 26.34 ile erkek öğretmenlerin ortalama puanları 26.50 arasında [$t(452)=-.306$; $p=.759>.05$] istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Ölçeğin genelinde kadın öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 62.95 ile erkek öğretmenlerin tutum ortalama puanları 60.76 arasında [$t(452)=2.371$; $p=.018<.05$] kadın öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Sonuç olarak uzaktan eğitimin avantajları ve genel boyutunda kadın ve erkek öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının benzer olmadığı, sınırlılık alt boyutunda ise benzer olduğu söylenebilir.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark göstermekte midir?” alt problemine yönelik bulgulara ilişkin analiz sonuçları Tablo 20’de verilmiştir:

Tablo 20. *Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdemlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Mesleki Kıdem</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>
Uzaktan Eğitimin Avantajları	0-10 yıl	70	39.17	10.79
	11- 20 yıl	131	37.89	9.70
	21 yıl ve üzeri	253	33.91	9.64
Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları	0-10 yıl	70	25.91	4.64
	11-20 yıl	131	26.49	4.94
	21 yıl ve üzeri	253	26.47	5.38
Genel	0-10 yıl	70	65.08	8.03
	11-20 yıl	131	64.38	9.05
	21 yıl ve üzeri	253	60.38	9.19

Tablo 20 incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum avantaj alt boyutu 0-10 yıl arası mesleki kıdeme göre sınıf öğretmenlerin tutum ortalama puanları 39.17, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 33.91'dir. Uzaktan eğitime yönelik tutum avantaj alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre en yüksek ortalama puanların 0-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlere, en düşük 21 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenlere ait olduğu görülmektedir. 11-20 yıl arası mesleki kıdeme göre sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum sınırlılık alt boyutu ortalama puanları 26.49, 0-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 25.91'dir. Uzaktan eğitime yönelik tutum sınırlılık alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre en yüksek ortalama puanların 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlere, en düşük ortalama puanların 0-10 yıl kıdemdeki öğretmenlere ait olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitime yönelik tutum genel ortalama puanları 0-10 yıl arası kıdemdeki öğretmenlerde 65.08, 11-20 yıl arası kıdemdeki öğretmenlerde 65.38, 21 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenlerde ise 60.38'dir. 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemdeki öğretmenlerin en düşük ortalama puana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 21. *Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları*

Alt Boyutlar	Mesleki Kıdem	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark
Uzaktan Eğitimin Avantajları	Gruplar arası	2268	2	1134.028	11.702	.00*	1<3 2<3
	Grup içi	43706	451	96.910			
	Toplam	45974	453				
Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları	Gruplar arası	19	2	9.554	.360	.698	
	Grup içi	11979	451	26.562			
	Toplam	11998	453				
Genel	Gruplar arası	2040	2	1020.040	12.630	.00*	1<3 2<3
	Grup içi	36424	451	80.764			
	Toplam	38464	453				

*p<.05

Tablo 21'e göre mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumu arasında fark olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Avantaj alt boyutunda öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ortalama puanları ile mesleki kıdemleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir [$F(2, 451)=11.702$; $p=.000<.05$]. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları sınırlılık alt faktöründe aldıkları ortalama puanlar ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir [$F(2,451)=.360$; $p=.698>.05$]. Yine öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik genel tutumları mesleki kıdemleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır [$F(2, 451)=12.630$; $p=.000<.05$]. Sınıf öğretmenleri mesleki kıdem açısından

benzer tutum sergilememektedir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantaj ve genel alt boyutlarında 0-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve daha fazla kıdemdeki öğretmenler arasında 0-10 yıllık öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulgulanmıştır. 11-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve daha fazla kıdemdeki öğretmenler arasında 11-20 yıllık öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Bonferroni Testi sonuçlarından; 0-10 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri kıdemdeki sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<.05$). Kıdemi 0-10 yıl olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum puanları 65.08, $SS=8.03$, kıdemi 11-20 yıl olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 64.38, $S=9.54$ ve kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 60.41, $S=9.05$ olduğu için ilk iki grubun puan ortalamaları 21 yıl ve üzeri kıdemi olan öğretmenlerin aldıkları ortalama puanlardan daha yüksektir ve bu fark anlamlıdır ($p<.05$). Dolayısıyla 0-10 yıl ve 11-20 yıl kıdemdeki sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu 21 yıl ve üzerindeki sınıf öğretmenlerinden daha olumludur denilebilir.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumda Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı fark göstermekte midir?”

Tablo 22. *Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları*

Alt Boyutlar	Değişken	N	$\bar{X}$	SS
Uzaktan Eğitimin Avantajları	Lisans	377	34.91	9.71
	Lisansüstü	77	40.55	10.53
Uzaktan eğitimin Sınırlılıklar	Lisans	377	26.60	5.23
	Lisansüstü	77	25.37	4.56
Genel	Lisans	377	61.57	9.24
	Lisansüstü	77	65.93	8.15

Tablo 22’de uzaktan eğitime yönelik tutum avantaj alt boyutunda öğrenim durumu değişkenine göre lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanı 34.91, lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanı 40.55’tir. Uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik tutumlarda öğrenim durumuna göre lisansüstü mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum puanlarının lisans öğrenim durumundaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları alt boyutunda öğrenim durumu değişkenine göre lisans mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ortalama puanları 26.60, lisansüstü mezunu öğretmenlerin tutum ortalama puanları 25.37’dir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik

tutumuna genel olarak bakıldığında lisans mezunu öğretmenlerin tutum ortalama puanları 61.57, lisansüstü mezunu öğretmenlerin tutum ortalama puanları 65.93'tür. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanlarının lisans mezunu öğretmenlerden yüksek olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t testine bakılmıştır.

Tablo 23. *Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre t-Testi Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Uzaktan Eğitimin Avantajları	Lisans	377	34.91	9.71	-4.577	452	.000
	Lisansüstü	77	40.55	10.53			
Uzaktan eğitimin Sınırlılıklar	Lisans	377	26.60	5.23	1.910	452	.057
	Lisansüstü	77	25.37	4.56			
Genel	Lisans	377	61.57	9.24	-3.893	452	.000
	Lisansüstü	77	65.93	8.15			

*p<.05

Tablo 23'te bağımsız gruplar t testi sonucunda öğrenim durumları değişkeninde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu avantaj alt boyutunda lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanları 34.91, lisansüstü öğretmenlerin ortalama puanları 40.55 arasında [$t(2, 452)=-4.577$; $p=.000<.05$] lisansüstü mezunu öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları alt faktörünün puanlarına bakıldığında lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanları 26.60 ile lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanları 25.37 arasında [$t(2,452)=1.910$; $p=.057>.05$] istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır. Öğretmenlerin genel olarak uzaktan eğitime yönelik tutumuna bakıldığında lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanları 61.51, lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanları 65.93 arasında [$t(2,452)=-3.893$; $p=.000<.05$] lisansüstü mezunu öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Sonuç olarak uzaktan eğitim avantajları ve genel faktöründe lisans ve lisansüstü öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının benzer olmadığı, uzaktan eğitim sınırlılıkları alt faktöründe öğrenim durumu değişkeninde öğretmenlerin benzer tutum sergiledikleri söylenebilir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 24. *Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyi Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>N</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maksimum</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	454	22	95	68.59	15.73
Derse Teknoloji Entegrasyonu	454	10	45	36.07	6.24
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	454	6	30	26.41	3.93
İletişim	454	4	20	14.56	3.64
Toplam	454	61	190	145.65	25.35

Tablo 24'e göre sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi teknoloji okuryazarlığı alt boyutunun ortalama puanı 68.59, derse teknoloji entegrasyonu alt boyutunun ortalama puanı 36.07, sosyal etik ve yasal hükümler alt boyutunun ortalama puanı 26.41, iletişim alt boyutunun ortalama puanı 14.56'dır. Teknoloji okuryazarlığı alt boyutunun ortalama puanı diğer boyutlara göre daha yüksektir. Bilişim teknolojileri kullanım düzeyi tüm alt boyutlarının ortalama puanları yüksektir denilebilir. Bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puan 114 olup ölçekten alınan orta değer 145.65'tir. Bu bulguya göre bilişim teknolojileri kullanım düzeyi puan ortalamalarının yüksek olduğu söylenebilir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını bulmak için bağımsız gruplar t-testi ile yapılan analiz sonuçları Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Cinsiyete Göre Kullanım Düzeyleri Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	Kadın	311	66.27	15.43	-4.756	.000*
	Erkek	143	73.50	15.23		
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Kadın	311	35.62	6.08	-2.279	.039*
	Erkek	143	36.92	6.51		
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Kadın	311	26.41	3.63	.015	.988
	Erkek	143	26.40	4.51		
İletişim	Kadın	311	14.52	3.57	-,351	.726
	Erkek	143	14.65	3.82		
Genel	Kadın	311	142.82	24.58	-3.551	0.01*
	Erkek	143	151.81	26.00		

* $p < .05$

Tablo 25 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin cinsiyetine göre bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri ölçeğinin genelinde istatistiki olarak ($t(452) = -3.551$; $p < .05$) erkekler lehine anlamlı fark vardır. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyi ölçeğinin “teknoloji okuryazarlığı” ve “derse teknoloji entegrasyonu” alt boyutlarında cinsiyet değişkeni açısından istatistiki olarak ($p < .05$) erkekler lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre erkek öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin kadın öğretmenlerden daha iyi olduğu söylenebilir. Ölçeğin “sosyal etik ve yasal hükümler” ve “iletişim” alt boyutlarında cinsiyet değişkeni açısından istatistiki olarak anlamlı fark olmadığı ($p > .05$) görülmektedir. Sonuç olarak “teknoloji okuryazarlığı”, “derse teknoloji entegrasyonu” alt boyutları ve bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeğinin genelinde

bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin benzer olmadığı, “sosyal etik ve yasal hükümler” ve “iletişim” alt boyutlarında ise benzer olduğu söylenebilir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Mesleki Kıdem Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 26’da sınıf öğretmenlerinin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine göre betimleyici istatistikleri verilmiştir.

Tablo 26. Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar

Alt Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
Teknoloji Okuryazarlığı	0-10 yıl	70	72.97	14.00
	11-20 yıl	131	73.26	12.87
	21 yıl ve üzeri	253	64.88	16.52
	Toplam	454	68.54	15.69
Derse Teknoloji Entegrasyonu	0-10 yıl	70	37.12	5.63
	11-20 yıl	131	37.58	4.94
	21 yıl ve üzeri	253	34.92	6.76
	Toplam	454	36.03	6.23
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	0-10 yıl	70	26.82	2.96
	11-20 yıl	131	26.83	2.92
	21 yıl ve üzeri	253	26.07	4.54
	Toplam	454	26.40	3.93
İletişim	0-10 yıl	70	14.42	4.05
	11-20 yıl	131	14.90	3.53
	21 yıl ve üzeri	253	14.37	3.59
	Toplam	454	14.53	3.65
Genel	0-10 yıl	70	151.35	22.45
	11-20 yıl	131	152.58	20.48
	21 yıl ve üzeri	253	140.26	27.00
	Toplam	454	145.52	25.25

Tablo 26 incelendiğinde 11-20 yıl arası mesleki kıdeme göre sınıf öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi teknoloji okuryazarlığı alt boyutuyla ilgili ortalama puanları 73.26 iken, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanları 64.88’dir. Bu nedenle bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeğinin teknoloji okuryazarlığı alt boyutuyla ilgili ortalama puana bakıldığında 11-20 yıllık kıdemdeki sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımı en yüksek düzeye sahiptir. Benzer şekilde derse teknoloji entegrasyonu alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının mesleki kıdeme göre en yüksek puanların 37.58 ile 11-20 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken, en düşük ortalama puanların 34.92 ile 21 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde sosyal etik ve yasal hükümler alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının mesleki kıdeme göre ortalama puanları incelendiğinde en yüksek ortalama

puanların 26.83 ile 11-20 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken, en düşük ortalama puanların 26.07 ile 21 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde iletişim alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği puanlarının mesleki kıdeme göre ortalama puanlarının en yüksek 14.90 ile 11-20 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken en düşük ortalama puanların 14.37 ile 21 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Genel olarak bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre ortalama puanları 0-10 yıl arası kıdemdeki öğretmenlerde 151.35, 11-20 yıl arası kıdemdeki öğretmenlerde 152.58, 21 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerde ise 145.52 olarak bulunmuştur. 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemdeki öğretmenlerin en düşük ortalama puana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdeme Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Teknoloji Okuryazarlığı	Gruplar arası	7688.40	2	3844.2	16.685	.000*	1↔3
	Grup içi	103910.0	451	230.399			2↔3
	Toplam	111598.4	453				
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Gruplar arası	706.034	2	353.017	9.420	.000*	1↔3
	Grup içi	16900.4	451	37.4			2↔3
	Toplam	17606.5	453				
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Gruplar arası	63.9	2	31.9	2.079	.126	
	Grup içi	6937.8	451	15.3			
	Toplam	7001.7	453				
İletişim	Gruplar arası	24.7	2	12.3	.928	.396	
	Grup içi	6016.1	451	13.3			
	Toplam	6040.9	453				
Genel	Gruplar arası	15912.4	2	7956.2	13.139	.000*	1↔3
	Grup içi	273102.7	451	605.5			2↔3
	Toplam	289015.1	453				

* p<.05

Tablo 27'ye göre bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ölçeğinin “teknoloji okuryazarlığı”, “derse teknoloji entegrasyonu” alt boyutlarında ve ölçeğin genelinde kıdem değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. “Sosyal etik ve yasal hükümler”, “iletişim” alt boyutlarında mesleki kıdem değişkenine göre bilişim teknolojileri kullanım düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır.

Tamhane Testi sonuçlarında; sınıf öğretmenlerinin “teknoloji okuryazarlığı”, “derse teknoloji entegrasyonu” ve “genel” alt boyutlarında 0-10 yıl kıdemindeki sınıf öğretmenleri 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur (p<.05). Başka bir ifadeyle kıdemi 21 yıl ve üzeri kıdemi olan

öğretmenlerin aldıkları ortalama puanlar daha düşüktür ve bu fark anlamlıdır ($p<.05$). Buna göre 0-10 yıl, 11-20 yıl ile 21 yıl ve üzerindeki sınıf öğretmenleri arasında 0-10 yıl ve 11-20 yıl lehine anlamlı fark vardır. Sonuç olarak 0-10 yıl ve 11-20 yıl kıdemindeki sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu 21 yıl ve üzerindeki sınıf öğretmenlerinden daha olumludur denebilir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde Bilgisayar Kullanım Düzeyi Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 28’de sınıf öğretmenlerinin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin bilgisayar kullanım düzeyi değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 28. Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Bilgisayar Kullanım Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	Orta	247	60.87	14.93
	İyi	177	76.45	10.90
	İleri	30	85.03	8.41
	Toplam	454	68.54	15.69
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Orta	247	33.86	5.38
	İyi	177	38.18	4.96
	İleri	30	41.23	3.91
	Toplam	454	36.03	6.23
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Orta	247	25.65	4.25
	İyi	177	27.19	3.39
	İleri	30	28.03	2.51
	Toplam	454	26.40	3.93
İletişim	Orta	247	13.45	3.64
	İyi	177	15.66	3.14
	İleri	30	16.76	3.56
	Toplam	454	14.53	3.65
Genel	Orta	247	133.84	23.79
	İyi	177	157.49	19.14
	İleri	30	171.06	15.06
	Toplam	454	145.52	25.25

Tablo 28 incelendiğinde bilgisayar kullanım düzeyine göre sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi teknoloji okuryazarlığı alt boyutunda orta düzeyde ortalama puanlar 60.87 iken ileri düzeydeki ortalama puanlar 85.03’tür. Bu nedenle bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeğinin teknoloji okuryazarlığı alt boyutunda ortalama puana bakıldığında ileri düzeyde bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi en yüksektir. Benzer şekilde derse teknoloji entegrasyonu alt boyutunda en yüksek bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 41.23 ile ileri düzeyde bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken, en düşük bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 33.86 bilgisayar kullanım düzeyi orta düzey olan sınıf

öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde sosyal etik ve yasal hükümler alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının bilgisayar kullanım düzeyine göre en yüksek bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 28.03 ile ileri düzeyde bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken en düşük bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 25.65 ile orta düzeyde bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde iletişim alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının bilgisayar kullanım düzeyine göre en yüksek ortalama puanların 16.76 ile bilgisayar kullanım düzeyi ileri düzeyde olan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken en düşük bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 13.45 ile orta düzeyde bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Yine genel olarak bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği puanları bilgisayar kullanım düzeyine göre ortalama puanları orta düzey bilgisayar kullanan öğretmenlerde 133.84, iyi düzeyde bilgisayar kullanan öğretmenlerde 157.49, ileri düzeyde bilgisayar kullanan öğretmenlerde 171.06 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak ileri düzeyde bilgisayar kullanım düzeyi olan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 29. *Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanım Düzeyine Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analizi Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Varyans kaynağı</i>	<i>Kareler toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	Gruplar arası	33755.1	2	16877.5	97.784	.000*	3<1
	Grup içi	77843.2	451	172.6			3<2
	Toplam	11598.4	453				2<1
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Gruplar arası	27.91.6	2	1395.8	42.491	.000*	3<1
	Grup içi	14814.9	451	32.8			3<2
	Toplam	17606.5	453				2<1
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Gruplar arası	329.3	2	164.6	11.129	.000*	3<1
	Grup içi	6672.4	451	14.7			3<2
	Toplam	7001.7	453				2<1
İletişim	Gruplar arası	665.0	2	332.5	27.895	.000*	3<1
	Grup içi	5375.9	451	11.9			3<2
	Toplam	6040.9	453				2<1
Genel	Gruplar arası	78630.9	2	39315.4	84.280	.000*	3<1
	Grup içi	210384.2	451	466.4			3<2
	Toplam	289015.1	453				2<1

*p<.05

Tablo 29’da bilgisayar kullanım düzeyleri değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin bilgisayar kullanım düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($F(450)=84.28$; $p<.05$). Tablo 28’e bakıldığında ileri düzeyde bilgisayar kullananların ortalama puanlarının 171.06, iyi düzeyde bilgisayar kullananların ortalama puanlarının 157.49, orta düzeyde

bilgisayar kullananların puan ortalamalarının 133.84 olduğu görülmektedir. Buna göre bilgisayar kullanım düzeyi orta, iyi olan sınıf öğretmenleri ile ileri olan sınıf öğretmenleri arasında bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Bir diğer ifade ile bilgisayar kullanım düzeyi ileri, iyi, orta şeklinde azalmaktadır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Tamhane testi yapılmıştır.

Tamhane testi sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin “teknoloji okuryazarlığı”, “derse teknoloji entegrasyonu”, “sosyal etik ve yasal hükümler”, “iletişim” ve “genel” alt boyutlarında bilgisayar kullanım düzeyi ileri ile orta arasında olan öğretmenlerde ileri lehine, ileri ile iyi arasında olan öğretmenlerde ileri lehine, iyi ile orta arasında olan öğretmenlerde iyi lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin bilgisayar kullanım düzeyinin artması ile bilişim teknoloji kullanım düzeylerinde de artış olduğu söylenebilir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanım Düzeyinde İnternet Kullanım Süresi Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 30’da sınıf öğretmenlerinin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin internet kullanım düzeyi değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 30. Betimleyici İstatistiklere İlişkin Sonuçlar

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>İnternet kullanım süresi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>SS</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	1-7 saat	246	65.56	16.13
	8-14 saat	107	69.14	13.68
	15-21 saat	59	75.08	13.08
	22 saat ve üzeri	42	75.33	16.42
	Toplam	454	68.54	15.69
Derse Teknoloji Entegrasyonu	1-7 saat	246	35.04	6.40
	8-14 saat	107	35.93	6.22
	15-21 saat	59	38.57	5.27
	22 saat ve üzeri	42	38.50	4.80
	Toplam	454	36.03	6.23
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	1-7 saat	246	26.26	3.93
	8-14 saat	107	26.01	4.58
	15-21 saat	59	27.20	3.05
	22 saat ve üzeri	42	27.16	2.94
	Toplam	454	26.40	3.93
İletişim	1-7 saat	246	14.20	3.64
	8-14 saat	107	14.71	3.26
	15-21 saat	59	15.76	3.55
	22 saat ve üzeri	42	14.30	4.40
	Toplam	454	14.53	3.65
Genel	1-7 saat	246	141.06	25.53
	8-14 saat	107	145.81	24.20
	15-21 saat	59	156.62	21.43
	22 saat ve üzeri	42	155.30	24.33
	Toplam	454	145.52	25.25

İnternet kullanım süresine göre sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi teknoloji okuryazarlığı alt boyutunda, 22 saat ve üzeri bilgisayar kullanımının ortalama puanları 75.33'tür. Bu nedenle bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeğinin teknoloji okuryazarlığı alt boyutuyla ilgili ortalama puanlarına bakıldığında haftada 22 saat ve üzeri internet kullanımına sahip öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanımı en yüksek düzeye sahiptir. Benzer şekilde derse teknoloji entegrasyonu alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının internet kullanım süresine göre puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 38.57 ile 15-21 saat kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken, en düşük ortalama puanların 35.04 ile internet kullanım süresi 1-7 saat olan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde sosyal etik ve yasal hükümler alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği puanlarının internet kullanım süresine göre ortalama puanları incelendiğinde en yüksek bilişim teknolojileri kullanım düzeyi puanlarının 27.20 ile 15-21 saat kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken en düşük ortalama puanların 26.01 ile internet kullanım süresi 1-7 saat olan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Benzer şekilde iletişim alt boyutuyla ilgili bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği ortalama puanlarının internet kullanım süresine göre en yüksek bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ortalama puanlarının 15.76 ile 15-21 saat internet kullanan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülürken en düşük puanların 14.20 ile internet kullanımı 1-7 saat olan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Yine aynı Tablo 30'da genel olarak bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ölçeği puanlarının internet kullanım süresine göre ortalama puanları 1-7 saat internet kullanıma sahip öğretmenlerde 141.06, 8-14 saat internet kullanıma sahip öğretmenlerde 145.81, 15-21 saat internet kullanıma sahip öğretmenlerde 156.62, 22 saat ve üzeri internet kullanımına sahip öğretmenlerde 155.30 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla 15-21 saat internet kullanan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 31. *Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanım Süresine Göre Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Varyans Analizi Sonuçları*

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Varyans kaynağı</i>	<i>Kareler toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Teknoloji Okuryazarlığı	Gruplar arası	6688.3	3	2229.4	.563	.000*	3<1
	Grup içi	104910.1	450	233.1			4<1
	Toplam	111598.4	453				
Derse Teknoloji Entegrasyonu	Gruplar arası	878.5	3	292.8	7.878	.000*	3<1
	Grup içi	16727.9	450	37.1			3<2
	Toplam	17606.5	453				4<1
Sosyal Etik ve Yasal Hükümler	Gruplar arası	83.0	3	27.6	1.801	.146	
	Grup içi	6918.7	450	15.3			
	Toplam	7001.7	453				

Tablo 31. (Devamı)

İletişim	Gruplar arası	150.7	3	40.4				
	Grup içi	5890.1	449	13.1	3.077	.027*		3<1
	Toplam	6040.9	453					
Genel	Gruplar arası	16186.3	3	5395.4				3<1
	Grup içi	272841.2	450	606.2	8.899	.000*		3<2
	Toplam	289015.1	453					4<1

* p<.05

Tablo 31’de sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ölçeğinin genel puanları ile internet kullanım süreleri arasında istatistiki olarak anlamlı fark olduğu gözlenmiştir ($F(3, 450)=8.899$; $p<.05$). Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojisi kullanım düzeylerinde haftalık internet kullanım sürelerine göre hangi gruplar arasında fark olduğunu bulmak için Bonferroni testi yapılmıştır. “Derse teknoloji entegrasyonu” ve “genel” alt boyutlarında haftalık internet kullanım süresi 1-7 saat ile 15-21 saat arasında 15-21 saat lehine, 8-14 saat ile 15-21 saat arasında 15-21 saat lehine ve 1-7 saat ile 22 saat üzeri olan sınıf öğretmenleri arasında 22 saat ve üzeri lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. “Teknoloji okuryazarlığı” alt boyutunda haftalık internet kullanım süresi 1-7 saat ile 15-21 saat arasında 15-21 saat lehine, 1-7 saat ile 22 saat üzeri olan sınıf öğretmenleri arasında 22 saat ve üzeri lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. “İletişim” alt boyutunda haftalık internet kullanım süresi 1-7 saat ile 15-21 saat arasında 15-21 saat lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeyleri ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyleri ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?” alt problemine yönelik bulgulara ilişkin analiz sonuçları aşağıda Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32. Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiye Ait Regresyon Analizi Sonuçları

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>Std. hata</i>	<i>β</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Bilişim teknolojileri kullanım düzeyi	50.211	2.468		20.343	.000*
	.083	.017	.227	4.957	.000*

Bağımlı Değişken: Uzaktan eğitime yönelik tutum
 $R=.227$ $R^2=.052$ $F=24.572$

Tablo 32 incelendiğinde bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasında düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmakta ($R=.227$, $R^2=.052$, $p=.000$) ve uzaktan eğitime yönelik tutum toplam varyansın %5.2’sini açıklamaktadır. Yani bağımlı değişkendeki (uzaktan eğitime yönelik tutum) %5.2’lik değişim ile dahil edilen

bağımsız değişken (bilişim teknolojileri kullanım düzeyi) tarafından açıklanmaktadır. Regresyon katsayılarına göre bilişim teknolojileri kullanım düzeyinde bir birimlik artış uzaktan eğitime yönelik tutumda %22.7'lik bir artışa neden olmaktadır. Regresyon analizi t testi sonuçlarına göre bilişim teknolojileri kullanım düzeyinde pozitif yönde ve anlamlı bir etkinin olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Kullanımına İlişkin Nitel Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımına ilişkin görüşleri Tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33. Uzaktan Eğitimin Eğitimde Kullanımına İlişkin Tema ve Kodlar

<i>TEMA</i>	<i>KOD</i>	<i>f</i>
Uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımı	Pandemi	18
	Her yere eğitim	5
	Yüz yüze alternatif	4
	Mecburi durum eğitimi	3
	Bilişim teknolojileri	1
	Konfor	1
	Zoom	1
	Kâbus	1
	Verimli değil	1

Tablo 33 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim kavramı ile ilgili olarak pandemi dönemini, konfor sağladığını, bilişim teknolojileri, zoom, verimli olmadığını ayrıca her yere eğitim, yüz yüze alternatif, mecburi durum eğitimi olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Bununla ilgili öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdadır:

Ö1 “Yani uzaktan eğitim kavramı aslında biraz duygusal olarak da yaklaşırsak eğer bana pandemiye özellikle hatırlatıyor. Yani biraz moralimiz bozuluyor ama yani yüz yüze eğitimin olmadığı bir sistemi ifade ediyor. Açıklamak gerekirse, insanın duygusal yönü var hem de bilişsel yönü var. Bilişsel yönü de yüz yüze eğitimin olmadığı ya da yeterli olmadığı yerlerde kullanılan bir eğitim sistemi olarak düşünüyorum.”(Yüz yüze alternatif)

Ö2 “Uzaktan eğitim kavramı yüz yüze eğitime bir alternatif olarak kullanılabilecek normal eğitim süresinde kesinti olduğunda sınıfımda bağlantı kurabildiğim, onlara ders anlatma, iletişim kurma şansını yakalayabildiğim eğitimidir diye düşünüyorum.”(yüz yüze alternatif)

Ö3 “Uzaktan eğitim denilince evden eve, mekândan mekâna, sınır tanımadan her yere eğitim için ulaşılabilir olarak düşünüyorum uzaktan eğitimi.” (Her yere eğitim)

Ö17 “Uzaktan eğitim kavramı ve araçlarının önemini, bilişim teknolojilerinin önemini bize gösterdi. Yani bunları iyi bir şekilde kullanmak, doğru bir şekilde kullanmanın eğitim açısından yararlarını gösteriyor.”(Bilişim teknolojileri)

Ö24 “Uzaktan eğitim aslında birebir öğrenciyle yüz yüze, göz göze, göz teması olmadan yapılan, belli şartlar altında mecburen yapılan bir eğitim olarak algılıyorum.” (Mecburi durum eğitimi)

Ö35 “Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin aynı mekânda olmak zorunda olmadığı, teknolojiyle, internetle derslerini görebildiği, öğretmenin ve öğrencinin internet başında ders yapabildiği bir ortam.” (Bilişim teknolojileri) şeklindeki görüş ile uzaktan eğitimin nasıl uygulanabileceği ifade edilmiştir.

Ö6 “Öğrenciler için yüze kadar verimli olduğunu düşünmüyorum. Ama bu doğal afetler gibi zamanlarda da eğitim imkânı olmadığı zamanlarda uzaktan eğitim bizim için şart. Uzaktan eğitimin en büyük avantajı çok daha geniş kitlelere hitap edebiliyor. Kısmen de olsa eğitim eşitsizliğini bu eğitimden yararlanma imkanını daha ulaşılabilir hale getiriyor. Öğrencilerin bizim için istediğimiz yer istediğimiz zaman toplantılara katılmamıza olanak sağlıyor. (Verimli değil)

Ö19 “Uzaktan eğitimi benim için zorunlu durumlarda kullanılabilecek bir eğitim şeklini ifade etmektedir. Somuttan uzak, biraz daha soyuta yakın bir eğitim. Öğrencinin öğrenciye ulaşmasının kısıtlı olduğu bir eğitim. Dolayısıyla zorunlu durumlarda kullanılmasının faydalı olduğunu, diğer durumlarda yüz yüze eğitime devam edilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Mecburi durum eğitimi)

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili düşüncelerine ilişkin görüşleri Tablo 34’te yer almıştır.

Tablo 34. Uzaktan Eğitim ile İlgili Öğretmen Düşüncelerine İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitime yönelik öğretmen düşünceleri	İhtiyaç	9
	Geleceğin eğitimi	6
	Etkili değil	6
	Zorunlu durum	6
	Uygulamada sıkıntılar var	4
	Olumlu	3
	Hayatın parçası	1

Tablo 34 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin ihtiyaç olduğunu, hayatın parçası olduğunu, olumlu olduğunu, geleceğin eğitimi olduğunu ifade ettikleri ayrıca uzaktan eğitimin etkili olmadığını, uygulamada sıkıntılar olduğunu, zorunlu durum eğitimi olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Bununla ilgili öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdadır:

Ö1 “Yani uzaktan eğitimi her an ihtiyacımız olacakmış gibi hareket etmemiz gereken eğitim sistemi bence. Hayatımızın artık bir parçası. Sadece bu pandemiye ifade etmemek, evet pandemi döneminde hayatımıza girdi ama artık eğitimin bir parçası vazgeçilmez bir parçası ve olması gereken belki de geleceğin eğitim sistemi diye düşünüyorum ben de buna.” (Hayatın parçası)

Ö2 “Bence yüz yüze eğitim aslında daha önemli ama gerekli yerlerde de uzaktan eğitimde olmalı. Yüz yüze eğitimin yerini tuttuğunu düşünmüyorum ama mecbur kaldığımız ortamlarda uzaktan eğitimde kullanmalıyız. Geleceğin eğitim sistemi olacağı için herkes uygulayabilmeli diye düşünüyorum.” (Geleceğin eğitimi)

Ö20 “Olumlu neden? Şimdi bazı çocuklarımız var mesela okuldan uzak kalabiliyorlar. Özellikle bizim ülkemizde kız çocukları, anne babalar ne yapıyor mesela okula göndermiyor. Eğer bu çocuklarımızla ailesiyle birlikte bir irtibata geçerse yani uzaktan yani cep telefonu da olabilir, tablet bilgisayar da olabilir. Yani bu çocuklarımız bizden uzakta da olsa onlara eğitim verebiliriz. Sadece bu şekilde değil, bazı çocuklarımız engelli olduğu için çocuklarımıza da uzaktan eğitimle ulaşabiliyoruz. Bu da onun olumlu yanı bence.”(Olumlu)

Ö23 “Uzaktan eğitimde uygulama noktasında sıkıntılar var. Öncelikle öğrencilerin bağlanmasında sıkıntılar var. Ondan sonra bağlanan derse konsantre olamıyor. Diğer arkadaşlarını rahatsız ediyor, dersi bölüyor, internet kesintileri oluyor, tam bağlantı kurulamıyor. Dolayısıyla ders eksik oluyor ve istenilen verim alınamıyor.” (Uygulamada sıkıntılar var)

Ö18 “Uzaktan eğitim yüz yüze o kadar etkili bir eğitim değil. Zorunlu olmadığı sürece kullanılmamalı diye düşünüyorum.” (Etkili değil)

“Uzaktan eğitimde verimli ders işlemek için neler gereklidir?” sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine Tablo 35’te yer verilmiştir.

Tablo 35. Uzaktan Eğitimde Verimli Ders İşlemeye İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitimde verimli ders işleme	İnternet bağlantısı	11
	Teknoloji bilgisi	8
	İlgi çekmek	7
	Veli desteği	3
	Donanımlı ortam	3
	Hazırlık yapma	2

Tablo 35 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde verimli ders işlemek için internet bağlantısının olması, öğrencinin ilgisinin çekilmesi ve hazırlık yapılmasını ifade ettikleri ayrıca teknoloji bilgisinin olması, donanımlı ortamın olması ve veli desteğinin olması şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bununla ilgili bazı öğretmen görüşleri aşağıdadır:

Ö8 “Gerekli internet bağlantısı, teknoloji olması lazım. Telefon veya sağlıklı bir ortam olması lazım. Uzaktan eğitim sağlıklı yapılabilmesi için hem vericinin hem alıcının sağlıklı olması lazım.”(İnternet bağlantısı)

Ö10 “Verimli ders işlemek için kesinlikle bir kere uzaktan eğitim esnasında kullandığımız teknolojik ürünlerin bozuk olmamasına dikkat etmemiz gerekiyor ve kendimizi ona göre hazırlamamız gerekiyor. Mikrofonumuz olsun, kameramız olsun ve karşıdaki çocukların da aynı şekilde hazırlanmaları dersin aksamaması için önemlidir. Ben uzaktan eğitime başlamadan önce bütün hepsini kontrol altına alıyorum. Hepsini tek tek kontrol ediyorum. Sonra uzaktan eğitim esnasında aksaklık yaşamaması için derse başlıyorum.”(Hazırlık)

Ö1 “Verimli ders işlemek için her alanda olması gerektiği gibi konuya hâkim olmak ve konunun uzmanı olmak ve teknolojiye hâkim olmak gerekiyor. Teknolojiyi iyi kullanamadıktan sonra bunu araba gibi de düşünebiliriz iyi kullanırsak daha fazla yol

kat edebiliriz. O yüzden alanımızda uzman olmamız gerektiğini düşünüyorum.” (Teknoloji bilgisi)

Ö9 “Uzaktan eğitim uygulamalarında öğretmen ve öğrencilerin öncelikle bu teknolojileri iyi bilmesi ve uygulayabilmesi gerekli. Bunun dışında öğretici ortamının donanımlı olması, materyalini görsel desteklerin bol olduğu bir ortam olmalı.” (Donanımlı ortam)

Ö30 “Önceden bir kere hazırlık yapmak gerekiyor. Çocukların ilgisini çekebilecek ya da onları o ekrana çekebilecek. Sıkıcı, monoton tek bir ses tonu ile anlatılan hiçbir şeyin uzaktan eğitimde verimli olduğunu düşünmüyorum. Aralara yani anlattığın derse görseller ekleyerek, arada eğlenceyle, dersi biraz eğlenceli animasyonlarla, karakterlerle zenginleştirerek ara ara da anlattığımız bilgiler verilmeli. Yani bu tarz şeyler yapmak lazım biz küçük çocuklarla uğraştığımız için. Öyle monoton bir derste çocukların da verimli olduğunu düşünmüyorum. Bunu daha önceden de yaşamıştık. Yani çocuklara ara ara böyle 40 dakika boyunca sürekli bilgi vermekle verimli ders işlenmiyor..” (İlgi çekmek)

Ö33 “Önce öğretmenin teknolojiye hâkim olması gerekir. Bilişim teknolojisini, teknolojiyi çok iyi bilmesi gerekiyor. Program hazırlama ve ortamı iyi yönetebilmesi gerekiyor yani. İlgilenmeyen çocuklar oluyor. Onları iyi yönetebilmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Ama her şeyden önce öğretmene bilgi lazım.” (Teknoloji bilgisi)

Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Uygulamalarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin eğitimde kullandıkları teknolojik araçlar ve eğitim platformlarına ilişkin görüşleri Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. Eğitimde Kullanılan Teknolojilere İlişkin İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Eğitimde kullanılan teknolojik araçlar ve eğitim platformları	Akıllı tahta	30
	Bilgisayar	23
	CepTelefonu	12
	Tablet	7
	Yazıcı	5
	EBA	3
	MORPA	2
	Okulistik	2
	Derslig	2
	Projeksiyon	2
	Fotokopi makinesi	2
	Zoom	2
	Web 2.0 araçları	1

Tablo 36 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin eğitimde kullandıkları eğitim teknolojilerinin akıllı tahta, web 2 araçları, bilgisayar, cep telefonu, tablet, yazıcı, eğitim platformu olarak Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Derslig, Zoom, Okulistik, Morpa tercih ettikleri görülmektedir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar şu şekildedir:

Ö2 “Daha çok bilgisayar, akıllı tahta, yazıcı kullanıyorum. Fotokopi çok kullanıyorum. Morpa kampüs, okulistik onlardan faydalaniyorum.”(Bilgisayar)

Ö6 “Sürekli ulaşılması kolay olduğu için bilgisayar kullanıyoruz. Akıllı tahta, projeksiyon, yazıcı okul ortamında bu cihazlara erişim için çok kolay olduğu için genellikle okul ortamında tercih ediyoruz.”(Akıllı tahta)

Ö8 “Akıllı tahtamız var. Bilgisayar, internet, yazıcılar bunları kullanıyoruz. Ayrıca, EBA, okulistik, derslig vardı. Kullandığımız eğitim teknolojileri bunlar.” (EBA)

Ö9 “Benim kullandığım eğitim teknolojileri eğitim alanında akıllı tahta telefon, internet, web 2 araçları, internet erişimiyle kullandığımız site ve programlar işte morpa kampüs olsun, okulistik, derslig, eba platformları, çeşitli yazılım programları.” (Web 2 araçları)

Ö12 “Eğitim siteleri var biliyorsunuz. Milli eğitimin hazırladığı eğitimhane özel şahısların hazırladığı Morpa Kampüs buna benzer sitelerden faydalanmaya çalışıyorum. Okulda morpa kampüs kullanıyordum. Şimdi ücretsiz olan derslig var onu kullanıyorum. Öğrenciler eski düzen kara tahta üzerinde ben merkezli eğitimden zaman zaman sıkılıyorlar. Onların eğitimlerini öğrenmelerini biraz daha kolaylaştırmak için onların yaş seviyelerine inmek için daha oyunlaştırıp görsel zekalarına hitap ederek öğretim sağlamak için kullanıyorum.”(Morpa Kampüs)

Ö14 “Akıllı tahta her sınıfta olduğu gibi, bilgisayar, akıllı telefon, tablet, internet. En önemlisi de internet.”(Tablet)

Ö23 “EBA’yı kullanıyorum. Akıllı tahtayı kullanıyorum. Ondan sonra Youtube'dan videolar açıyorum. Zoom da kullanıyorum. Özellikle pandemi döneminde kullanıyordum.” (Zoom)

Sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanma sebebi ve eğitim teknolojilerinin gerekliliğine yönelik görüşleri Tablo 37’de yer almaktadır.

Tablo 37. Eğitim Teknolojilerinin Kullanılma Sebebine İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Eğitim teknolojilerinin kullanılma sebebi ve gerekliliği	Bilgiye kolay ulaşma	11
	Görsellik	10
	Kalıcı öğrenme	5
	Dikkati toplama	4
	Çeşitlilik sunma	3
	İlgi çekme	2

Tablo 37’de sınıf öğretmenleri eğitim teknolojilerini bilgiye kolay ulaşmayı sağlaması, ilgi çekmesi, görselliğinin olması, dikkati toplaması, kalıcı öğrenme sağlaması ve çeşitlilik sunmasından dolayı kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö27 “Yeri geldiği zaman telefonumu kullanıyorum. Akıllı tahtayı da kullanıyorum, bilgisayarı da kullanıyorum ama tamamen ona bağımlı değilim. Ben biraz daha yaşımdan dolayı gelenekçi değilim bu konuda. Şimdi çocuklarda görsellik, özellikle ilkökul çocuklarında görsellik daha önemli. Burada çocuklar görerek daha iyi öğrendikleri için görsel anlamda kullanıyorum.”(Görsellik)

Ö30 “Bunları seçme sebeplerim bilgiye kolay ulaşılabilirliği açısından kullanıyorum. Artı görsellik görsel açıdan hani normal bir klasik bir tahtayı kullanırken, dünya modelini gösterirken yani onu çizmek tamamen göstermek daha kısıtlı oluyordu. Ama şimdi bilişim teknolojilerini kullanırken hemen bir dünya modelini indirip direk onun üzerinde istediğin şekilde göstererek çevirerek yani bunu daha kolay gösteriyorsun ve çocukların daha görsel olarak hafızalarında kalmasına sebep oluyor. Ve telefon veya diğerlerini kullanırken de birçok mesela istediğimiz bilgileri indirip direk uygulayabiliyoruz. Hani yazarken eskiden çok daha yazarak çok zaman kaybediyorduk. Hatta birçok görsele yer verilmiyordu. Çocuk bunu çok algılayamıyordu ama şimdi bunların daha kolay olduğunu düşünüyorum.”(Bilgiye kolay ulaşma)

Ö2 “Ya bence çok gerekli. Hele ki çağımızın gereği olarak günümüz teknolojisinde kullanılması neredeyse zorunlu hale geldi. Her alanda kolaylık sağlıyor. Özellikle görsel olarak faydası çok ve zamanı daha verimli kullanabilmeyi sağlıyor. Öğle öğrenmeyi kolaylaştırıyor. Çoklu zekâ kuramına uygun olduğunu düşünüyorum. Dikkati pekiştiriyor, tekrar sağlar, zengin içerikler sunar.”(Çeşitlilik sunma)

Ö7 “Kesinlikle gereklidir. Çünkü çocuklar daha okul öncesinden itibaren okula gelmeden önce teknolojiden haberdardır en azından. Hani biz zararlı da bilsak. Telefon kullanmayı biliyorlar küçük yaştan beri. Bu nedenle onların ilgi alanlarına yaklaşmak, onların gelişimlerine ayak uydurmak için eğitimde de bu teknolojileri kullanmak zorundayız.”(İlgi çekme)

Ö9 “Bunları kullanma amacımız öğrenme açısından çeşitlilik sunması, farklı şekillerde anlatım ve sunumlardan yararlanmak işte sınıf ortamına koyamadığımız somut görselleri öğrencilerimizle paylaşmak ya bu gibi sebeplerle daha kalıcı ve geniş bir perspektifte bir öğrenme sağlamak amacıyla bunları kullanıyoruz.”(Kalıcı öğrenme)

Ö8 “Eğitim ortamında kullanılmalıdır. Her açıdan kolaylık sağlıyor. Bilgiye ulaşıyor. Öğrencinin dikkatini topluyor zaten teknolojiler telefonla ulaşıldığı için gerekli diyorum.”(Dikkati toplama)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri konusundaki görüşlerine Tablo 38’de yer verilmiştir.

Tablo 38. Bilişim Teknolojileri Konusunda Öğretmen Görüşlerine İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojileri konusunda öğretmen görüşleri	Faydalı	8
	Vazgeçilmezimiz	7
	Çağın gereği	7
	Hayatı kolaylaştırır	6
	Bilgiye ulaşma	5
	Yaygın kullanım	1
	Eğitimi destekler	1

Tablo 38’de sınıf öğretmenlerine bilişim teknolojileri kullanımları hakkındaki düşünceleri sorulduğunda faydalı olduğunu, yaygın kullanıldığı ve eğitimi desteklediği ayrıca insan hayatını kolaylaştırdığı, hayatın vazgeçilmezi olduğu, bilgiye ulaşmayı sağladığı, çağın gereği olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar şu şekildedir:

Ö1 “Bilişim teknolojileri sadece mesleğimiz için gerekli olan bir durum değil. Hayatımızın her alanında var olan bir gerçek olduğunu düşünüyorum. Kısacası hayatımızı kolaylaştırmaya yardımcı olan bir durum diye düşünüyorum.” (Hayatı kolaylaştırır)

Ö2 “Bilişim teknolojileri çağımızda şu an çok gerekli, genellikle teknolojik yenilik içeren bilgisayar ve programlarla ilgili insan hayatını kolaylaştıran ihtiyacımız olan bilgiye kısa sürede ulaştıran teknolojik yeniliklerdir.” (Bilgiye ulaşma)

Ö32 “Bilişim teknolojileri günümüzde çok yaygın olarak kullanılıyor biliyorsunuz. Eskiye oranla artık son zamanlarda tamamen eğitimde bilişim teknolojileri ön plana çıkar oldu.” (Yaygın kullanım)

Ö8 “Bilişim teknolojileri denince bilgiye kısa yoldan ulaşmamızı sağlayan araçlar geliyor. Bilişim teknolojileri çağımızın gereği olarak her geçen gün yenilenip hayatımızın vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır.” (Çağın gereği)

Ö4 “Hayatı kolaylaştıran teknoloji diye bakıyorum. Başta eğitim olmak üzere hayatın her safhasında sağlık, toplumsal, hizmet sektörü, üretim, tüketim gibi her alanda bilişim teknolojileri artık vazgeçilmezimiz oldu. (Vazgeçilmezimiz)

Ö34 “Artık günümüzde eğitimin her an değişime uğradığını görüyoruz. O yüzden de bilişim teknolojileri de bizim için artık olmazsa olmazımız. Hayatımızın önemli bir parçası. Sadece okulda değil, bütün insanlık için artık şu anda olmazsa olmaz diye düşünüyorum. O yüzden de biz de okulda eğitim verirken öğrencilerimize faydalı olmak adına bilişim teknolojilerini gerektiğinde kullanmamız önemli diye düşünüyorum.” (Faydalı)

Ö33 “Çok iyi şeyler düşünüyorum. Yararlı olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle eğitimimizi destekliyor. Kullanmamız gerektiğine inanıyorum.” (Eğitimi destekler)

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim konusunda öğretmen yeterliliğine ilişkin görüşlerine Tablo 39’da yer verilmiştir.

Tablo 39. Uzaktan Eğitim Konusunda Öğretmen Yeterliliğine İlişkin Tema ve Kodlar

TEMA	KOD	f
Öğretmen yeterliliği	Yeterli buluyorum	18
	Kendini yenilemek gerek	5
	Yetersizlikler hissediyorum	6
	Yeterli değil	6

Tablo 39 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yeterlilik sorusuna 18 öğretmen yeterli olduğunu, 6 öğretmen yetersizlikler hissettiğini, 6 öğretmen ise yeterli olmadığını ve 5 öğretmen kendini yenilemek gerektiğini ifade etmiştir.

Bununla ilgili öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ö1 “Uzaktan eğitime bilişim teknoloji konusunda kendimi çok uzman olarak görmesem de yeterli en azından yeterli görüyorum çünkü yeniliğe açık biriyim. Sürekli araştırırım. Araştırdığım için de yeterli olduğumu da düşünüyorum.” (Yeterli buluyorum)

Ö2 “Bu bir süreç kendini sürekli yenilemek gerektiğini düşünüyorum. Kendimi geliştirmek için teknolojiyi aktif kullanmaya çalışıyorum. Kendimi geliştirmeye

çalışıyorum ancak şu anda kendimi orta düzeyde yeterli buluyorum ama daha da geliştirmek istiyorum.”(Kendini yenilemek gerek)

Ö8 “Kendimi yeterli buluyorum. Yeni eğitimler almaya çalışıyorum. Uzaktan eğitimi daha başarılı yapabilmek için çabalıyorum.”(Yeterli buluyorum)

Ö16 “Hayır. Hiç yeterli değil. Yani teknolojik araçları kullanmakta biraz zorlanıyorum. Onlarla işlem yapmakta ya da bir çıktıyı almakta yani başkasının belki birkaç dakikada yapacağı işi ben 15, 20 dakikada yapıyorum. Bu da zannedersen pratik eksikliğinden kaynaklı. Çok yeterli değil. Biraz daha uğraşmam gerekiyor.”(Yeterli değil)

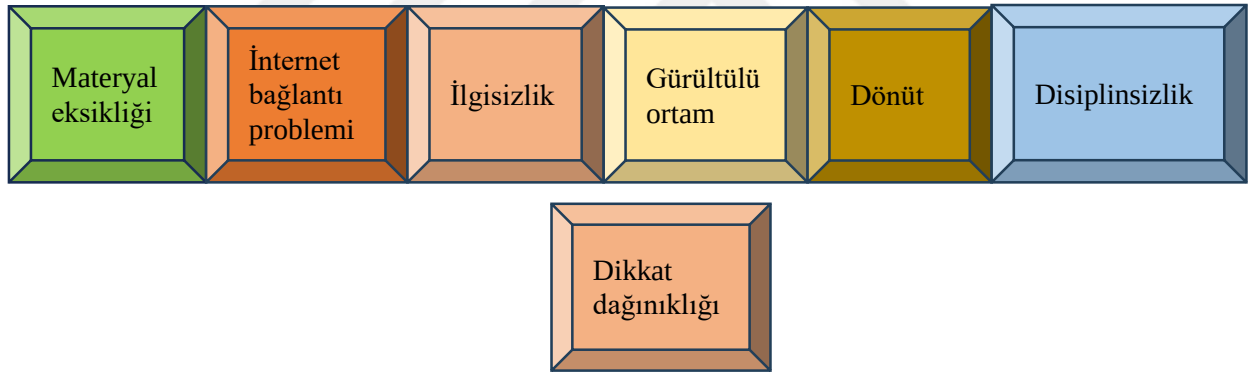
Ö3 “Yeri geldiğinde yetersizlikler hissediyorum. Yetersiz olduğum konular oluyor tabii ki. Bu konularla ilgili de hani destek kursları gibi kurslar açılırsa bunlardan da istifade edebileceğimi düşünüyorum. Yetersiz olduğum yerler var.” (Yetersizlikler hissediyorum)

Ö28 “Yani teknolojik anlamda ben kullanıyorum, aktif kullanıyorum. O konuda problem yaşamıyorum. Yani yeterli buluyorum.”(Yeterli buluyorum)

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar



Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar materyal eksikliği, internet bağlantı problemi, ilgisizlik, gürültülü ortam, dönüt, disiplinsizlik ve dikkat dağınıklığı olarak Şekil 1’de verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 40’ta yer almaktadır.

Tablo 40. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar	İnternet bağlantı problemi	14
	Dikkat dağınıklığı	6
	Materyal eksikliği	4
	İlgisizlik	5
	Gürültülü ortam	2
	Dönüt	2
	Disiplinsizlik	2

Tablo 40'a göre sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri incelendiğinde internet bağlantı problemi, disiplinsizlik, dönüt, gürültülü ortam, dikkat dağınıklığı, materyal eksikliği ve ilgisizliğin yer aldığı görülmektedir.

Bu konudaki öğretmen görüşleri aşağıda yer almaktadır:

Ö2 “Uzaktan eğitim ilk internet aklıma sorun olarak geliyor. Bağlantı sağlanılmaması ve internet bağlantısının olmaması, bazı öğrencilerin donanım eksikliği yaşaması, derslere katılamaması bir diğer sorun yüz yüze iletişim olmadığı için anlatılanların öğrenciye iletilip iletilmediği bir sorun.” (İnternet bağlantı problemi)

Ö8 “İnternetin yoğun olması, kesilmesi, internet kesildiğinde çocukların dikkatinin dağılması, öğrencilere ulaşılamaması.” (Dikkat dağınıklığı)

Ö10 “Uzaktan eğitim esnasında genellikle internet bağlantısının kopması veya çocukların ders esnasında seslerinin, görüntülerinin gitmesi veya ev ortamı olduğu için uzaktan eğitim esnasında sınıfa veya ev ortamına birinin girmesi, seslerin gelmesi gibi aksaklıklar olabiliyor.” (Gürültülü ortam)

Ö18 “Çocuğun dikkati dağılıyor, konuşabiliyor uzaktan eğitimde. Çünkü yüz yüze olmadığı için çocuğa soru sorma, cevaplama daha zor oluyor. Çocuğun konuyu anlayıp anlamadığını tespit etmek daha zor oluyor uzaktan eğitimle.” (Dönüt)

Ö32 “Çocuk ailede kendini çok rahat, relaks hissediyor. Yani böyle nasıl olsa sınıfta değilim. İstedğim gibi rahat ederim, uzanırım. Nasıl olsa öğretmen çağırdığı zamanda kalkarım karşımda dinlerim falan. O disiplin olmuyor. Sınıf ortamındaki disiplin, karşılıklı etkileşim, göz alışverişi, göz teması olmadığı için sonuçta mekanik bir cihaz karşısındasınız. Göz teması kuramıyorsunuz öğrenciyle. Bire bir etkileşim olmuyor. Çocuğun bilip bilmediğini de çok bilemiyorsunuz. Yani geçiriliyor çoğu konular. O nedenle çok verimli bulamıyorum açıkçası.” (Disiplinsizlik)

Ö35 “Daha çok karşılaştığım sorunlar öğrencilerin imkansızlıklardan dolayı uzaktan eğitime katılamaması. Yani bulunduğum okuldan dolayı öyle söyleyeyim, internete ulaşamamak ya da telefon veya bilgisayara ulaşamaması yüzünden katılamama durumu oldu. Yani o sorunlarla karşılaştım.” (Materyal eksikliği)

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Çözüm Önerilerine Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri	Veli ile iletişim	14
	Ders tekrarı yapma	6
	Uzman yardımı	4
	Öğrenciye soru sorma	3
	Materyal yardımı	3
	Araştırıp öğrenme	3
	Dersi eğlenceli hale getirme	2

Tablo 41’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri incelendiğinde veli ile iletişimin, dersi eğlenceli hale getirmenin ifade edildiği, ayrıca ders tekrarı yaparak, uzman yardımı alarak, araştırıp öğrenerek, materyal yardımı yaparak, öğrencilere soru sorarak sorunlarını çözdükleri ifade edilmiştir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerine yönelik alıntılar şu şekildedir:

Ö5 “Yani anneye babaya ulaşmak oldu. Hani çocuğumuz derste değil gibi. Ya da çocukları motive etmeye çalıştık. Bu şekilde çözüm bulmaya çalıştık.” (Veli ile iletişim)

Ö9 “Onları sık sıkça kontrol etmelerini onlara doğru düzgün, her dinleyebilecekleri işte derse adapte olabilecekleri bir ortamda bulundurmaları için aile ile iletişim kurduk. Onun dışında da işte dersimizi daha eğlenceli bir hale getirmeye çalıştık. Daha aktif hale getirmeye çalıştık.” (Dersi eğlenceli hale getirme)

Ö7 “Çözüm olarak tabii ki öğrencilerin dijital ortamda dikkatini sağlama konusunda veliden yardım bekliyoruz. Bizim çalıştığımız sınıf öğretmen olarak yaş grubumuz küçük olduğu için veli destekli olarak en azından dikkat sürelerini arttırma çabası içerisine giriyoruz. Biraz da başarılı olduğumuzu söyleyebilirim.” (Veli ile iletişim)

Ö8 “En büyük sorun internet bağlantısı çalışmaları yapılıyor. İnternetin daha sağlıklı olmasını çabalıyoruz. Tekrar yapmaya çalışıyoruz. Bütün öğrencilerin katılmasını sağlıyoruz. Velilerle iletişim kuruyoruz. Öğrencilere internet sağlamaya çalışıyoruz. İnternetlerinin olmasını sağlıyoruz. Bunları yapmak zorundayız. Çünkü başka türlü bütününe ulaşamıyoruz.” (Ders tekrarı yapma)

Ö2 “Uzaktan eğitimde en büyük sorun olan internet bağlantı sorunu bununla karşılaşınca tekrar tekrar bağlanmaya çalışıyorum. Derse katılamayan öğrencilerin velileriyle veliler görüşüp destek sağlıyorum. Uzman birinden yardım alarak sorun çözmeye çalışıyorum.” (Uzman yardımı)

Ö1 “Çözüm bulma yollarım benim genellikle ben araştırmayı sevdiğim için iletişimde iyi olduğunu düşünüyorum. O yüzden uzman kişileri genellikle bulurum uzman kişilerle sürekli konuşuyordum. İnternet ortamında forumlara girerim forumlarda gerekli bilgileri sahip olmaya çalışıyorum. Bir de benim bir huyum vardır. Bunu yapana kadar da kendimi çok zorlarım. Bu şekilde araştırma ruhumu ön plana çıkarıyorum diyebilirim.” (Araştırıp öğrenme)

Ö18 “Yani veli ile iletişime geçiyorum. Ne yapması gerektiğini veya işte neler yapmamız gerektiğini o şekilde paylaşarak Çözüm bulmuştum o dönemde.” (Veli ile iletişim)

Ö26 “Veliye ulaşarak. Bir internet kısmına gelince daha yüksek hızı olan internet paketini kullanıyorduk. Onun haricinde velilerle görüşme yapıyordum. Yani çocukları rahatsız edici şekilde çocukları kontrol etmelerini istedim. Öğrencilere birebir soru sorarak, isimlerini söyleyerek o şekilde kontrol altında tutuyordum. Yani bütün hepsine en azından birer dakika da olsa söz hakkı veriyordum dinleyip dinlemediklerini anlayarak o şekilde sorunları çözüyordum.” (Soru sorma)

Ö33 “İnternete bir çözüm bulamıyorum. Bekliyorum, ara veriyorum derse sonradan katılıyorum ama çocuklarımın tableti yoktu. Onlara da bir kampanya başlattık. Okula başlattık. Ben destek oldum. Diğer öğretmen arkadaşlar destek oldu. Velilerimiz destek oldu. Onlara da mesela bir şey para toplayıp onlara alabildik. Yetişemedik, yerimize başkalarına ulaşabildik. Velilere atıyorum. Üniversitede kullanılmayan

tabletler varmış. Onlardan getirip çocuklara verdik. Bazı çocukları ben yanıma aldım. Bu şekilde bir şekilde hallettik yani hocam.” (Materyal yardımı)

Uzaktan Eğitim ve Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımı ile İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında kadın etkisine ilişkin görüşleri Tablo 42’de yer almıştır.

Tablo 42. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Kadın Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında kadın etkisi	Evde vakit geçirmesi	15
	Planlı olması	7
	Sorumluluk sahibi olması	5
	Disiplinli olması	3
	Duygusal olması	2
	Sabırlı olması	2
	Yeniliğe açık olmaları	1

Tablo 42 incelendiğinde sınıf öğretmenlerine, kadın öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının erkek öğretmenlerden yüksek çıkma nedeni sorulduğunda kadın öğretmenlerin evde vakit geçirmesi, yeniliğe açık olmaları, planlı olması, duygusal olması, sorumluluk sahibi olması, sabırlı olması, disiplinli olması şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Aşağıda öğretmen görüşlerine yönelik bazı alıntılar verilmiştir:

Ö16 “Bence kadınlar biraz daha yeniliklere açık insanlar. Yenilikleri seviyorlar, hoşlanıyorlar. Daha da çok kullanmaya çalışıyorlar. Bence bu yüzden yeniliğe açık olmaları etkilemiş olabilir.”(Yeniliğe açık olmaları)Ö4 “Kadın öğretmenler daha planlı, daha düzenli. O yüzden. Sürekli işlerini zamanında yapmışlardır. Pandemi sürecinde ben birinci sınıf okuttuğumda saat birde başladık. Birinci sınıf oldukları için bir saat ara verdik. Saat 8 de kadar. Düzenli bir şekilde dersimizi işledik. Yani bunda da planlıyız, düzenliyiz. Dışarı çıkma ihtiyacımız yoktu. Evde olduğumuz için düzenli bir şekilde erslerimizi yaptık. Yani kadın öğretmenlerin planlı olmasından kaynaklandığını düşünüyorum.” (Planlı olması)

Ö6 “Benim bu konu hakkındaki düşüncem hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da kadın öğretmenler daha planlı programlı, disiplinli ilerliyorlar. Yani belirli bir plan çerçevesinde hem ev işlerini rahat bir şekilde yürütürken, uzaktan eğitimde hem de eğitime gereken önemi verip canlı derslerine katıldılar. Ayrıca bayan öğretmenler bu konuda daha fedakâr davrandılar diye düşünüyorum.”(Disiplinli olması)

Ö11 “Evet. Ben de bunu gözlemledim. Bayan eğitimci arkadaşlarımızın zaman konusunda biz erkeklerden daha dikkatli davrandığını düşünüyorum. Zaman onlar için biz erkeklere nazaran daha planlı bir şekilde yaptıkları için zamanı daha iyi planladıklarını gördüm. Dolayısıyla uzaktan eğitim konusunda bayan eğitimci arkadaşlarımızın daha mutlu olduğunu çünkü beraberinde kendi ev işlerini, çocuklarıyla ilgilenme gibi kendilerini ifade ettiği konular var ki ondan dolayı uzaktan eğitimde daha başarılı olduklarını düşünüyorum.”(Planlı olması)

Ö22 “Kadınların sabırlı olmaları belki. Yani erkekler genelde enerjik olabilirler. Hareketli olabilirler ama böyle çok bayanların gösterdiği sabrı göstermezler diye düşünüyorum ben. Bayanlar biraz daha böyle sabırlı oldukları için belki ondan dolayı olabilir.(Sabırlı olması)

Ö17 “Yani şöyle diyebilirim kadınlar daha çok günümüzde ev ile ilişkilendirildiği için evden çıkmadan da bu işlerini rahatlıkla halledebildiklerini düşünüyorum. Yani erkekler devamlı dışarı ile nitelendirildiği için olabilir diye düşünüyorum.”(evde vakit geçirme)

Ö29 “Belki kadınlar çocuğa karşı daha duygusal, yaklaştıkları için bazı hatalarını görmemezlikten geldiği için öyle bir iletişimi daha rahat kurmuş oluyor. Erkekler daha direkt kurdukları için iletişim kuramamış oldular. Yani kadın öğretmenlerin duygusal olmalarından kaynaklandığını düşünüyorum.”(Duygusal olması)

Ö9 “Bence bunun nedeni, hocam, kadınların çok daha fazla sorumluluk sahibi olması. Yani yaşantılarında uyguladıkları işte planlı, programlı çalışmaları aynen bu şekilde uzaktan eğitime de yansıttıklarını düşünüyorum. Kadınlarımız gerçekten çok fazla organizasyon yapıyor, çok fazla işte günlük yaşantılarında da işte gerek okul yaşantıları olsun gerek ev yaşantıları olsun. Her şeyi organize etme halindeler. Bence buraya da onu yansıtmışlar. Ben kadınların yani sorumluluk alma kapasitelerinin daha yüksek olduğundan dolayı uzaktan eğitimde de bu tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu düşünüyorum.” (Sorumluluk sahibi olması)

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında düşük kıdem etkisine ilişkin görüşlerine Tablo 43’te yer verilmiştir.

Tablo 43. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Düşük Kıdem Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında düşük kıdem etkisi	İlgisizlik	9
	Geleneksel yöntem kullanma	9
	Teknolojiyle geç tanışma	8
	Merak etmeme	2
	İmkanların olmaması	4
	Yanlış yapma korkusu	3

Tablo 43’e göre uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında düşük kıdem etkisi teması incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin tutumunun düşük çıkmasında ilgisizlik ve geleneksel yöntem kullanma, yanlış yapma korkusu ifade edilmiştir. Ayrıca teknolojiyle geç tanışma, merak etmeme, imkanların olmaması şeklinde görüş belirtilmiştir.

Aşağıda öğretmen görüşlerine yönelik bazı alıntılar şu şekildedir:

Ö5 “Şimdi biz de arkadaşlar arasında zaman zaman gözlem yaptığımızda bunun haklı olan payları var. Kimi arkadaşlarımız bilgisayara ya da bilişim teknolojilerine yoğunlaşıp da o konu hakkında bir şeyler bilgi edinmek varken boş vermiş de olabilirler. Ama bir kısım arkadaşlarımız da daha bir meraklı olup bunu yaptılar. Yani her iki türlü arkadaşımız da vardı.” (Merak etmeme)

Ö11 “Evet bunu yaşayarak da gördüm. Meslek büyüklerimizin bir kısmında teknolojik aletleri kullanmaya ilgi ve istek biz öğretmenlik kariyeri 20 yıl ve altında olan arkadaşlara nazaran daha az olduğunu gördüm. Çünkü gelenekselliğin iyice öğretmen arkadaşlarımızda oturduğunu gördüm. Teknolojik cihazları kullanma ya da uzaktan eğitim olgusunu hemen rahatlıkla kabullenmediler.”(İlgisizlik)

Ö16 “Az önce de dediğim gibi ben de 21 yılın üzerinde bir öğretmenim. Biraz gelenekçi bir yapıya sahibim yani bizim zamanımızda tabi biz öğretmen olduğumuz zaman bir teknolojik aletimiz yoktu. Yani yıllar yıllar sonra sınıflara bir televizyon kondu, altına bir VCD kondu. Ders CD'leri ile bir şeyler yapmaya çalıştık. Yani şöyle diyeyim size, biz biraz zorlanıyoruz. Teknolojik aletleri kullanmakta yaş geçti. Bir de artık bizde tecrübe çok fazla olduğu için gözü kapalı bile anlatacağımız bir konuyu ne gereği var akıllı tahtadan uzatmaya, aman işte oradan ne gereği var konu uzayacak, yetişmeyecek hesapları yapıyoruz. Belki bu yüzden olabilir.”(Geleneksel yöntemi kullanma)

Ö17 “Gayet normal çünkü. Yani bundan 20 sene önceki maruz kaldığımız teknoloji ile bugünkü teknoloji bir değil. Yani 20 senenin üstünün becerilerinin daha eksik olması çok normal bir şey. Şu andaki çocuklar dediğimiz çocuklar bundan sonra bu uzaktan eğitim ve araçları konusunda bizlerden daha yetenekli olacaklarını düşünüyorum. Tamamen bu imkân, fırsat ve dönemin özelliklerinden kaynaklanan bir durum.”(İmkânlar)

Ö30 “Katılıyorum. Çünkü zaman ilerledikçe teknoloji sürekli gelişmekte. Bir önceki şeyleri bile takip etmekte zorlanırken çok daha yaş olarak kıdem olarak ilerleyen öğretmenler yeni teknolojiye ayak uyduramadı. Daha eski sistem gitmeye çalışıyor. Bunun sebebi aslında. Yani işsizlikten değil de bilmemekten insan bir şey bilmeyince korkuyor. Yani bu da zamanımızda bazı sorunlar da yaratıyor işte. Veri güvenliğiyle ilgili acaba yanlış bir şey yapar mıyım? Çünkü o konuda eğitim az olduğundan dolayı yani kendisi çekiniyor. Çünkü bir hata yaparım işte. Ne bileyim veri güvenliğini düşünür, farklı bir şey düşünür. Bundan dolayı yeterli eğitim almadıkları için ya da düzenli eğitim verilmediği için yani çekindikleri için düşünüyorum.”(Yanlış yapma korkusu)

Ö33” Haklılar. Şu anda biz çocuklarımızdan öğreniyoruz. Bilgisayar nedir, tablet nedir bilmezdik. Onlar bizden daha iyi. Onlarla doğdular. Evet, daha biz yeni yeni görüyoruz. Bilgisayarla çok geç tanıştık, ondandır. Ama şu var. Evet o eksiğimiz var ama öğrenmenin, azmin elinden hiçbir şey kurtulmaz. Biz de genç arkadaşlarımızdan öğreniyoruz.”(Teknolojiyle geç tanışma)

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında lisansüstü çalışma yapmanın etkisine ilişkin görüşleri Tablo 44'tedir.

Tablo 44. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Eğitimde Kullanımında Lisansüstü Çalışma Yapmanın Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında lisansüstü çalışma yapmanın etkisi	Bilişim teknolojileri kullanımı	22
	Kendini geliştirme	4
	Eğitim alma	4
	Araştırmacı olma	3
	Teorik düşünme	2

Tablo 44'te uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde kullanımında lisansüstü çalışma yapmanın etkisi teması incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma,

teorik düşünmeyi ifade ettikleri ve kendini geliştirme, eğitim alma, araştırmacı olma şeklinde cevapladıkları görülmektedir.

Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar şu şekildedir:

Ö1 “Yüksek lisans mezunu öğretmenler, araştırmacı tutumları ve sürekli masa başı çalışmaları, uzaktan eğitimi olan tutumlarını daha fazla olmasını sağlamış olabilir.”(Araştırmacı olma)

Ö7 “Yani lisansüstü eğitim öğretmenin kişisel gelişimi için bir seçenek. Eğer o yolu tercih etmişse bir insan demek ki kendini geliştirmek istiyor. Dolayısıyla alanda bu konuyla ilgili en azından lisans seviyesinin üzerinde bilgi sahibidir. Bu nedenle bu bilgiyi kendi eğitim hayatına da uygular.”(Kendini geliştirme)

Ö10 “Geçtiğimiz süreçlerde, geçtiğimiz yıllarda pandemi süreci olduğu için bütün eğitimler uzaktan olmaya başladı. Yüksek lisans yapan öğretmenlerimiz de bu eğitimlerini uzaktan tamamlıyorlar. Ve uzaktan tamamlayınca da bu işte daha çok işli dışlı oldukları için yüksek lisans mezun öğretmenlerimizin uzaktan eğitim düzeyi daha yüksek diye tespit edilmiştir. Doğrudur, ben de öyle düşünüyorum hocam.” (Eğitim alma)

Ö18 “Yüksek lisans mezunu öğretmenlerimiz daha teorik olarak düşünüyorlar. Ondan kaynaklandığını düşünüyorum.”(Teorik düşünme)

Ö22 “Yani bu konular öğretmenin tamamen kendisine bağlı. Kendisini geliştirebilir, yetiştirebilir, devam ettirebilir. Bunları yaparsa daha başarılı olabilirler. Yani Sınıf öğretmeniyim. Biz tamamen kendi açımızdan bakıyoruz bu konuya. Sınıf öğretmenliğinde yani yıllardır aynı konular, aynı tarzlar işleniyor. Bu yüzden dersler, müfredattan dolayı öğretmen kendisini çok geliştirmeye ihtiyaç duymuyor yani öyle söyleyelim. Evet bu bir okuma yazma matematikte dört işlem, Bir ilkokul öğretmenin temel bileceği şeyler bunlar. Onun dışındakiler kendisini çok ilgilendirmiyor. Bundan dolayı da kendisini geliştirmeye çok gerek duymuyor. Yani bu araç gereçleri de pandemi dolayısıyla kullandılar. Onun dışında kullanmadılar. (Kendini geliştirme)

Ö24 “Belki bunun da nedeni şu olabilir. Yüksek lisans yapan öğretmen arkadaşlarımız bilişim teknolojileri ile daha fazla içli dışlı olmuş olabilirler. Ya da yaptıkları araştırmalar onların sınıf kontrolünde ya da bilgisayar üzerindeki eğitiminde artı rol oynamış olabilir, onunla ilgili olabilir diye düşünüyorum.”(Bilişim teknolojileri kullanımı)

Ö26 “Yüksek lisansta biraz daha fazla detaylı konuları gördüğü için daha çok öğrenciye yansıtmaya, daha çok öğrenciye ulaşmaya çalışıyorlar. Bizim bazen bilmediğimiz konular olabilir. Çocuğa ulaşma konusunda sıkıntı yaşamadılar. Onlar yüksek lisans döneminde daha fazla bir eğitim aldıkları için uzaktan eğitide daha iyi olmuş olabilirler.”(Eğitim alma)

Ö32 “Evet tabii ki yüksek lisans mezun öğretmenler bilişimi daha iyi kullandılar. Çünkü yüksek lisans doktora tezi, yüksek lisans tezi yıllardır bilgisayarla iç içeler. Onlar zaten kullanıyorlar yıllardır. Kullandıkları için de onlara çok uzak gelmiyor yani.”(Bilişim teknolojilerini kullanma)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında erkek öğretmenlerin etkisine ilişkin görüşlerine Tablo 45’te yer verilmiştir.

Tablo 45. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Erkek Öğretmenlerin Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında erkek öğretmenlerin etkisi	Boş zamanlarının olması	17
	Bilişime yatkın olma	8
	Merak	4
	Teknolojiye İlgi duyma	4
	Kendini geliştirme	2

Tablo 45’te sınıf öğretmenlerine, erkek öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin kadınlardan yüksek çıkma nedeni sorulduğunda erkek öğretmenlerin boş zamanının olması, kendini geliştirmeleri, bilişime yatkın olmaları, meraklı olmaları, teknolojiye ilgi duymaları şeklinde yanıtladıkları görülmektedir.

Bu konudaki öğretmen görüşleri aşağıda şu şekildedir:

Ö1 “Evet, erkek öğretmenler bilişim teknolojide kullanımı daha yatkın ve onlara daha cazip geldiğinden kadınlara nazaran. Kullanım düzeyi pozitif anlamda yüksek olabilir.”(Bilişime yatkın)

Ö2 “Onların bilgisayar konusunda bizden daha fazla merakları var daha fazla ilgileniyorlar daha fazla uğraşıyorlar bizlerden daha fazla zamanları olduğu için onlar bizden daha iyi seviyede olabilirler çok normal.”(Merak)

Ö16 “Biraz daha mı kendilerini geliştirdiler diye düşünüyorum. Erkek öğretmenler çok daha kolay, çok daha pratik kullanıyorlar bilişim teknolojilerini. Pratik oldukları için de. Yani bayan öğretmenin birkaç dakikada yapmaya zorlandığı şeyi onlar hemen saniyesinde yapıp gösterip hemen bir diğerine geçebiliyorlar. Çok daha pratikleri var diye düşünüyorum. Çok fazla uğraşıyorlar o yüzden çok kolay yapıyorlar.”(Kendini geliştirme)

Ö34 “Erkeklerin daha çok ilgi duyması, boş vakitlerini daha fazla olması, hani buna yönelmeleri de olabilir. Bir otomobil kullanma gibi düşünebiliriz. Belki de merakı daha çok olabilir bilgisayara bu tarz şeyleri. Onun etkisi var bence.”(İlgi/ Merak)

Ö31 “Kullanım düzey daha yüksek evet erkek öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanımı düzeyi belki bayanlara göre daha boşça vakitleri olduğu için daha çok kullandıkları için olabilir.”(Boş zamanlarının olması)

Ö15 “Nedeni şu olabilir. Bayan öğretmenler biz okuldan gittikten sonra da evde ev işleri yemek çocukların bakımıyla ilgilendiğimiz için çok fazla vaktimiz olmuyor. Boş vaktimiz. Ama erkek öğretmenlerin daha çok boş vakti olduğu için bu vakitlerini bilişim teknolojileri, bilgisayar, tablet, telefon bunlarla sürekli ilgilendikleri için daha fazla geliştiriyorlar bu alanda kendilerini.”(Boş zamanlarının olması)

Ö8 “Zamanı çok olup daha çok ilgi duymaları uğraşmaları kadınların o kadar zamanı olup da onlarla uğraşmadıkları için erkekler daha başarılı olabilir. O kadar zaman bulamadıkları için erkekler boş kaldıkça bilgisayarla telefonla daha çok ilgileri var. Bundan daha çok başarılı oluyorlar.” (İlgi)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında bilgisayar kullanım düzeyi yüksek öğretmenlerin etkisine ilişkin görüşleri Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46. *Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Bilgisayar Kullanım Düzeyi Yüksek Olan Öğretmenlerin Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema*

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında bilgisayar kullanım düzeyi yüksek olan öğretmenlerin etkisi	Teknolojiyi kullanma	17
	Birbiriyle bağlantılı	14
	Bilgisayarla iç içe olma	4

Tablo 46’da sınıf öğretmenleri bilgisayar kullanım düzeyi yüksek olan öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin yüksek çıkma sebebine teknolojiyi kullandıkları için, bilgisayarla bilişim teknolojileri birbiriyle iç içe olduğu için ve ayrıca bilgisayar ile bilişim teknolojileri birbiriyle bağlantılı olduğu için yüksek çıktığını belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö5 “Tabi bilgisayarla bilişim teknolojileri birbiriyle bağlantılı. Bilgisayar kullanan bilişim teknolojilerini de otomatik olarak güzel kullanabiliyor. Ya da öngörüş olarak nerede ne yapmalıyım diye bunların hepsini değerlendirebiliyorlar. Bu yüzden diye düşünüyorum.”(Birbiriyle bağlantılı)

Ö6 “Yani Bilgisayar kullanma eğitim teknolojilerinde bilgisayarı çok kullanıyoruz. Bilgisayar kullandığımız zaman zaten bilişim teknolojileri ile çok alakalı iç içe. Bilgisayarı kullandığınız zaman akıllı tahtayı da daha rahat kullanabiliyorsunuz. Projeksiyon cihazını da daha rahat kullanabiliyorsunuz. Zira faks makinelerini, fotokopi makineleri daha rahat kullanabiliyoruz. Yani eğitimde kullandığımız bütün araç gereçleri daha rahat kullanabiliyoruz.”(Bilgisayarla iç içe olma)

Ö13 “Bilişim teknolojinin eşittir bilgisayar kullanımı. İkisi birbirine paralel olduğu için haliyle birini bilen bir kişinin diğerini de daha üst düzeyde kullanabileceğini düşünüyorum.”(Birbiriyle bağlantılı)

Ö28 “Bunlar birbiriyle bağlantılı olduğu için yani birisi iyi ise öteki de normal olarak iyi olarak devam ediyor. Yani sebebi bence bu. (Birbiriyle bağlantılı)

Ö11 “Tabi ki aynen katılıyorum. Zaten az önce de bahsettiğimiz gibi uzaktan eğitimde başarılı olmak için teknoloji ile bağın çok ciddi yüksek olması gerekiyor ve ben bunun neticesinde teknoloji ile bağını çok yüksek tutan eğitimci arkadaşlarımızın gayet derecede başarılı olduklarına da inanıyorum.” (Teknolojiyi kullanma)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında internet kullanım süresinin etkisine ilişkin görüşleri Tablo 47’de yer almıştır.

Tablo 47. *Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında İnternet Kullanım Süresinin Etkisi İlişkin Kodlar ve Tema*

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında internet kullanım süresinin etkisi	Doğru orantılı	16
	Bilgi kaynağı internet	15
	Yaygın kullanım	3
	Özgüven	1

Tablo 47’de sınıf öğretmenlerine, internet kullanım süresi arttıkça bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin yüksek çıkma nedeni sorulduğunda doğru orantılı olduğu, özgüvenden

kaynaklandığını ifade ettikleri ayrıca bilgi kaynağının internet olduğu, yaygın kullanıldığı şeklinde yanıtladıkları görülmektedir.

Aşağıda öğretmen görüşlerine şu şekilde yer verilmiştir:

Ö5 “Bilişim teknolojileri tabi ki internetle bağlantılı. İnternet kullanım süremiz arttıkça bilişim teknolojilerini kullanma şansımız artıyor. Bilişim teknolojileri mesela akıllı tahtayı kuru kuruya kullanamıyoruz. Tabi ki internet olmazsa hiçbir şey yapamıyoruz. O yüzden yani doğru orantılı.” (Doğru orantılı)

Ö7 “Kesinlikle öyle. Yani ben bilgiye ulaşacaksam eğer bunun kaynağı da internettir. Yani internette ne kadar zaman geçirirsem istediğim bilgilere veya arzu ettiklerime ulaşma sürem kısılacak. Bu da benim bilişim teknolojilerindeki kullanma ustalığımı artıracaktır.” (Bilgi kaynağı internet)

Ö28 “Katılıyorum. Yani internet arttıkça insanlar farklı bilgilere ulaşıyorlar. Ve şimdi eskiden internet daha kısıtlıydı ve ücreti de fazlaydı. Şimdi internete ulaşım daha kolay, daha uygun olduğu için çok daha yaygın olarak kullanılıyor. Hem sosyal medya hem de her açıdan eğitim açısından da kullanılıyor.” (Yaygın kullanım)

Ö29 “Aynen çok kullanınca daha çok nasıl kullanacağını, nereden nasıl bilgi alacağını her şey çok çok daha iyi kullanınca kendine bir özgüven oluşuyor. O özgüvenden dolayı da daha rahat davranıyor.” (Özgüven)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin ve uzaktan eğitimin eğitimde kullanımında uzaktan eğitime yönelik tutumun etkisine ilişkin görüşleri Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48. Bilişim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Eğitimde Kullanımında Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumun Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin ve uzaktan eğitimin eğitimde kullanımında uzaktan eğitime yönelik tutumun etkisi	Birbiriyle bağlantılı	24
	Ayrılmaz bütün	5
	Teknolojiyi iyi kullanma	4
	Ortak paydaş	2

Tablo 48’de sınıf öğretmenlerine uzaktan eğitime yönelik tutum ile bilişim teknolojileri arasında pozitif yönde ilişkinin çıkma nedeni sorulduğunda sınıf öğretmenlerinin birbiriyle bağlantılı olma, ortak paydaşlarının olmasını ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca bunların ayrılmaz bir bütün olma, teknolojiyi iyi kullanmaları şeklinde yanıtladıkları görülmektedir.

Aşağıda bu konudaki öğretmen görüşleri şu şekilde verilmiştir:

Ö1” Uzaktan eğitime yönelik tutumuyla birleşim teknolojinin kullanım düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki olması arasında şöyle bir durum var, ikisi de birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Ana nedeni de kesinlikle budur.” (Ayrılmaz bütün)

Ö20 “Az önce dediğim gibi yani ikisinin birçok paydaşı aynı. Bilişim ağına baktığınız zaman dediğim gibi internet var, bilgisayar var, akıllı tahta var veya bunların alt yapısında çalışan uygulamalar var. Dolayısıyla aralarında bu yüzden diğer paydaşları aynı olduğu için bu yüzden bir korelasyon var.” (Ortak paydaş)

Ö8 “Evet, çünkü uzaktan eğitim teknoloji ile oluyor. Bunun için iyi bir teknoloji bilgisi lazım. Teknolojiyi iyi kullanması lazım. Teknoloji bilgisi ile uzaktan eğitim yapılıyor. Uzaktan eğitimi yapılırken da ilerleme sağlanıyor.”(Teknolojiyi iyi kullanma)

Ö31 “Uzaktan eğitimle bilişim teknolojileri birbirine bağlantılı yani uzaktan eğitim internet olmadan olmadığı için teknoloji olmadan zaten yapılamaz bu yüzden pozitif yönde olduğunu düşünüyorum.”(Birbiriyle bağlantılı)

Gözleme Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğrencilerin derse ilgisinin etkisine ilişkin ders gözlemleri Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğrencilerin Derse İlgisinin Etkisine İlişkin Gözlem Kodları ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğrencilerin derse ilgisinin etkisi	Dikkat çekme	5
	Soru sorma	5
	Soru cevaplama	1

Tablo 49’da bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğrencilerin derse ilgisinin etkisi teması incelendiğinde yapılan gözlemde öğretmenlerin dikkat çektiği, soru sorduğu ve soruları cevapladığı görülmüştür.

Ders gözlemlerinden bazıları şu şekildedir:

G1 “Öğretmen akıllı tahtayı kullanarak dersi işlerken sürekli sesini yükselterek dikkati çekmeye çalışıyor. Öğrenciler sessiz bir şekilde öğretmenlerinin söylediklerini yapmaya çalışıyorlardı. Öğretmen öğrenciler ile ilgiliydi. Öğretmen ve öğrencilerin birbirlerini çok iyi tanıdığı belli oluyordu. Bazı öğrenciler dersi dinlemiyordu. Öğretmen ses tonunu yükselterek öğrencilerin dikkatini çekiyordu. İlgisiz olan öğrenciler olduğunda öğretmen ismiyle hitap ederek derse katmaya çalışıyordu.”(Dikkat çekme)

G4 “Akıllı tahtadan soruları çözmeye başladı. Bazı öğrenciler öğretmenini dinlemiyordu. “Evet buraya odaklan. “diyerek öğrencilerin dikkatini çekti. Önce öğrenciler çözüyor. Sonra öğretmen cevaplarını veriyordu.”(Soruları cevaplama)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğrencilerin derse katılımına etkisine ilişkin ders gözlemlerine Tablo 50’de yer verilmiştir.

Tablo 50. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğrencilerin Derse Katılımına Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğrencilerin derse katılımına etkisi	İstekli	5
	Parmak kaldırma	5
	Soru cevaplama	1

Tablo 50’de bilişim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde öğrencilerin derse katılımı üzerinde etkisine yönelik tema incelendiğinde öğrencilerin derse katılmada istekli, parmak kaldırma, soru cevaplama şeklinde kodlanmıştır. Bilişim teknolojilerinin eğitimde

kullanımında öğrencilerin derse katılımına etkisi incelendiğinde öğrencilerin derse dikkatle dinlediği, derse istekle katıldığı, parmak kaldırdığı ve soruları cevapladığı görülmüştür.

Aşağıda ders gözlemlerinden bazıları şu şekilde verilmiştir:

G1 “Öğretmen akıllı tahta üzerinden ders anlatırken etkinlikleri yaptırırken öğrencilerin derse alışkın olduğu görülüyor. Öğrencilerin derse istekle katıldığı görülüyordu.”(İstekli)

G5 “Ders anlatımı yapıldıktan sonra öğrencilere sorular soruldu. Öğretmen soruyu bir öğrenciyi kaldırıp yaptırdı. Çocuk doğru cevap verince öğretmen “aferin” dedi.”(Soru cevaplama)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi etkisine ilişkin ders gözlemleri Tablo 51’dedir.

Tablo 51. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımında Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi Etkisine İlişkin Kodlar ve Tema

TEMA	KOD	f
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımında öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi etkisi	Akıllı tahtada ders anlatma	5
	Dikkat çekme	5
	Öğrenci etkinliklerini kontrol etme	5
	Video izletme	1

Tablo 51’de bilişim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi etkisine yönelik tema incelendiğinde akıllı tahtadan ders anlatma, dikkat çekme, öğrenci etkinliklerini kontrol etme, video izletme şeklinde kodlanmıştır. Öğretmenlerin hepsinin bilişim teknolojilerini etkin kullanarak ders anlattığı, sorular sorarak öğrencilerin dikkatini çektiği, öğrencilerin yaptıklarını kontrol ettiği görülmüştür.

Ders gözlemlerinden bazıları şu şekildedir:

G2 “Akıllı tahtadan faydalanarak ders anlatan öğretmen sınıfta dolaşarak tüm öğrencilerin dikkatini çekerek kontrolü elinde tutuyordu. Dersi dinleyen öğrencilerin ismiyle hitap ederek sorular yöneltiliyor, sessiz öğrencileri tahtaya kaldırıp akıllı tahtada soruları çözdürüyordu. Öğrenciler bir yandan kendi çözdüklerini kontrol ediyor. Bir yandan tahtada çözülen soruları dinliyordu.”(Akıllı tahtadan ders anlatma)

G4 “Öğretmen soruları çözerken akıllı tahtadan görseller çizerek tekrar yaptı. Çocukları derse katmak için sorular sordu. Öğretmen soruların cevabını verirken işledikleri konuları tekrar edip sürekli sorular sorarak öğrencilerin dikkatini çekiyordu.”(Dikkat çekme)

G5 “Öğretmen “Sıvı ölçme birimi litreyi kullanacağız.” dedi Akıllı tahta üzerinden sıvı ölçme ilgili öğretim programından (Derslig) videoda sıvı ölçme birimi anlatılıyordu. Çocuklar dikkatle akıllı tahtadan sıvı ölçme birimi olan litreyi izlemeye başladı.”(Video izletme)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ve bilişim teknolojileri kullanım düzeyi değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgulara yönelik sonuç, tartışma ve yorumlar yer almaktadır. Bu değişkenlerin; cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumu ve bilgisayar kullanım düzeyi, haftada kullanılan internet süresi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi uzaktan eğitime yönelik tutum arasında ilişki durumu ve bu ilişkiye yönelik yordayıcılığı bulgulardan yola çıkarak yorumlanmıştır. İki analiz yöntemi birleştirilerek daha kapsamlı sonuçlar ortaya konması sağlanmıştır. Bulgular, alan yazındaki diğer araştırmalarla benzer ve farklı olduğu yönlerden karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumunun orta düzeye yakın olduğu bulunmuştur. Alan yazında yapılan araştırmalar ile bu araştırmanın sonuçları arasında benzer sonuçlar bulunmaktadır (Ağır, 2007; Aksoy Kökosmanlı, 2022; Çetin, 2022; Kütükcü, 2020; Şenkon Yılmaz, 2022; Ülkü, 2018). Tutum uzaktan eğitimde yaygın bir şekilde kullanılmıştır (George, 2015). Alanyazında yapılan araştırmalar ile bu araştırmada farklı sonuçlar bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumunu inceleyen Koşan (2022) öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumunu düşük düzeyde bulmuştur. Topal (2022) ise müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını düşük olarak belirlemiştir. İlköğretim din kültürü öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını inceleyen Akman (2021) tutumu ortalamanın altında düşük düzeyde bulmuştur. Yıldırım (2024) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumunu düşük düzeyde bulmuştur. Tutumun orta seviye, orta seviyeye yakın olmasında pandemide öğretmenlerin uzun süre uzaktan eğitim yapmak zorunda olmalarının etkili olduğu söylenebilir (Koşan, 2022; Topal, 2022).

Araştırmada kadın öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları erkek öğretmenlerden daha yüksek bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumunun erkek öğretmenlerden yüksek çıkma nedenleri incelendiğinde, kadın öğretmenlerin planlı olması, evde vakit geçirmesi, duygusal olması, sorumluluk sahibi olması, sabırlı olması

gibi özelliklerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Baek vd. (2017) kadın öğretmenlerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarının erkek öğretmenlerden daha pozitif olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte Horzum vd. (2012) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik davranışsal inançlarda erkek öğretmenler lehine anlamlı fark bulmuşlardır.

Araştırmacının yaptığı çalışmanın sonuçlarından farklı olarak (Ateş & Altun, 2008) bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre benzer olduğu sonucu bulunmuştur. Yumbul (2021) lise öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine anlamlı fark gösterdiğini bulmuştur. Yıldırım ve Kaban (2010) kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının benzer olduğu sonucu bulmuşlardır. Alanyazında yapılan araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçlarının örtüşmediği araştırmalar da vardır (Ağır, 2007; Aksoy Kökosmanlı, 2022; Canalcı Yaşamalı, 2021; Çetin, 2022; Deniz, 2021; Dönmez, 2021; Koca, 2021; Kütükcü, 2020; Reyhaniye, 2022; Şenkon Yılmaz, 2022; Ülkü 2018; Yıldırım, 2024). Bu çalışmalarda kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının benzer olduğu sonucu bulunmuştur.

Meslekteki kıdem değişkenine göre 0-10 yıl ve 11-20 yıl kıdemindeki sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu 21 yıl ve üzerindeki sınıf öğretmenlerinden daha yüksek bulunmuştur. Öğretmen görüşleri incelendiğinde kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının diğer kıdemlerden düşük çıkma nedenlerinin teknolojiye ilgisizlik, teknolojiyle geç tanışma, geleneksel yöntemle ders işleme, teknolojik imkanların olmaması, yanlış yapma korkusu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır (Akman, 2021; Canalcı Yaşamalı, 2021; Koca, 2021; Kütükcü, 2020; Reyhaniye, 2022; Şenkon Yılmaz, 2022; Yılmaz, 2021; Yumbul, 2021) Bu çalışmalarda uzaktan eğitimde mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Alanyazında yapılan araştırmalar ile bu araştırmada farklı sonuçlar bulunmaktadır (Aksoy Kökosmanlı, 2022; Koşan, 2022; Ülkü, 2018; Yalçın, 2021; Yassıbaş, 2021; Yıldırım, 2024). Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının anlamlı şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Alanyazına bakıldığında Ağır (2007) 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerde diğer kıdemdeki öğretmenlere göre uzaktan eğitime yönelik tutumları daha yüksek bulmuştur. Alanyazındaki bu çalışma ile araştırmacı tarafından yapılan çalışmanın benzer sonuçlara ulaştığı söylenebilir. Alanyazında yapılan araştırmalarda bu araştırma sonuçlarından farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Baek vd., (2017) 15 yıldan fazla kıdemi olan öğretmenlerin

çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumunun kıdemi az olanlardan daha olumlu olduğunu bulmuşlardır. Bireyler yaşadıkları zamanın özelliklerini taşırlar. Bu durum bireyler arasında farklılıkların oluşmasına sebep olabilir (Berkup, 2014). 21 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenlerin teknolojinin günümüzdeki kadar gelişmediği ve uzaktan eğitim uygulamalarının yaygın olmadığı dönemde eğitim aldıkları ve bunun da etkisinde kaldıkları söylenebilir.

Lisansüstü mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının yüksek çıkma nedenine yönelik sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin kendilerini geliştirdikleri, eğitim aldıkları, araştırmacı oldukları, teorik düşündükleri ve bilişim teknolojilerini kullandıkları için yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır (Canalıcı Yaşamalı, 2021; Ülkü, 2018; Şenkon Yılmaz, 2022). Bu çalışmalarda uzaktan eğitime yönelik tutumda öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin daha yüksek tutuma sahip olduğu sonucu bulunmuştur (Şenkon Yılmaz, 2022; Ülkü, 2018). Öğretmenlerin öğrenim durumu yükseldikçe uzaktan eğitime yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Alanyazında yapılan araştırmalar ile bu araştırmada farklı sonuçlar da bulunmaktadır (Ağır, 2007; Begimbetova, 2015; Kütükcü, 2020; Reyhaniye, 2022; Yassıbaş, 2021; Yumbul, 2021). Bu çalışmalarda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının anlamlı şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitim kavramına ilişkin olarak öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin pandemi döneminde kullandığı, zamandan tasarruf sağladığı, yüz yüze eğitimin devam etmediğinde kullanıldığı, mecburi durum eğitimi olduğu yönünde görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Uzaktan eğitime yönelik görüşler incelendiğinde yüz yüze eğitim kadar etkili ve verimli olmadığı, uygulamada sıkıntılar olduğu, mecburi kalındığında kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Kazu vd., (2021) pandemi döneminde uzaktan eğitim veren öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitimi yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri incelendiğinde materyal eksikliği, internet bağlantı probleminin olması, öğrencilerde dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik, gürültülü ortam, ilgisizlik, dönüt almama gibi sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Avcı ve Akdeniz (2021) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimde internet bağlantı problemi, öğrencilerle doğrudan iletişim kuramama, materyal eksikliği, öğrencilerde dikkati toplayamama gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Teknolojik materyallerin

yetersiz olması ve öğrencilere ulaşmada yaşanan güçlükler (Sullivan vd., 2020), etkileşim sorunlarının yaşanması (Ülkü, 2018), internet bağlantı problemi, sosyal beceriler, dönüt sorunlarının yaşanması (Kıymet, 2022; Özdoğan & Berkant, 2020), internet altyapı yetersizliği ve gerekli iletişimin kurulamaması (Hebecci vd., 2020; Ma vd., 2020) gibi sorunlar alanyazınla örtüşmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri incelendiğinde araştırıp öğrenerek, uzman birinden yardım alarak, dersi tekrarlayarak, veli ile iletişim kurarak, materyal yardımıyla bulunarak, öğrenciye soru sorarak, öğrenci dikkatini çekmek için dersi eğlenceli hale getirerek sorunları çözdükleri sonucu bulunmuştur. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Avcı ve Akdeniz (2021) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunları veli ile iletişime geçip bilgilendirici çalışmalar yapma, uzmandan yardım alma, ders tekrarı yapma, öğrencilerle soru cevap çalışmaları yapma ile çözdükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine İlişkin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin hepsinin bilişim teknolojilerini etkin kullanarak ders anlattığı, video izlettiği, sorular sorarak öğrencilerin dikkatini çektiği, öğrencilerin yaptıklarını kontrol ettiği gözlem sonucu tespit edilmiştir. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır (Demir, 2019; Kara, 2011; Uyduran, 2018). Bilişim teknolojileri kullanım düzeyi iletişim alt faktöründe en düşük puan ortalamasının olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin iletişim alt faktöründe orta düzeyde olduğu sonucu bulunmuştur (Şengür, 2020; Uyduran, 2018; Varış, 2008). Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine çevrimiçi sınav oluşturup uygulamada, öğrenci ve velilerle çevrimiçi sistemlerle iletişim kurmada, öğrencilerine rehberlik etmede, sosyal ağlarda öğrencilere paylaşımda bulunmada düşük düzeyde oldukları söylenebilir.

Erkek öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri kadın öğretmenlerden yüksek bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin kadınlardan yüksek çıkma nedeni incelendiğinde erkek öğretmenlerin bilişime yatkın olmaları, meraklı olmaları, boş zamanlarının olması, teknolojiye olan ilgileri ve kendini geliştirmelerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır (Algan, 2006; Güneş & Buluç, 2017; Karaman & Kurfalı, 2008; Uyduran, 2018). Alanyazında yapılan araştırmalar ile bu araştırmada farklı sonuçlar da

bulunmaktadır (Adıgüzel, 2010; Çakır & Oktay, 2013; İlhan, 2011; Tweed, 2013). Kadın ve erkek öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyinde benzerlik olduğu bulunmuştur. “Sosyal etik yasal hükümler” ve “iletişim” alt boyutlarında bilişim teknolojileri kullanım düzeyi cinsiyet bakımından benzerlik göstermektedir denilebilir. Şengür (2020) yapmış olduğu araştırmada bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine anlamlı fark gösterdiğini tespit etmiştir. Cin (2023) yapmış olduğu çalışmada bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin erkek öğretmenler lehine fark olduğu sonucunu bulmuştur. Erkek öğretmenlerin kadınlara göre daha az sorumluluğunun olmasından dolayı daha çok zamanlarının olması farklılığın sebebi olabilir (Şengür, 2020).

21 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenlerin diğer kıdemlere göre bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerine, kıdemi 21 yıl ve üzeri bilişim teknolojilerini kullanma düzeyi diğer kıdemdekilerden düşük çıkma nedeni sorulduğunda ilgisizlik, teknolojiyle geç tanışma, geleneksel yöntemle ders işleme, yanlış yapma korkusu, teknolojik imkanların olmamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır (Güneş & Buluç, 2017; Kara, 2011; Özerbaş & Güneş, 2015; Uyduran, 2018; Varış, 2008). Alanyazında yapılan araştırmalarda bulgularımızla farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine göre benzer olduğu tespit edilmiştir (Adıgüzel, 2010; Çakır & Oktay, 2013; Demir, 2019; Tweed, 2013). Gözel (2022) sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojisi algılarına baktığı araştırmada öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre kıdemi daha az olanlar lehine anlamlı fark tespit etmiştir. Kıdem yılı az olan öğretmenlerin teknolojiye ilgi duymaları, teknolojiyle büyümüş olmaları ve bunun eğitimini almış olmalarından bu durum kaynaklanmış olabilir.

Bilgisayar kullanım düzeyi arttıkça sınıf öğretmenlerinin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin yükseldiği bulunmuştur. Bilgisayar kullanım düzeyi yüksek olan öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin yüksek çıkma nedeni incelendiğinde, teknolojiyi kullanma, birbiriyle bağlantılı olma, bilgisayarla iç içe olmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. İnternet kullanım süresi arttıkça öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyinin yükseldiği belirlenmiştir. İnternet kullanım süresi arttıkça bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin yüksek çıkma nedeni incelendiğinde birbirleriyle doğru orantılı olduğu, bilgi kaynağının internet olduğu, yaygın kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Şengür (2020) yapmış olduğu araştırmada internet kullanım süresinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi üzerinde etkili olduğunu tespit etmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bilgisayar kullanım düzeyinin bilişim teknolojileri kullanım

düzeyi üzerinde etkili olduğu sonucu tespit edilmiştir (Hermans vd., 2008). Kara (2011) interneti fazla kullanan öğretmenlerin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucunu bulmuştur. Hayatın bir parçası olan her alanda var olan teknolojik araçların günümüzde insanların vazgeçilmez unsuru haline geldiği söylenebilir. İnternetin fazla kullanılmasının bilişim teknolojileri kullanım düzeyini arttırdığı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin eğitimde en sık kullandıkları eğitim teknolojilerinin akıllı tahta, en az web 2 araçları olduğu ayrıca bilgisayar, cep telefonu, tablet, yazıcı kullandıkları, öğretim platformu olarak en çok Eğitim Bilişim Ağı (EBA), sonra sırasıyla Derslig, Zoom, Okulistik, Morpa kullanıldığı tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin EBA'nın öğrencilere yönelik etkili bir öğretim platformu olduğu ancak onu çok kullanmadıklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir (Kurtde Fidan vd., 2016). Sınıf öğretmenlerinin çoğunun EBA ve benzeri öğretim platformları ve internet, bilgisayar, yazıcı gibi materyalleri kullandıkları belirlenmiştir (Arı, 2019).

Öğretmenlere bilişim teknolojilerine yönelik düşünceleri sorulduğunda bilişim teknolojilerinin hayatı kolaylaştıran, bilgiye kısa yoldan ulaşmayı sağlayan, görsel açıdan çocukların ilgisini çeken, okuldaki eğitimi destekleyen, hayatın parçası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmaktadır. Bilişim teknolojileri ile öğretmenin işinin kolaylaştığı ve zamandan tasarruf sağlandığı sonucu bulunmuştur (Karadeniz, 2014; Kuzgun & Özdiç, 2017).

Öğretmenlere bilişim teknolojilerinin eğitimde gerekliliği sorulduğunda birçok faydasının olduğu, kolaylık sağladığı, görseelliği açısından öğrenmeyi desteklediği, öğrencinin dikkatini çektiği, kalıcı öğrenmeyi sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Simsar ve Kadim (2017) okul öncesi eğitim döneminde çocuklarda merak duygusunun yoğun olduğunu, bilişim teknolojilerine ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Gök vd. (2011) bilişim teknolojilerinin öğrencilerin ilgilerini çektiğini ve dikkat sürelerini arttırdığını bulmuşlardır.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ile Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tartışma ve Sonuç

Uzaktan eğitime yönelik tutum ile bilişim teknolojileri kullanım düzeyi arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitime yönelik tutum ile bilişim teknolojileri arasında pozitif yönde ilişkinin çıkma nedenine bakıldığında ayrılmaz bir bütün olmaları, birbiriyle bağlantılı olmaları ve ortak paydaşlarının olmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda öğretmenlerin eğitim teknolojileri ve uzaktan eğitim platformlarını birlikte kullandığı ve ikisinin birlikte kullanılmasının önemi vurgulanmıştır (Cardullo vd., 2021). Sınıf öğretmenlerinin internet

kullanımı öz yeterlik algıları ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasında pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir (Çetinkaya, 2023).

Öneriler

1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ve bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik olarak kendilerini geliştirebilecekleri tanıtıcı ve bilgilendirici hizmet içi eğitimlerin verilmesi sağlanabilir.
2. Öğretmen adaylarının zorunlu derslerine uzaktan eğitim ve bilişim teknolojilerinin olduğu dersler konulabilir.
3. Pandemi sürecinde uzaktan eğitime katılamayan ekonomik düzeyi düşük öğrenciler için materyal ve internet gibi gerekli imkânlar sağlanabilir.
4. COVID-19 süreci sonunda yaşananlar dikkate alınarak eğitimcilerin ve öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak eğitim sistemi hem yüz yüze eğitime hem de uzaktan eğitime göre yeniden düzenlenebilir.
5. Uzaktan eğitime katılan öğretmenlere okullardaki teknolojik altyapı desteklenerek bilişim teknolojilerini kullanmalarına yönelik eğitimler verilebilir.
6. Acil uzaktan eğitim durumlarında uzaktan eğitimin verimli olup olmadığı uzaktan eğitim görmüş öğretmenler ile diğer öğretmenlerin karşılaştırmaları yapılabilir.

Gelecekte Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler

1. Araştırmada sadece Erzurum ili merkez ilçelerdeki ilkokullardan elde edilen örneklemden elde edilen veriler kullanılmıştır. Sonraki araştırmalarda daha farklı örneklemeler ile çalışılabilir.
2. Araştırma ilkokulda çalışan öğretmenleri kapsamaktadır. Sonraki çalışmalar diğer eğitim kademelerinde çalışan öğretmenleri kapsayabilir.
3. Araştırma karma bir çalışmadır. Sonraki çalışmalar bu çalışmadan farklı olarak uzaktan eğitimde ders alan ve almayan gruplar arasındaki tutumları incelemek amacıyla deneysel ve boyamsal araştırmalar yapılabilir.
4. Hem uzaktan eğitim programları hem yüz yüze eğitim programları olan bölümler bulunmaktadır. Uzaktan eğitimle verilen dersler ile yüz yüze eğitim yoluyla verilen derslere yönelik öğrencilerin tutum ve akademik başarıları vb. karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2010). İlköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve sınıf öğretmenlerinin bu teknolojileri kullanma düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 1-17.
- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi, *The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 1(1), 92-97.
- Aggarwal, A. (2000). Web-based learning and teaching technologies, opportunities and challenges. Hershey-USA: Idea Group Publishing. <https://doi.org/10.4018/978-1-87828-960-5>
- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* (Tez No. 177901) [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi- Balıkesir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ağır, F., Gür, H., & Okçu, A. (2007). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirilmesine yönelik geçerlik ve güvenirlik çalışması. *e-journal of New World Sciences Academy*, 3(2), 128-139.
- Akbulut, Y., (2008). *Öğretmen adaylarının bakış açısıyla eğitim fakültelerinde bilgi ve iletişim teknolojileri göstergelerinin belirlenmesi* (Tez No. 229195) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi-Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akça, Ö. (2006). SAÜ *Uzaktan eğitim öğrencilerinin iletişim engelleri ile ilgili öğrenci görüşleri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]
- Akkoyunlu, B. (1996). Bilgisayar okur yazarlığı yeterlilikleri ile mevcut ders programlarının kaynaştırılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12), 127-134.
- Akman, A. (2021). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. (Tez No. 662170). [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi- Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aksoy Kökosmanlı, P. (2022). *Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı ve Tutumlarının İncelenmesi* (Tez No. 709449) [Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- Erzincan]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aktay, Y. (2002) Eğitimde küresel imkânlar küreselleşen dünyada eğitimde fırsat eşitliği ve özgülleşim fırsatları üzerine. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(1), 7-22.
- Aldım, Ü. F. (2013). *Uzaktan eğitim ve tarihsel gelişimi*. [Doktora semineri]. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Algan, C. E. (2006). *Özel okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitimde bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterlilikleri ve derslerinde bilgi teknolojilerinden yararlanma durumları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul].
- Alkan, C. (1998). *Eğitim teknolojisi*. Anı.

- Altınay, F., Altınay, Z., & İşman, A. (2004). roles of the students and teachers in distance education. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 5(4), 1-9.
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi- Isparta].
- Ar, K. Z. (2016). *Ortaöğretim öğretmenlerinin derslerinde bilişim teknolojilerini kullanma ile ilgili görüşleri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya].
- Arcan, H. C., & Şahin, Ç. (2020). Sınıf öğretmenlerinin matematik öğretimine yönelik yeterlik inançları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 827-846. <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.754349>
- Arı, M. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanma durumları ile öğretim teknolojileri ve materyallerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya].
- Arifin, Z. (2014). Attitudes of distance learning students at UKM's faculty of Islamic studies towards learning Arabic language skill courses. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 15(1), 174-188. <https://doi.org/10.17718/tojde.04949>
- Ateş, A., & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154.
- Aytaç, T. (2003). Geleceğin öğrenme biçimi: E-öğrenme. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 35(3), 85-124.
- Aytaç, T. (2006). *Eğitimde bilişim teknolojileri*. Anı.
- Baek, Y., Zhang, H., & Yun, S. (2017). Teachers' attitudes toward mobile learning in Korea. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16(1), 154-163.
- Barış, M. F. (2015). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi: namık kemal üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2) 36-46. <https://doi.org/10.19126/suje.38758>
- Barteit, S., Guzek, D., Jahn, A., Bärnighausen, T., Jorge, M. M., & Neuhaus, F. (2020). Evaluation of e-learning for medical education in low-and middle-income countries: A systematic review. *Computers & education*, 145(2020), 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103726>
- Bates, A. T. (2005). *Technology, e-learning and distance education*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203463772>
- Bayraktar, R. (2015). *Öğretmenlerin eğitim teknolojileri kullanım düzeylerinin belirlenmesi: ölçek geliştirme çalışması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Trabzon].
- Begimbetova, K. (2015). *Uzaktan eğitimde öğretim elemanı ve öğrencilerin memnuniyet düzeyi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara].
- Bennett, R., Uink, B., & Cross, S. (2020). Beyond the social: Cumulative implications of COVID-19 for first nations university students in Australia. *Social Sciences & Humanities Open*, 2(1), 1-5. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2020.100083>

- Berkup, S. B. (2014). Working with generations X and Y in generation Z period: Management of different generations in business life. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(19), 218-218. <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n19p218>
- Bilgiç, G., Doğan, D., & Seferoğlu, S. (2011). Türkiye’de yükseköğretimde çevrimiçi öğretimin durumu: İhtiyaçlar, sorunlar ve çözümler. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 80-87.
- Birkök, M. C. (1998). *Uzaktan eğitimin sosyolojik kavramlarla analizi*. Türkiye 2. Uluslararası [Uzaktan Eğitim Sempozyumu]. Ankara, 4-8 Mayıs.
- Bodur, E. (2019). *Öğretmenlerin teknoloji entegrasyonu öz-yeterlikleri ile etkileşimli tahta yönelik tutumları arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Bolu].
- Bozkurt, A. (2016). *Bağlantıcı kitlesel açık çevrimiçi derslerde etkileşim örüntüleri ve öğrenen öğrenen rollerinin belirlenmesi* (Tez No. 432498) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi- Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.
- Brown, H. D. (2000). *Principles of language learning and teaching*. Pearson Education.
- Can, E. (2019). Açık ve uzaktan yükseköğretim mezunları üzerine bir değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 81-105.
- Canalıcı Yaşamalı, M. (2021). *Türkçe öğretmenlerinin Türkçe derslerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No.707931) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi-Gaziantep]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Canpolat, U., & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Cardullo, V., Wang, CH, Burton, M., & Dong, J. (2021). K-12 teachers’ remote teaching selfefficacy during the pandemic. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning* . 14(1), 32-45. <https://doi.org/10.1108/JRIT-10-2020-0055>
- Carrillo, C., & Flores, M. A. (2020). COVID-19 and teacher education: A literature review of online teaching and learning practices. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 466-487. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1821184>
- Cin, A. (2023). *Ortaokul öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ile bilişim teknolojisi kullanım düzeylerinin incelenmesi* (Tez No.516942) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi-Mersin]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Pearson.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research*. Third. Sage.
- Çakır, R., & Oktay, S. (2013). Bilgi toplumu olma yolunda öğretmenlerin teknoloji kullanımları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 35-54.

- Çelen, F. K., Çelik, A., & Seferoğlu, S. S. (2013). Analysis of teachers' approaches to distance education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 83, 388-392. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.076>
- Çetin, H. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum, öz yeterlik ve motivasyonlarının incelenmesi* (Tez No.714201) [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi-Kocaeli]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çetinkaya, M. (2023). *Sınıf öğretmenlerinin internet kullanım öz yeterlik algıları ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 791524) [Yüksek lisans tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi-Manisa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çoban, S. (2013). *Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi* [Sözlü bildiri]. XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı, İstanbul.
- Demir, F. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde eğitim ve öğretim teknolojilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Çanakkale].
- Deniz, S. (2021). *Öğretmenlere yönelik uzaktan eğitim tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Tez No.670883) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi-Gaziantep]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dimri, A. K., & Chaturvedi, A. (2009). Analysis with learner input of student support services in India. *Asian Journal of Distance Education*, 7(2), 4-16.
- Dönmez, A. (2021). *Fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No.670883) [Yüksek lisans tezi, Adıyaman Üniversitesi-Adıyaman]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://doi.org/10.29228/joh.54785>
- Erdemir, N., & Bakırcı, H. (2016). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarından bilgi teknolojilerini kullanma konusunda beklentileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 275-300.
- Ergin, D. Y. (1994). Örneklem türleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(6), 91-102.
- Eygü, H., & Karaman, S. (2013). Uzaktan eğitim öğrencilerinin memnuniyet algıları üzerine bir araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 36-59.
- Fazio, R. H., Chen, J. M., McDonel, E. C., & Sherman, S. J. (1982). Attitude accessibility, attitude-behavior consistency, and the strength of the object evaluation association. *Journal of experimental social psychology*, 18(4), 339- 357. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(82\)90058-0](https://doi.org/10.1016/0022-1031(82)90058-0)
- Fidan, M. (2016). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve epistemolojik inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi (H.U.Journal Education)*, 31(3), 536-550. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2016016666>
- Fidan, M., Debbağ, M., & Çukurbaşı, B. (2020). Technology proficiency self-assessments of teachers becoming professional in the 21st century: A scale adaptation study. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(2), 465-492. <https://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.016>
- Fidan, N., & Okan, K. (1975). *Açık yüksek öğretim sistemleri ve uzaktan eğitim*. Ayyıldız Matbaası.
- Fox, R. (2013). *Information technology: An introduction for today's digital world*. USA: CRC Press. <https://doi.org/10.1201/b16033>

- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design & evaluate research in education* (8th Edt.). McGraw Hill.
- Gagne R. M., & Driscoll, M. P. (1988). *Essentials of learning for instruction* (2nd ed.). Upper Saddle River, Prentice Hall.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. Fourth Edition (11.0 update). Pearson.
- George, S. S. (2015). Attitude of women learners towards distance education: a comparative analysis. *International Women Online Journal of Distance Education*, 4(1), 27-34.
- Gilster, P. (1997). *Digital literacy*: Wiley Computer Pub.
- Gök, A., Turan, S., & Oyman, N. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarına ilişkin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 59-66. <https://doi.org/10.14527/C1S3M8>
- Gökdağ, D. (1986). *Uzaktan öğretimde basılı materyaller*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Gözel, R. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin eğitimde bilgi teknolojileri kullanımı öz yeterlikleri ile teknolojik pedagojik içerik bilgileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No.719011) [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi-Aydın]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Granger, C. W. J. (Ed.). (1990). *Modelling economic series: Readings in econometric methodology*. Oxford University Press.
- Gülbahar, Y. (2008). ICT usage in higher education: A case study on preservice teachers and instructors. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 7(1), 32-37.
- Gültekin, M. (2006). The attitudes of preschool teacher candidates studying through distance education approach towards teaching profession and their perception levels of teaching competency. *Turkish Online Journal of Distance Education - TOJDE* 7(3), 184-197.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı* (Tez No.353100) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş, A. M., & Buluç, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımları ve öz yeterlik inançları arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(1), 94-113.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Nobel.
- Hanbay Tiryaki, S., & Balaman, F. (2020). Ülkemizde ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde kodlama dersinin okutulması konusunda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(6), 51-63.
- Hanson, W. E., Creswell, J. W., Clark, V. L. P., Petska, K. S., & Creswell, J. D. (2005). Mixed methods research designs in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, (2), 224–235. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.2.224>
- Harasim, L., Calvert, T., & Groenboer, C. (1996). *Virtual-U: A web-based environment customized to support collaborative learning and knowledge building in post secondary courses*. The MIT Press. Cambridge, Massachusetts. USA.
- Hastie, T., Tibshirani, R., Friedman, J., Hastie, T., Tibshirani, R., & Friedman, J. (2009). Model inference and averaging. In: *The elements of statistical learning*. Springer Series in Statistics. Springer, New York. https://doi.org/10.1007/978-0-387-84858-7_8

- Haydn, T. A., & Barton, R. (2007). Common needs and different agendas: How trainee teachers make progress in their ability to use ICT in subject teaching. *Some lessons from the UK. Computers & Education*, (49), 1018-1036. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2005.12.006>
- Hebebcı, M. T., Bertiz, Y., & Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 267-282. <https://doi.org/10.46328/ijtes.v4i4.113>
- Hermans, R., Tondeur, J., Van Braak, J., & Valcke, M. (2008). The impact of primary school teachers' educational beliefs on the classroom use of computers. *Computers & Education*, 51(4), 1499-1509. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2008.02.001>
- Holmberg, B. (2005). *Theory and practice of distance education*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203973820>
- Horzum, M. B. (2003). Sakarya üniversitesi eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (6), 246-262.
- Horzum, M. B., Albayrak, E., & Ayvaz, A. (2012). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimde uzaktan eğitime yönelik inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-72.
- Hrastinski, S. (2008). Asynchronous and synchronous e-learning. *Educause quarterly*, 31(4), 51-55.
- Işık, A. H., Karacı, A., Özkaraca, O., & Biroğul, S. (2010). Web tabanlı eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı analizi. *Akademik Bilişim*, 10(12), 361-368.
- Işık, C. E., Keskin, M., & Ekin, S. (2013). *Uzaktan eğitimde öğrenci rolleri* (Role of Student in Distance Learning). Eskişehir.
- İlhan, S. (2011). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin uygulamaya dayalı öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi-Afyonkarahisar].
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim* (4. baskı). Pegem Akademi.
- İşman, A., Dabaj, F., & Gümüş, A. (2006). İletişim eğitiminde internet bağımlılığı. *Eurasian Journal of Educational Research-Eğitim Araştırmaları*, 23, 117-126.
- Johnson, D. W. (2003). Social interdependence: Interrelationships among theory, research, and practice. *American psychologist*, 58(11), 934-945. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.11.934>
- Kağıtçıbaşı, Ç., Sunar, D., & Bekman, S. (1988). *Comprehensive preschool education project*. Manuscript report/IDRC; 209e.
- Kara, S. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliklerinin belirlenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi-İstanbul].
- Karadağ, A., & Şen, Y. A. (2014). *Uzaktan eğitimde rol alan kişiler ve öğretmen- öğrenci rolleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karadeniz, M. H. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin matematik eğitiminde teknolojiden yararlanma durumlarının belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 119-144. <https://doi.org/10.17984/adyuebd.57328>

- Karaman, M. K., & Kurfalı, H. (2008). Sınıf öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini öğretim amaçlı kullanım düzeyleri. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 1(2), 43-56.
- Karasar, S. (2004). Eğitimde yeni iletişim teknolojileri-internet ve sanal yüksek eğitim. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 117-125.
- Kast, J., Lindner, K. T, Gutschik, A., & Schwab, S. (2021). Austrian teachers' attitudes and self-efficacy beliefs regarding at-risk students during home learning due to COVID19. *European Journal of Special Needs Education*, 36(1), 114-126. <https://doi.org/10.1080/08856257.2021.1872849>
- Katrancı, M., & Uygun, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 773-797. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.460>
- Kauffman, H. (2015). A review of predictive factors of student success in and satisfaction with online learning. *Research in Learning Technology*, 23. <https://doi.org/10.3402/rlt.v23.26507>
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Kayrı, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Journal of Social Science*, 19(1), 51-64.
- Kazu, İ. Y., Bahçeci, F., & Yalçın, C. K. (2021). Öğretmenlerin koronavirüs pandemisi döneminde verdikleri uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları. *Fırat üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 701-715. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.814015>
- Keskin, N. Ö., & Kılınç, A. G. H. (2015). Mobil öğrenme uygulamalarına yönelik geliştirme platformlarının karşılaştırılması ve örnek uygulamalar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 68-90.
- Khoshemehr, A. H. (2013). *Bilgi ve belge yönetimi'nde uzaktan eğitim: İran ve Türkiye milli kütüphanelerinin rolü üzerine bir araştırma ve kavramsal model önerisi* (Tez No. 330366) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi- Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kılınç, M. (2015). *Uzaktan eğitim uygulamalarının etkililiği üzerine bir araştırma (İnönü Üniversitesi uzaktan eğitim merkezi ilahiyat lisans tamamlama programı örneği)* (Tez No. 384746) [Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kırmacı, Ö., & Acar, S. (2018). Kampüs öğrencilerinin eşzamanlı uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 276-291. <https://doi.org/10.17244/eku.378138>
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ege Eğitim Dergisi* 17(1), 258-271. <https://doi.org/10.12984/eed.01675>
- Kıymet, Ç. (2022). *Ortaöğretim öğretmen ve öğrencilerinin acil durum uzaktan öğretime yönelik tutumları, dijital yeterlikleri ve deneyimlerinin incelenmesi* (Tez No. 721094) [Yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi-Amasya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Koca, M. F. (2021). *Pandemi sürecinde ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı tutumları* (Tez No.673029) [Yüksek lisans tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi-Osmaniye]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Kohnke, L., & Moorhouse, B. L. (2022). Higher education instructors inclusive design practices during COVID-19: a Hong Kong perspective. In *Handbook of Digital Higher Education* (135-147). <https://doi.org/10.4337/9781800888494.00020>
- Koşan, D. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki* (Tez No. 725476) [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Van]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurt, M. (2006). *Sanal yükseköğretim kurumlarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi* (Tez No. 205154) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö., & Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim açısından (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Journal of International Social Research*, 9(45), 626-637. <https://doi.org/10.17719/jisr.20164520642>
- Kuşkonmaz, H. (2011). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin mobil öğrenmeye yönelik algı düzeylerinin belirlenmesi* (Tez No. 292792) [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kuzgun, H., & Özdiç, F. (2017). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (ERTE Özel Sayısı), 83-102.
- Küçük, M. (2010). *Çevrimiçi öğrenenlerin öğrenme biçimi, öğrenme stratejileri ve eşzamansız tartışmalara katılımları arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi-Eskişehir].
- Kütükcü, G. (2020). *İlköğretim kademesindeki öğretmenlerin öğretme motivasyonları ile uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No.640529) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Li, X., Yang, Y., Chu, S. K. W., Zainuddin, Z., & Zhang, Y. (2022). Applying blended synchronous teaching and learning for flexible learning in higher education: An action 231 research study at a university in Hong Kong. *Asia Pacific Journal of Education*, 42(2), 211-227. <https://doi.org/10.1080/02188791.2020.1766417>
- Ma, K., Chutiyami, M., Zhang, Y., & Nicoll, S. (2021). Online teaching self-efficacy during COVID-19: Changes, its associated factors and moderators. *Education and Information Technologies*, 26(6), 6675-6697. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10486-3>
- Marshall, H. W., & Kostka, I. (2020). Fostering teaching presence through the synchronous online flipped learning approach. *The Electronic Journal for English as a Second Language*, 24(2), 1-14. <https://tesl-ej.org/pdf/ej94/int.pdf>
- Matsuno, D. P. (2006). *Computer literacy and the community college student*. California State University, Dominguez Hills
- Mertens, D.,M. (2019). *Eğitim ve psikolojide araştırma ve değerlendirme* (İ. Seçer & S. Ulaş, Çev. Ed.). Anı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB. (2008). *Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri*. Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Mokoena, S. (2017). Student teachers' experiences of teaching practice at open and distance learning institution in South Africa. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 18(2), 122-133. <https://doi.org/10.17718/tojde.306564>

- Moore, M. G. (1973). Toward a theory of independent learning and teaching. *The Journal of Higher Education*, 44(9), 661-679. <https://doi.org/10.1080/00221546.1973.11776906>
- Mucuk, S., Ceyhan, Ö., & Tekinsoy Kartın, P. (2021). COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan hemşirelik eğitimi: Ulusal deneyim. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(1), 33-36.
- Mukoviz, O. P. (2016). The examination of readiness of primary school teachers to distance learning in the system of lifelong education. *GLOKALde*, 2(1), 27-44.
- Nadeem, M. (2013). Preparing future teachers through distance learning: An empirical study on students' perception of teacher education program provided by Aiou Pakistan. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 14(4), 132- 144.
- Neuman, W. L. (2014). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. (4th ed.). Allyn and Bacon.
- Okan, S., & Arapgirlioğlu, H. (2020). Uzaktan öğretim modelinin orta seviye keman öğrenimine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(226), 205-232.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi-1: SPSS-MINITAB*. (4. baskı). Kaan.
- Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). COVID-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 13-43. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.788118>
- Özer, B. (1990). Uzaktan eğitim sisteminin evrensel yapısı. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İletişim Bilimleri Dergisi*, (8). 569-594.
- Özerbaş, M. A., & Güneş, A. M. (2015). Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde eğitim teknolojilerini kullanmaya yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1775-1788.
- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 5(1), 23-29.
- Özyürek, A., & Demiray, K. (2010). Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2), 247-256. <https://doi.org/10.31671/dogus.2019.166>
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi. (Çalışmanın orijinali 1980 yılında yayımlanmıştır).
- Pearson, J., & Trinidad, S. (2005). OLES: An instrument for refining the design of e-learning environments. *Journal of Computer Assisted Learning*, 21, 396-404. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2005.00146.x>
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. from on the horizon, *MCB University Press*, 9(5), 1-6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Reyhaniye, Y. (2022). *Ortaokul ve lise beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının incelenmesi* (Tez No.727363) [Yüksek lisans tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi-Kilis]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Roca, J. C., Chiu, C. M., & Martínez, F. J. (2006). Understanding e-learning continuance intention: An extension of the technology acceptance model. *International Journal of Human-Computer Studies*, 64(8), 683-696. <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2006.01.003>
- Romiszowski, A. J. (2004). How's the e-learning baby? Factors leading to success or failure of an educational technology innovation. *Educational technology*, 44(1), 5-27.

- Rose, D., & Schaffer, J. (2013). Knowledge entails dispositional belief. *Philosophical Studies*, 166, 19–50. <https://doi.org/10.1007/s11098-012-0052-z>
- Rüzgâr, N. S. (2005). *Uzaktan eğitim eğilimleri ve beklentileri* [Sözlü bildiri]. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu, Sakarya.
- Sanders, D. W., & Morrison-Shetlar, A. I. (2001). Giriş niteliğinde bir biyoloji dersinde web destekli eğitime yönelik öğrenci tutumları. *Eğitimde Bilgisayar Araştırmaları Dergisi*, 33(3), 251-262.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Anı.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve meslekî gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58(5), 40-45.
- Seilkhan, A., Abdrassulova, Z., Erkaebaeva, M., Soltan, R., Makhambetov, M., & Ydyrys, A. (2022). Problems of distance education in Kazakhstan during the COVID-19 pandemic. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 14(2), 380-389. <https://doi.org/10.18844/wjet.v14i2.6913>
- Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya* (20. baskı). Pegem Akademi
- Shin, W. S., Han, I., & Kim, I. (2014). Teachers' technology use and the change of their pedagogical beliefs in Korean educational context. *International Education Studies*, 7(8), 11-22. <https://doi.org/10.5539/ies.v7n8p11>
- Simsar, A., & Kadim, M. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumları ve bunun öğretime etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 127-146.
- Singh, V., & Thurman, A. (2019). How many ways can we define online learning? A systematic literature review of definitions of online learning (1988-2018). *American Journal of Distance Education*, 33(4), 289-306. <https://doi.org/10.1080/08923647.2019.1663082>
- Squire, K., & Klopfer, E. (2007). Augmented reality simulations on handheld computers. *The journal of the learning sciences*, 16(3), 371-413. <https://doi.org/10.1080/10508400701413435>
- Sullivan, P., Bobis, J., Downton, A., Feng, M., Hughes, S., Livy, S., Melody., M., & Russo, J. (2020). Threats and opportunities in remote learning of mathematics: Implication for the return to the classroom. *Mathematics Education Research Journal*, 32(3), 551-559. <https://doi.org/10.1007/s13394-020-00339-6>
- Şakar, A. N. (1997). *Anadolu üniversitesi uzaktan öğretimde bilgi sistemi:bir model önerisi*. Anadolu University (Turkey).
- Şengür, S. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri ve eğitimde web 2.0 uygulamalarının kullanımına ilişkin görüşleri* (Tez No. 639075) [Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şenkon Yılmaz, F. N. (2022). *Pandemi döneminde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi*. (Tez No. 709578) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi-Antalya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Taşlıbeyaz, E., Karaman, S., & Göktaş, Y. (2014). Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 139-160. <https://doi.org/10.12984/eed.19099>

- Telli, S. G., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- Tezcan, M. (1995). *Toplumsal değişme*. Feryal.
- Topal, F. (2022). *Müzik öğretmeni adaylarının bilgi iletişim teknolojileri (bit) ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No.719113) [Yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi-Trabzon]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tuncer, M., & Tanaş, R. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 222-232. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.128>
- Turan, S. (2002). Teknolojinin okul yönetiminde etkin kullanımında eğitim yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 30(30), 271-281.
- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK). (2004). *Ulusal bilim ve teknoloji politikaları, 2003 2023 strateji belgesi*. https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/2023_vizyon/Vizyon_2023_Strateji_Belgesi.pdf tarafın adresinden erişilmiştir.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2016). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması* (Sayı: 21779). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 adresinden erişildi.
- Tüysüz, C., & Aydın, H. (2007). Web tabanlı öğrenmenin ilköğretim okulu düzeyindeki öğrencilerin tutumuna etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 73-78.
- Tweed, S. R. (2013). *Technology implementation: Teacher age, experience, self efficacy, and professional development as related to classroom technology integration* (Doctoral Dissertation). East Tennessee State.
- Uğur, S. (2014). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Öğretmen Roller. Özkul, A.E., Aydın, C.H., Toprak, E., Kumtepe, E. (Ed.) *Açık öğretimle 30 yıl*. (235-243). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 2014.
- Umurhan, H. (2014). *Öğretim elemanlarını uzaktan eğitime teşvik eden unsurlar* (Tez No. 362478) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- United Nations (2020). *Covid-19 Response*. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/united-nations-working-mitigate-covid-19-impact-children>.
- Usluel, Y. K., & Aşkar, P. (2003). Öğretmenlerin bilgisayar kullanımıyla ilgili karar süreci aşamaları: İki yıldaki değişim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24), 119-128.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Nobel.
- Uyduran, M. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi-Gaziantep].
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları* (Tez No. 502435) [Yüksek lisans tezi, İzzet Baysal Üniversitesi-Bolu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Valenta, A., Therriault, D., Dieter, M., & Mrtek, R. (2001). Identifying student attitudes and learning styles in distance education. *Journal of asynchronous learning networks*, 5(2), 111-127. <https://doi.org/10.24059/olj.v5i2.1882>
- Van Braak, J., Tondeur, J., & Valcke, M. (2004). Explaining different types of computer use among primary school teachers. *European Journal of Psychology of Education*, 19(4), 407-422. <https://doi.org/10.1007/BF03173218>
- Varış, Z. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilgi teknolojileri okuryazarlık düzeyleri ve bunları kullanma durumlarının belirlenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara].
- Varol, F. (2013). Elementary school teachers and teaching with technology. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 12 (3), 85-90.
- Vrocharidou, A., & Efthymiou, I. (2012). Computer mediated communication for social and academic purposes: *Profiles of use and university students' gratifications*. *Computers & Education*, 58(1), 609-616. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.09.015>
- Wright, B., & Akgunduz, D. (2018). The Relationship between Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) self-efficacy belief levels and the usage of Web 2.0 applications of pre-service science teachers. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 10(1), 52-69. <https://doi.org/10.18844/wjet.v10i1.3332>
- Yalçın, V. (2021). *Pandemi döneminde fen bilimleri öğretmenlerinin teknoloji entegrasyon öz yeterlik algıları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları ve web pedagojik içerik bilgileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 676508) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yalın, H. İ. (2005). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Nobel.
- Yaman, M. (2009). Perceptions of students on the application of distance education in physical education lessons. *Online Submission*, 8(1), 65-74.
- Yassıbaş, E. C. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 689889) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yaşar, Ş. (2001). Eğitimde bilgisayarların etkili kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, 7, 117-131.
- Yavuz, R. (2016). *Eğitim fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumları ile İngilizce dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişki* (Tez No. 446048) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi- Bolu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi
- Yavuzalp, N., Demirel, M., Hüseyin, T. A. Ş., & Canbolat, G. (2017). Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim merkezlerinin mevcut durumu üzerine bir doküman analizi çalışması. *Kastamonu Education Journal*, 25(2). 759-776.
- Yaylacı, H. S., & Yaylacı, F. (2006). Eğitim teknolojisi dersinde öğretim materyallerinin geliştirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 209-219. <http://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/handle/11630/3075> adresinden erişilmiştir.
- Yenilmez, K., & Ersoy, M. (2009). *Secondary mathematics teacher candidates' opinions about distance education*. In *Proceeding of 3rd International Computer and Instructional Technologies Symposium* (pp. 1190-1193).
- Yenilmez, K., & Özabacı, N. Ş. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 132-146.

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, P. (2024). *Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri öz yeterlik algıları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No.860257) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi- Adana]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, S., & Kaban A. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime karşı tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7(2), 158-168.
- Yıldız, E. (2011). *Web-tabanlı senkron derslerin öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı tutumları ve senkron teknolojileri kabulleri üzerine etkisi* (Tez No.299363) [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi-Balıkesir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, G. K., & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 299-322.
- Yumbul, E. (2021). *Liselerde görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No.657621) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yurdakul, B. (2005). *Eğitimde yeni yönelimler*. Pegem A.
- Zhang, M. (2016). *Teaching with Google Classroom*. Packt Publishing Ltd.

EKLER

EK-1. Uzaktan Eğitime Yöneliktutum Ölçeği

Değerli Öğretmenim,

Bu çalışmanın amacı, sizin uzaktan eğitime yönelik tutumunuzun belirlenmesidir. Bu çalışmada vereceğiniz bilgiler sadece bu çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Büşra ÇAKMUR Sınıf Öğretmeni

Aşağıda sizin için uygun olan ifadeyi işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz: Kadın ① Erkek ②
2. Mesleki kıdeminiz (Lütfen yıl olarak yazınız):
3. Öğrenim Durumunuz: ① Ön lisans ② Lisans ③ Yüksek lisans ④ Doktora
4. Uzaktan eğitimle ilgili bilgim var: ① Evet ② Kısmen ③ Hayır

Aşağıda uzaktan eğitime yönelik tutum ifadeleri bulunmaktadır. Bu ifadelere katılma derecenizi belirtiniz lütfen.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimden daha etkilidir.	⑤	④	③	②	①
2. Uzaktan eğitim ile öğrenme, yüz yüze eğitimle öğrenmeye göre daha zevklidir.	⑤	④	③	②	①
3. Uzaktan eğitim uygulamalarından nitelikli sonuçlar elde edilir.	⑤	④	③	②	①
4. Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme sonucunun hemen alınması öğrenci motivasyonu artırır.	⑤	④	③	②	①
5. Uzaktan eğitim, istenildiği kadar tekrar edebilme esnekliği sağlar.	⑤	④	③	②	①
6. Uzaktan eğitimde zaman ve mekân kısıtlaması olmaması eğitimin sürekliliğini sağlar.	⑤	④	③	②	①
7. Uzaktan eğitim ile fırsat eşitliği sağlanır.	⑤	④	③	②	①
8. Uzaktan eğitim işitsel, görsel tasarımlar ve teknoloji yoluyla etkili öğrenmeyi sağlar.	⑤	④	③	②	①
9. Uzaktan eğitimde bilgi birikimlerinin internet ortamında paylaşılması sebebiyle bilgiye erişim hızlıdır.	⑤	④	③	②	①
10. Uzaktan eğitimle bireylerin başarı süreçleri daha kolay takip edilir.	⑤	④	③	②	①
11. Uzaktan eğitim hiç ilgimi çekmiyor.	⑤	④	③	②	①
12. Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.	⑤	④	③	②	①
13. Uzaktan eğitimle öğrenme anti-sosyaldır.	⑤	④	③	②	①
14. Yüz yüze eğitim, uzaktan eğitimden daha yararlıdır.	⑤	④	③	②	①
15. Uzaktan eğitimde, eğitim ortamının kontrolü sağlıklı bir şekilde yapılamaz.	⑤	④	③	②	①
16. Uzaktan eğitim, örgün eğitim uygulamalarında ortaya çıkan birçok problemin çözümünde etkilidir.	⑤	④	③	②	①
17. Uzaktan eğitim, ülkemizde sağlıklı bir şekilde uygulanamaz.	⑤	④	③	②	①
18. Uzaktan eğitimle herkes kendi düzeyinde eğitim alabilir.	⑤	④	③	②	①
19. Uzaktan eğitim uygulamalarının sonuçları etkili değildir.	⑤	④	③	②	①
20. Uzaktan eğitim öz değerlendirme becerilerini geliştirir.	⑤	④	③	②	①
21. Uzaktan eğitim büyük bir güce sahiptir.	⑤	④	③	②	①

EK-2. Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojisini Kullanım Düzeylerini Belirleme Ölçeği

Değerli Öğretmenim, Aşağıda Sınıf Öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımına yönelik sorular verilmiştir. Lütfen aşağıdaki cümleleri okuyarak “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Hiç Katılmıyorum (1)” seçeneklerinden sadece birine işaretleyiniz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Katılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Bir işletim sistemini yeniden kurarım.	⑤	④	③	②	①
2) Verilerimi internet üzerinde bir alanda (google drive, dropbox, e-posta v.b.) depolarım.	⑤	④	③	②	①
3) Bir resim üzerinde çözünürlük ve boyut gibi değişiklikler yaparım.	⑤	④	③	②	①
4) Taşınabilir bellekleri(diskleri) biçimlendiririm.	⑤	④	③	②	①
5) Dosya formatları (mp3-wav,avi-mpeg,bmp-jpg v.b.) arasında dönüşüm yaparım.	⑤	④	③	②	①
6) İnternette görüntülü konuşma yaparım.	⑤	④	③	②	①
7) Çoklu ortam öğelerini kullanarak bir sunu hazırlarım.	⑤	④	③	②	①
8) Çoklu ortam öğelerini (ses, resim, metin vb.) kullanarak bir video hazırlarım.	⑤	④	③	②	①
9) Ses ayarı ile ilgili gelişmiş ayarları yaparım.	⑤	④	③	②	①
10) Bir antivirüs programını etkin olarak kullanırım.	⑤	④	③	②	①
11) Ücretsiz, hazır şablonlu bir internet sitesi oluştururum.	⑤	④	③	②	①
12) Bir donanımın yazılımını internette indirerek ya da CD'den kurarım.	⑤	④	③	②	①
13) Kablosuz ağlar (wireless, bluetooth, kızılötesi vb.) aracılığıyla dosya paylaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
14) Kablosuz ağdan gelebilecek güvenlik tehditlerine karşı şifre oluştururum.	⑤	④	③	②	①
15) Mobil cihazlara uygulama yüklerim.	⑤	④	③	②	①
16) Bilgisayarın görüntü birimi ayarlarını yaparım.	⑤	④	③	②	①
17) Dosya büyüklükleri ve depolama birimleri arasındaki farkı bilirim.	⑤	④	③	②	①
18) Sık kullanılan dosya formatlarını (pdf, doc, exe, ppt, xls) bilirim.	⑤	④	③	②	①
19) Yeni karşılaştığım teknolojilere kolaylıkla uyum sağlarım.	⑤	④	③	②	①
20) Öğrenci merkezli etkinlikleri destekleyecek materyaller tasarlarım.	⑤	④	③	②	①
21) Derslerde teknoloji kullanmadan önce hazırlık yapılması gerektiğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
22) Farklı kazanımlar için farklı teknolojileri seçip kullanırım.	⑤	④	③	②	①
23) Derste teknoloji kullanımı esnasında karşılaşılabileceğim sorunlara alternatif çözümler üretirim.	⑤	④	③	②	①
24) İnternette öğretim materyali indirip düzenlerim.	⑤	④	③	②	①
25) Hazır eğitim yazılımları (animasyon, simülasyon, paket öğretici v.b.) bilgisayara yükleyip kullanırım.	⑤	④	③	②	①
26) Öğrencilerin bireysel öğrenmelerini desteklemek için teknolojiye yararlanırım.	⑤	④	③	②	①
27) Materyal tasarlarırken öğretim tasarımı ilkelerine uygun hareket ederim.	⑤	④	③	②	①
28) Mesleki gelişimime katkıda bulunabilecek siteleri takip ederim.	⑤	④	③	②	①
29) İnternetteki her bilginin doğruluğunu kabul etmem, sorgularım.	⑤	④	③	②	①
30) Kullandığım bilgilerin kaynağını belirtmem gerektiğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
31) Telif hakları konusunda yasal sorumluluklara göre davranırım.	⑤	④	③	②	①
32) Kişisel bilgilerin paylaşımı ve gizliliğine dikkat ederim.	⑤	④	③	②	①
33) Sosyal ortamlardaki paylaşımlarımın bana getirdiği sorumlulukların farkındayım.	⑤	④	③	②	①
34) Bilişim suçlarını bilir ve dikkat ederim.	⑤	④	③	②	①
35) Çevrimiçi (online) sınav oluşturup öğrencilerime uygularım.	⑤	④	③	②	①
36) Veliler ve öğrenciler ile toplu iletişim kurmak için çevrimiçi sistemleri kullanırım.	⑤	④	③	②	①
37) E-posta gruplarının aktif olarak kullanımında öğrencilere rehberlik ederim.	⑤	④	③	②	①
38) Sosyal ağlarda öğrencilerimle eğitsel paylaşımlarda bulunurum.	⑤	④	③	②	①

EK-3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Değerli Öğretmenim, ben Büşra ÇAKMUR doktora öğrencisiyim. “Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyi ve uzaktan eğitime yönelik tutumları, uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerini” belirlemek amacıyla bir araştırma yapıyorum. Görüşmede vereceğiniz cevaplar bu araştırmada bilimsel amaçlı kullanılacak, kişisel bilgiler gizli tutulacak ve kimseyle paylaşılmayacaktır. Görüşme yaklaşık olarak 20-35 dakika sürecektir. Görüşme sorularını cevaplarken göstereceğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ederim. Müsaadenizle görüşmeyi ses kayıt cihazı ile kaydetmek istiyorum.

Görüşme Tarihi:

İmza

Cinsiyet:

Mesleki Kıdem:

Görüşmecisi:

Okul:

Görüşme Soruları

- 1.Bilişim teknolojileri konusunda ne düşünüyorsunuz?
- 2.Kullandığınız eğitim teknolojileri nelerdir?
- Sonda: Bu teknolojileri seçme sebepleriniz nelerdir?
- 3.Bilişim teknolojilerinin eğitim ortamında kullanılması gerekli midir? Neden?
4. Uzaktan eğitim kavramı size neyi ifade etmektedir?
- 5.Uzaktan eğitim uygulamalarını niçin kullanıyorsunuz?
- 6.Uzaktan eğitim ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
- 7.Uzaktan eğitim konusunda kendinizi yeterli buluyor musunuz?
- 8.Uzaktan eğitim uygulamalarında verimli ders işlemek için neler gereklidir?
9. Uzaktan eğitim uygulamalarında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- 10.Uzaktan eğitimde karşılaştığınız sorunlara nasıl çözüm buluyorsunuz?
- 11.Kadın sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları erkek sınıf öğretmenlerine göre yüksek olduğu tespit edilmiş. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 12.Kıdemi 21 yıl ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu diğer kıdemdeki sınıf öğretmenlerine göre daha düşük tespit edilmiş. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 13.Yüksek lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu daha yüksek tespit edilmiş. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 14.Erkek sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi kadın sınıf öğretmenlerden yüksek bulunmuş. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 15.Bilgisayar kullanım düzeyi yüksek olan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyi yüksek bulunmuş. Sizin bu konu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
16. Sınıf öğretmenlerinin internet kullanım süresi arttıkça bilişim teknolojilerinin kullanım düzeyinin yükseldiği belirlenmiştir. Sizin bu konu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 17.Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumu ile bilişim teknolojileri kullanım düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiş. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

EK-4. Gözlem Formu

Amaç: Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyini belirlemektir.

Dersin Adı:

Dersin Süresi:

Sınıf:

Gözlemci:

Öğretmen: Gözlem Süresi:

Tarih:

Saat:

Derste İşlenen Konu:

Araştırma Soruları

- 1.Bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derse ilgisi üzerindeki etkileri nelerdir?
- 2.Bilişim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde öğrencilerin derse katılımı nasıldır?
- 3.Öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi nasıldır?

Veri Toplama

Fiziksel Ortam

Duyuşsal Ortam

Bilişsel Ortam

Sosyal Ortam

Öğrenen Özellikleri

Merhaba ben Büşra ÇAKMUR doktora öğrencisiyim. Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyini belirleyip eğitime katkısını ortaya çıkarmak için bir araştırma yapıyorum. Bunun için sınıfınızda gözlem yapmak istiyorum. Video kaydı alınacaktır. Bu kaydı araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. İzin verirsiniz videoyu kaydetmek istiyorum.

İmza

1.Cinsiyetiniz?

Kadın ()

Erkek ()

2.Kıdem yılınız?

0-5 yıl ()

5-10 yıl ()

10-15 yıl ()

15-20 yıl ()

20 yıl ve üzeri()

3.Kaçıncı sınıfta okutuyorsunuz?

1.()

2.()

3.()

EK-5. Kişisel Bilgi Formu

Bu anket çalışmasının amacı “Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyini belirlemektir.” Ankete vereceğiniz cevapların tutarlı ve sağlıklı olması gerekmektedir. Daha başarılı bir ölçme değerlendirme için gösterdiğiniz titizlikten dolayı teşekkür eder, başarılar dileriz.

Büşra ÇAKMUR

Doktora Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz

Kadın ()

Erkek ()

Mesleki kıdeminiz

0-5 yıl ()

6-10 yıl ()

11-15 yıl ()

16-20 yıl ()

21 yıl ve üzeri ()

Bilgisayar kullanıcısı olarak kullanım düzeyiniz nasıldır?

Başlangıç ()

orta ()

iyi ()

ileri ()

Haftada ortalama kaç saat internet kullanıyorsunuz?

Hiçbir zaman ()

1-7 saat ()

8-14 saat ()

15-21 saat ()

22 saat ve üzeri ()

EK-6. Ölçek İzinleri

Fwd: Uzaktan Eğitime Karşı
Tutum Ölçeği Etiket ekle

 **HulyaGUR** 30.12.2020
Alıcılar: ben

Sayın Büşra Hanım,

Ölçek ve faktörler ektedir. iyi çalışmalar dilerim.

Prof. Dr. Hülya GÜR
Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi
Matematik ve Fen Bilimleri Alanları Eğitimi Bölümü
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı
10100 Balıkesir

--

YASAL UYARI:
Bu elektronik posta ve onunla iletilen bütün dosyalar
kisiye özeldir ve sadece göndericisi tarafından
alması amaçlanan yetkili gerçek ya da tüzel kişinin
kullanımı içindir. Eger söz konusu yetkili alıcı siz
değilseniz bu elektronik postanın içeriğini
açıklamanız, kopyalamanız, yönlendirmeniz ve
kullanmanız kesinlikle yasaktır. Bu mesajın
gönderilmek istendiği kişi değilseniz (ya da bu e-
posta'yı yanlışlıkla aldıysanız), lütfen yollayan kişiyi
haberdar ediniz ve mesajı sisteminizden derhal
siliniz. Kurumumuz, bu mesajın içerdiği bilgilerin
doğruluğu veya eksiksiz olduğu konusunda
herhangi bir garanti vermemektedir. Bu nedenle bu
epostanın ne şekilde olursa olsun içeriğinden,
iletilmesinden, alınmasından ve saklanmasından

(konu yok) Gelen Kutusu

 **Büşra ÇAKMUR** 19 Ara
Merhaba Değerli Hocam, Doktora öğrencisiyim.
İzniniz olursa çalışmalarımdaya faydalanmak

 **RUKİYE Bayraktar** 21 Ara
Alıcılar: ben

Merhaba Büşra hanım tezim kapsamında
geliştirdiğim ölçeği çalışmalarınızda
kullanabilirsiniz. Ölçeğe Yök tez merkezi ya da
TOAD üzerinden erişebilirsiniz. Gerekli olan tüm
geçerlilik güvenilirlik analizleri ve tezin 38 maddelik
son hali tez eklerinde mevcuttur. Tarafımdan ölçeği
kullanarak değerlendirme çalışması yapılmamış
ancak izin alarak yapan başka çalışmalar
bulunmaktadır onları inceleyebilirsiniz.
İyi Çalışmalar Dilerim...

Büşra ÇAKMUR { }, 19 Ara
2020 Cmt, 19:31 tarihinde şunu yazdı:

[Alıntılanan metni göster](#)

--
-Rukiye BAYRAKTAR-

Bilişim Teknolojilerini Kullanma

Düzeyini Belirleme Ölçeği İzni

EK-7. Etik Kurul Onay Formu

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurul Başkanlığı
PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin/Çalışmanın Adı: Danışmanlığını Doç.Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN'nun yürüttüğü doktora öğrencisi Büşra ÇAKMUR'un "Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Tutumlarının ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar ile Çözüm Önerilerinin Araştırılması" isimli doktora tez çalışması ile ilgili Etik kurul uygunluk-onay belgesi talep edilmesi

Gönderildiği Tarih: 22.04.2022

Teslim Tarihi:22.04.2022

Değerlendirenin Adı Soyadı: Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı Adına

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Etik Kurul Başkanı

İmza :

Bu Doktora Tez/ uygundur: ☒

Gerekçe/Açıklama: Yapılacak çalışmada yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak, konu ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel açıdan herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bu Doktora Tez/ uygun değildir: ☐
Gerekçe/Açıklama

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu Karar Formu

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 05 Karar No:42	Toplantı Tarihi: 22.04.2022
	Aşağıda bilgileri verilen doktora tez ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu doktora tez ile ilgili yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: Büşra ÇAKMUR Çalışma Konusu: Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Tutumlarının ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar ile Çözüm Önerilerinin Araştırılması	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Etik Kurul Başkanı	
Prof.Dr. Yavuz TAŞKESEN LİGİL	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof. Dr. Betül ASLAN	Etik Kurul Üyesi	
Prof.Dr. Mücahit DİLEKMEN	Etik Kurul Üyesi	
Prof.Dr. Barış DEMİRCİ	Etik Kurul Raportörü	

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL BAŞKANLIĞI
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu
ERZURUM

Toplantının Mahiyeti :Etik Kurul
Toplantının Tarihi :22.04.2022
Toplantının Sayısı :05

Karar-42: Danışmanlığını Doç.Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN'nun yürüttüğü doktora öğrencisi Büşra ÇAKMUR'un "Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Tutumlarının ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar ile Çözüm Önerilerinin Araştırılması" isimli doktora tez çalışması ile ilgili Etik kurul uygunluk-onay belgesi talebi ile ilgili husus görüşüldü.

Yapılan görüşmelerden sonra adı geçeninin "Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Tutumlarının ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar ile Çözüm Önerilerinin Araştırılması" isimli doktora tez çalışması ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına,

oy birliği ile karar verilmiştir.


(İMZASI)

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Birim Etik Kurul Başkanı


(İMZASI)
Prof. Dr. Yavuz TAŞKESEN LİGİL
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı


(İMZASI)
Prof. Dr. Betül ASLAN
Birim Etik Kurul Üyesi


(İMZASI)
Prof. Dr. Mücahit DİLEKMEN
Birim Etik Kurul Üyesi


(İMZASI)
Prof. Dr. Barış DEMİR
Raportör

EK-8. Araştırma Kurul İzni



T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü



Sayı : E-36648235-605.01-51289989
Konu : Araştırma ve Uygulama izni
(Büşra ÇAKMUR-Gülten KÖSE)

07.06.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) 02.06.2022 tarihli 2200164146 sayılı yazınız
b) 09.06.2022 tarihli 68450 sayılı yazınız.

İlgi yazılar gereği; a) Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitim Bilim Dalı Doktora öğrencisi **Büşra ÇAKMUR** tarafından Doç.Dr. Muhammed Hanefi ERCOŞKUN'un danışmanlığında yapılması planlanan; *"Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin, Tutumlarının ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar İle Çözüm Önerilerinin Araştırılması"* konulu araştırma ve uygulama çalışması,

b) Üniversiteniz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı 192223026 numaralı öğrencisi Gülten KÖSE tarafından yapılması planlanan; *"Okul Müdürleri Liderlik Stillerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları ve Psikolojik Sağlamlıkları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi"* adlı çalışmalarının kabulüne ilişkin 07.06.2022 tarihli ve E.51230166 sayılı Valilik Onayı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: Valilik Onayı ve Ekleri (2 adet dosya)

Dağıtım:
Bayburt Üniversitesi Rektörlüğüne
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)
Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Ar-Ge Birimi H.TEMEL
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Telefon No : 0 (442) 234 48 00 /179
E-Posta: erzurummeb@meb.gov.tr
İnternet Adresi: arge25@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Faks: 0 (442) 2351032
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fcd-d-a3b1-3131-99f0-ea5a kodu ile teyit edilebilir.



ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı SOYADI: Büşra ÇAKMUR

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi:

Eğitim Durumu

Lise: Nenehatun Kız Lisesi

Üniversite: Erzurum Atatürk Üniversitesi

Yabancı Dil: İngilizce

Mesleki Geçmiş Görev Kurum Çalışma Tarihleri: Sınıf Öğretmeni MEB 2007-